

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Ipar.

Budapest, november 29.

(v.) Felülről várnak mindent ebben az agyonprotégált országban: tehát a magyar nagyipar megteremtését is. Pedig ezt az egy dolgot legfeljebb támogatni és bátorítani lehet felülről, de megalkotni nem. Ha volnának vámsorompóink, az állam részt vehetne ugyan az iparteremtés munkájában a vámtarifák révén, de a munka orozslánrészét akkor is a társadalomnak kellene elvégeznie. Ennek a társadalomnak pedig csupán a gyomra ép; egyéb szervei elsenyvedtek, kivált az a kettő, amelyre legelső sorban van szükség ekkora nemzeti feladatoknál: a szív és a kar. Amilyen mértékben nő az étvágya, ugyanolyanban csappan meg benne a lelkiismeret és a tetterő. Protekciót esdeni még tud ez a társadalom, de köteleiséget érezni és munkát teljesíteni már nem. Pedig ipart teremteni könnyen tud egy lelkes és erélyes társadalom még az állam indolenciájával szemben is; de kárbavész e téren az állami akaratnak minden lelkesedése és erélye, ha indolens a társadalom.

E gondolatokat az a törvényjavaslat támasztja bennünk, amelylyel ma foglalkozott a parlament. Ha felülről lehetne megcsinálni a magyar ipart, bizony megcsinálná azt az az erély és az a lelkesedés, amely ezt a javaslatot jellemzi. Van benne buzdítás és támogatás busásan; csak legyen társadalom, mely vállalkozza az alkotó munkára, igénybe is óhajtsa venni az állam ösztönzését és istápolását. Keressük a magyar társadalmat, de nem találjuk sehohol. Keressük a vállalkozásnak hazafias energiáját, mely ez ország fogyasztását minden áron ki akarná ragadni a külföldi ipartermelés karmaiból. Keressük a fogyasztó közönség hazafias energiáját, mely hajthatatlan szigorral rekeszt ki a maga szükségleteinek köréből mindent, ami idegen.

De a társadalomban nyoma sincs sem az egyik, sem a másik energiának. A vállalkozók is, a fogyasztók is benuult karral és renyhe szívvel totyognak tova a régi, megszokott uton. Nagy tettekre és nagy érzésekre egyformán képtelenek. Egyformák továbbá abban is, hogy fölfelé kandikálnak szünetlenül s felülről várnak mindent. Az államtól elvárják, hogy ne csak a maga kötelességét végezze, hanem az övéket is. Az állam építsen gyárat, biztosítson mindenféle kedvezményt, tegyen bőséges rendelést: — ezt várja a vállalkozás. Az állam gondoskodjék róla, hogy csupa belföldi gyártmány jöjjön forgalomba, természetesen olcsóbb áron és jobb minőségben, mint az idegen: — ezt várja a fogyasztó közönség. Így aztán egymást inficálják a maguk tunyaságával és élhetlenségével. Ki az oka a magyar nagyipar fejletlenségének? A publikum. S ki az oka annak, hogy a magyar publikum nem mutat lelkesedést, de még csak érdeklődést sem a magyar iparért? Senki más, mint maga a magyar ipar. Nem törődnek magukkal sem, egymással sem. Nem jó létre közöttük az a lelki rapport, amelylyel megtermékenyítheték az egymás tetterejét és leleményességét. Egy szó mint száz: nem lüktet bennük egy nemzeti társadalomnak nemzeti lelkiismerete.

Abban az okos és lelkes beszédben, amelylyel Hegedűs Sándor miniszter ma a parlament rokonszenvébe ajánlotta ezt a javaslatot, megcsendült egy előrelátó s hazafiasan gondolkodó államférfiúnak ébersztő szózata a magyar társadalom szunnyadó lelkiismeretéhez. Igaza van a miniszternek: a társadalmi indolencián mulik egyedül, hogy a magyar fogyasztás még mindig rá van utalva a külföldnek ipari termelésére. Tessék a magyar iparnak hozzáismulni a magyar közönség szükségletéhez és izléséhez. És tessék a magyar közönségnek megedzeni magában azt a kötelességtudást, hogy ami portékát ebben a

hazában gyártottak, az nekünk jobb legyen minden idegen termékénél. Ime, ezen fordul meg az egész. *Keressé egymást valahára a magyar ipar és a magyar fogyasztás*; lehetetlen, hogy egymást keresvén, egymásra ne találjanak. Ugy értelmezzük mi a miniszter szózatát, hogy meg akarja teremteni valahára a magyar ipar létrejöttének erkölcsi feltételeit. Csak ha meggyőződéssé vált ipari vállalatinknál, hogy munkájukat a közönség igényei és izlése szerint kell berendezniök, s csak ha közönségünkben meggyőződéssé, sőt ennél is többé: *divattá* válik a hazai ipartermékek következetes felkarolása, csakis akkor fog beválhatni az államnak iparpártoló politikája.

Nem az a baj, hogy nincs ebben az országban tőke, mely ipari vállalatokban kívánna elhelyeződni. Tőkét lehet behozni külföldről, ha megvan itthon a kellő lelkiismeret és a kellő lelkesedés. A külföldi tőke betelepítésére igen érdekes és merőben új módozatot ajánlott a mai vitában gróf Serényi Béla. Az eszme, amelyet a parlamentnek ez a rokonszenves tagja külföldi tanulmányutjairól hozott haza, annál tetszetősebb, mennél behatóbban foglalkozik az ember vele. Adjunk kamatbiztosítást a magyar gyárakba befektető idegen tőkének, de ne hosszú időre, hanem csupán az első esztendőkre, amíg az új vállalatok keresztülküzdik magukat a legvégzetesebb nehézségeken: a *kezdé* nehézségein. Abban igazat kell adnunk Hegedűs miniszternek, hogy az állandó kamatgarancia elenyésztetné a kockázatot, amely pedig a legerősebb rugója a vállalatok szorgalmának és élelmességének. De a gróf Serényi eszméje csupán a gyermekbetegségeken akarja átsegíteni az új gyárakat, aztán magukra kívánja őket hagyni, hadd boldoguljanak a saját emberségükből, mihelyt tul vannak a kezdé veszedelmén. Mi nem látunk semmi elmentét a miniszter felfogása és a Serényi esz-

TÁRCA.

Prológ.

A munkácsi új színház megnyitására írta:
Abrányi Emil.

Hatalmas munkát végzett a magyar,
Mikor berontott, mint a zivatar,
Hegyen, folyón, száz ellenségen át,
És hódított magának új hazát.
Villámló karddal ó mily esodaszép
Hős-drámát írt e bátor, ifju nép!
S e hős-drámának — vajjon less-e mása? —
Munkács, te voltál első felvonása!

Munkács! Te akkor láttad a diésöket!
Láttad pihenni sátraikban őket,
Kik sohasem fáradtak a csatán.
És aztán láttad, sok száz év után,
A fényes dráma szörnyű folytatását,
Tragédiánk komor-fenségű gyászát.
Láttál egy *asszonyt*, aki egy-maga
Volt a szabadság hajnal-csillaga! *)

Nagy, tündöklő emlékekkel van tele
Hegy-völgyeid virágos kebele!

Földednek minden kis paránya szent!
Honfoglaló vezérünk itt pihent,
És itt pihent, mint egy erős paizs,
Sértett jogunk oltalmazója is.
Könnyes szemünk, mely innen messze lát,
Csókolja Árpád s Rákóczy nyomát.

Rákóczy-kastély rég kihálva már,
És hallgat mélyen a munkácsi vár.
Tüzes golyóját nem röpíti szét,
Hogy összetörje a zsarnok fejét.
De új erősség támadt itt merészen,
Hogy homlokával a jövőbe nézzen...
Új hősök, új honfoglalók szavára
Ím áll e ház —: magyar művészet vára!

Mert vár e színház... s új ostromra kész
Elszánt őrsége: a magyar színész!
Itt fog harcolni lelkesedve, hűvel,
Magyar szavak bűbajos fegyverével!
Kétes határon, fontos végvidéken
A nemzetet vár oltalmazta régen.
Most minden színház egy-egy bástyafal,
S most a hazát itt védi a magyar!

A honszerző, félelmes csatarendek
Munkács tájékán hosszasan pihentek.
Nekik szabad volt elnyugodniok.
Útjuk nehéz volt és a munka sok.

De bennünket dologra hív a kor.
A hódításban most rajtunk a sor,
Rajtunk, akiknek sirt és vermet ásnak —
Még nincsen vége a honfoglalásnak!

Hódítani kell nekünk is, hogy legyen
Erős magyarság völgyön és hegyen;
Hogy országunkat úgy harsogja be
Magyar szavunk, mint diadal-zene,
Mint templomot a büszke *Glória!*
Hogy Magyarország mindegyik fia
Szeressen minket... s lássunk végre hát
Erős, egységes, nagy magyar hazát!

E főséges, szelíd honfoglalás
A szinpadon fog célhoz érni!... Más,
Szebb haremző ez, mint a csatatér,
Ahol patakban omlott ki a vér.
Itt nincs halál, csak élet, csak siker.
Itt senki sem vesz, itt mindenki nyer.
Itt nincs más győző, csak az Ideál,
Mely lelkeinkkel az egekre száll!

Itt a kezekre láncot nem verünk,
De minden lélek összeforr velünk!
Itt nem rontunk az ellenségre karddal,
De mindenkit meghódít a magyar dal!
Itt harcot *Bánk* *bin* nagy költője vív,
S magát megadja valamennyi szív,

*) A munkácsi várat Zrínyi Ilona sokáig védte az ostromló császári hadak ellen.

meje közt, sőt úgy találjuk, hogy az utóbbi amazt igazolja és ki is egészíti. De bármilyen módon is hívjuk a külföldi tőkét, bizonyos dolog, hogy nem fogjuk hiába hívni, mihelyt a magyar társadalom tudatára ébred eddig elhanyagolt kötelességeinek. Megmérhetetlen szerencsétlensége nemzetünknek az, hogy évente közel egy milliárd korona vándorol ki innen idegen földre iparcikkéért. Gazdasági szervezünk szörnyű sorvadásának s politikai gyengeségünknek egyedül ez a kuforrása. Rajtunk áll, hogy meggyógyuljunk s erőre kapjunk. Vértesszük fel magunkat *gazdasági sovíniumussal*. Állítsa fel minden magyar ember a maga szívében a legerősebb prohibítív vámsorompót: adjunk feltétlenül előnyt annak, amit magyar földön magyar kéz alkotott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 29.

A tavalyi zivataros napok — most derül csak ki — megrontották a karzatot is. Hozzá szoktatták, hogy odafönn nagyon hangosan kell az embereknek egymással beszélniök, ha a folytonos zivatarban meg akarják egymást érteni. Akkor az föl sem tűnt. Csevegtek az asszonyok, a lányok akármilyen hangosan, a völgybe abból nem hallatszott semmi. Csak úgy figyelmeztették egyszer az elnököt:

— A tisztelt hölgyek ugyan hangosak. Egyszer még rendre kell őket utasítani.

S az elnök elmésen jegyezte meg akkor:

— Amilyen lármát ti csaptok, még a hangot is hiába rázom, annak a hangját is elnyeltek. Hát még az olyan kis ezüstcsengettyű szavát, amilyen az asszonyok torkából cseng!

De a láрма, hála az égnek, tavaly óta elmult s most már az ezüstcsengettyű szava is lehallatszik a völgybe. Még napirend előtt csak megjárja a karzatok hangos társalgása, mert akkor a völgy is rendesen morajlik. Olyan a parlament, mint a gyomor: szeret egy kicsit korogni evés előtt. S ilyenkor a tisztelt hölgyek olyan fesztelenül cseveghetnek, akár odahaza vagy a jouron. De ma például nem sokáig vitakoztak a napirend előtt s ahogy a miniszterelnök és a kereskedelmi miniszter megnyugtatta Komjáthy Bélát, (aki az aggodalmaival megtölti most a bizottságokat, a nyílt üléseket s valahol csak valami cimen szóhoz jut): egyszerre csak hétköznapi esendő és unalom kezdett eláradni az üvegített alatt. Hiszen csak a hazai ipar állami támogatása volt napirenden. *Rosenberg* Gyula az előadói székéből és *Komjáthy* Béla hiába próbálták okos be-

Mert a magyarnak nincs jobb katonája —
Sekszipír-vezér, még ő is büszke rája!

*

Szívárvány-színben csillogó kedély,
Király-palastban járó szenvedély,
Enyelgő tréfa, aranyos humor,
Melyben Tokaj mézédés nedve forr,
Égig szökö tánc, lassu, méla nóta,
Mely sírva vigad három század óta —
E játékos, csodálatos sereg:
Szép országunkat ez hódítja meg!

*

Munkács! E kedves, hódító hadat
Fogadd be, kérlek! Tárd föl kapudat!
Muitadba nézvé, gondold a jövőre,
S légy itt e ponton Múzsáinknak öre:
Hű, áldozatkész, gáncs nélküli való!
Művészetünk, az új honfoglaló,
Találjon benned édes pihenőt,
Mint egykor Árpád, ezer év előtt!

*

Munkács színháza! A magyar művészet
Nevében kezd el buzgó működését!
Az első szó, mely téged ünnepel,
Az én ajkamról hangzik mostan el!
Szent szó, magyar szó! Soha mást ne halljon
E fényes ház! Magyar ígét sugalljon,
Míg a világ áll! Búgva és dörögve
Magyar szót mondjon, — most és mindörökké!

szédekkel az érdeklődést felkelteni, a teremben fásult kedvvel gubbasztottak a honatyák.

Ellenben a karzatról vidáman és ezüstösen áradt le a hölgyek társalgása. Szinte hallatszott, ahogy az egyik asszonyka átszólt a szomszédos karzatra:

— Nézd csak Szilágyi Dezsőt! Uj frizurája van. Elvlasztja a haját.

És hallatszott a válasz:

— Milyen érdekes! Kacér kis frizura...

Az elnök pedig csak nézett föl a karzatra, de elvégre csak nem csöngethet az asszonyokra, hogy neüssenek magasb hangot, mint a szónokok! Legalább annyira mérsékeljék magukat, hogy a szónoknál ne beszéljenek hangosabban! A karzaton észre sem vették ezt a kis zavart s vidáman (persze hangosan is) csevegtek tovább. Úgy beszéltek tavaly, hát most is úgy beszélnek. Ha nem tetszik a völgynek, lármázzon megint.

Pedig odalenn inkább még nagyobb csönd támadt. De ez már az érdeklődés csöndje volt, mert egy fiatal mágnás, gróf *Serényi* Béla szólalt fel a hazai ipar támogatására s a fölvetett ideállal, az előkelő előadásával annyi komolyságnak és tanultságnak adta jelét, hogy hamar magához hajlítottá az általános rokonszenvet. Amit az idegen tőke bevonzásáról, az ipari központok teremtéséről s a sovínizmus fölébresztéséről mondott: minden tekintetben megérdemelte azt a komoly figyelmet, amellyel még ebben a közönség hallgatóságban is találkozott. Meg is volt a sikere s ha nem is hallatszott le, a karzati vidám társalgók bizonyára megjegyezték odafönn:

— Gratulálnak neki... Nézték csak, még Szilágyi Dezső is, és gróf Csáky Albin...

Az érdeklődés ugyan megint veszedelmes lehangyaltotta a következő szónokoknál, de *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter megint csak megfogta. Nagy apparátussal világította meg a törvényjavaslatot, mely jóval többet rejtget, mint amennyit a paragrafusai első pillantásra elárulnak. A miniszter éppen azokra az ígéretekre világított, amelyek a sorok közül biztatva szólnak a hazai iparnak. A Ház ezt mind nagy kedvvel hallgatta, de legjobban esett neki az a mondas, mely a miniszter egész hitertvét legjobban jellemezte.

Azt mondta ugyanis a miniszter:

— Nem kell félni, hogy a hazai fogyasztó s a hazai ipar ne találjanak egymásra. Itt vagyok én. S merem mondani, hogy — *már nagyon jól be vagyok rendezkedve a szemlélködésre.*

De nem közönséges tanítás hangzott ki a miniszter beszédéből az országba, hogy milyen uton és módon lehet az iparnak igazán a hóna alá nyulni. Az ipari oktatást kell fejleszteni és a műzleszt. Éppen azért a kedvezmények fejében meg is fogja követelni, hogy a gyárosok magyar munkásokat és magyar művezetőket képezzenek ki. A közszállításonknál is megillető jogaihoz fogja juttatni a hazai ipart. Az idegen tőkét is le fogja kötni a magyar ipar fejlesztése érdekében. És így tovább.

Mikor a javaslat elfogadását ajánlotta, osztatlan tetszés jutalmazta a minisztert.

S ekkor már forralódn kezdett a t. Ház levegője. Az idő egyre járt és eleinte úgy volt, hogy ebben az időtájban fog *Szék* Kálmán miniszterelnök válaszolni Barabás Béla interpellációjára a *Hier* dolgában. A szélsőbal nem kis izgalommal leste ezt a választ. De a válasz hétfőre maradt el, még pedig a miniszterelnök és az interpelláló közös akaratából. Az ipari javaslat tárgyalását tehát egy órán túl is folytatni lehetett, ami azonban nem igen tetszett a szélsőbalnak. Azt remélte, hogy ezzel a javaslattal nem kell ma végezni. Talán több napra is kihuzhatja. Mára azonban nem igen tudott már szónokot teremteni. S bár *Rakovszky* István a néppártból segítségül sietett egy kurta felszólalással, de két óráig nem győzte. Így aztán *Visontai* Soma is kénytelen volt beugrani, miután az a kísérlete, hogy beszédét a következő ülésre halaszthassa, nem sikerült. Beszélt tehát. De utána már nem akadt szónok s a vitát be lehetett zárni.

Két órára aztán a javaslat már részleteiben is le volt tárgyalva.

A képviselőház ülése november 29-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

Jegyzők: *Molnár* Antal, *Perczel* Béni, *Major* Ferenc.

A kormány részéről jelen vannak: *Szék* Kálmán miniszterelnök, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter, *Cseh* Ervin horvát miniszter.

A ház a múlt ülés jegyzőkönyvét hitelesíti.

Elnök: Bemutatja a főrendiház átiratát, az ott letárgyalt törvényjavaslatok elfogadásáról.

(Napirend előtt.)

Komjáthy Béla: A hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatát és a zárszámadást vizsgáló bizottság jelentését az 1898. évi állami zárszámadásról, valamint az aldunai Vaskapu-szabályozás 1898. évi számadásairól szóló jelentéseknél a pénzügyi bizottsághoz való utasítását kéri, mielőtt azok tárgyalásra kitétnének, hogy a bizottság ezeket előlegesen megvitassa. Ezért kéri, hogy a mai napirendről ezek a javaslatok és jelentések levétessenek. **Hegedűs** Sándor kereskedelmi miniszter: Nincs egy véleményen Komjáthyval, mert az ipari kedvezményről szóló törvényjavaslatnak az a része, mely adókedvezményekről szól, 20 év óta nem változott, semmi szükség sincs tehát arra, hogy ez előzőleg a pénzügyi bizottságban megvitassák. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István szólásra jelentkezik.

Elnök figyelmezteti, hogy határozathozatalnak napirend előtt nincs helye.

Szék Kálmán miniszterelnök: A pénzügyminiszter ur távollétében én vagyok szerencsés egy pár megjegyzést tenni azokra a nyilatkozatokra, amelyeket Komjáthy Béla t. képviselőtársam tett. (Halljuk! Halljuk!) Én is abban a nézetben vagyok, amelyet az elők ur kifejtett, hogy erről a kérdésről a napirend előtt talán határozni nem lehet, hanem helyesen és a házszabályok szerint akkor lehet feleletet dönteni, hogyha a napirendre vonatkozó pontjára térünk át. Ez nem zárja ki azt, hogy a Ház esetleg azon értelemben határozzon, amint azt Komjáthy Béla t. képviselőtársam óhajta és akkor akár a pénzügyminiszter ur, akár én, igen szívesen fogunk e kérdésben nyilatkozni. Egyelőre csak azt vagyok bátor kijelenteni, nehogy a t. Házban akárci is valamely félreértés benyomása alatt álljon, hogy a legkisebb szándéka se volt a kormányknak, ebben a kérdésben elkerülni a Háznak diskuszióját és legkevésbé azt, hogy a Ház törvényadta és természetes parlamentáris jogainál fogva e felett a póthitel vagy tulkidás kérdése felett határozzon. (Halljuk! Halljuk!) Ennek tanúságul csak annyit kell felhoznom, hogy a törvényjavaslatot a kormány előterjesztette és csakugyan az a kormány előbb nem terjesztette azt elő, mint március 3-án. Hiszen méltóztatik tudni, hogy február 26., vagy 28-án alakult meg. Szó van itt egy 1898-ban delegációk által megszavazott és legnagyobb részében 1898-ban történt kiadásról és annak fedezéséről. Nekem semmi kifogásom sincs az ellen, hogy ha napirendre kerül, — a napirendnek második pontja az, — ezt a kérdést a teendő nyilatkozatok alapján megbeszéljük; nekem az ellen sincs kifogásom, hogy a t. képviselő urnak az indítvány értelmében a zárszámadások feletti határozathozatal egy más napra tétessék át és előzetesen a pénzügyi-bizottság jelentése alapján tárgyalassék ez a törvényjavaslat. Nincs az ellen kifogásom, mert hisz azzal, hogy a törvényjavaslatot előterjesztettük, bemutatuk, hogy ezt a kérdést annak rendje és módja szerint tárgyalni akarjuk. Csak azt jegyeztem meg, hogy a Ház tárgyalásán is keresztül mehetne az a kérdés, hogy tisztán a zárszámadások keretében tárgyalhatnánk, mert hisz akkor is teljes joga van a Háznak hozzászólani. De elismerem, hogy a rendesebb, helyesebb mód az, hogy a delegációk által már 1898-ban megszavazott és részben teljesített kiadásnak a fedezeti kérdése törvényjavaslat tárgyalása után oldassék meg. Ámbar miután tulkidásról van szó, az zárszámadások keretében is meg volna oldható.

Komjáthy Béla megnyugtatóan veszi tudomásul a miniszterelnök kijelentését, de megjegyzi, hogy csupán kérelmet terjesztett a Ház elé, nem pedig indítványt.

Elnök: Interpelláció bejelentése nem lévén, következő a napirend: az iparnak adandó állami kedvezményekről szóló javaslat tárgyalása.

(Állami iparpártolás.)

Rosenberg Gyula előadó: Magyarország gazdasági életét a mai egyoldalúságban hagyni végzetes tévedés volna s ezért a kormányknak minden eszközt fel kell használni, hogy az akadályok, amelyek az ipar- és a mezőgazdaság együltműködését gátolják, elhárítsanak. Az ipart folytonosan fejleszteni kell, ez pedig csak a kedvezmények nyújtása útján érhető el. Az ipari intelligenciát is nevelni kell s e szempontból a közepostalányhoz fordul, melynek tagjai jól ténnek, ha nem a hivatalokat lépnek el, hanem ipari foglalkozásokhoz kezdenek.

Az ipart fejlesztés helyes irányú fejlesztése érdekében feltétlenül szükséges a kormányknak diskrecionális hatalommal leendő felruhazása, hogy a fennálló gyárak érdekében csak oly új gyárak építésére legyen megadható az engedély, amelyek a meglévő működésére bontólag nem hatnak. Fejtetgeti a törvényjavaslat számos előnyét s különösen azért tartja azt üdvösnek, mert nagy kedvezményt nyújt a kis- és hazupárnak. Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Helyeslés jobboldali és a közepén.)

Komjáthy Béla kijelenti, hogy a javaslatnak a napirendről leveletel célzó indítványt nem avuit be.

mert elfogadását nem reméli. Foglalkozva a javaslatnál nem várja attól a bajok orvoslását, sőt még enyhítést sem. Az előadó nagyon optimistikusan gondolkodik, de ő nem hiszi, hogy oly kormány, amelynek főtevése ellenkezik a társadalom érdekeivel, rossz ipari helyzetükön segíteni képes legyen. Ipari intelligenciát csak akkor lehet nevelni, ha az ország iparának fejlesztése lehetséges lesz, de arról mindaddig, amíg Ausztriával vámközfösségben élünk, szó sem lehet. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) A függetlenségi párt állásfoglalása minden kérdésnél helyes volt. Be akarja bizonyítani azt, hogy a valamely állammal való közös élet az ipart tönkreteszti. Erre például felhozza Svéd- és Norvégországi példáját. Felhozza a kis Finnország példáját, melynek kicsisége dacára inara oly hatalmasan fejlődött, mert önálló volt. Oroszország rá is teszi ma már kezét a finnek szabadságára.

Ha a kormány vesz magának elég erélyt és felhasznál valamennyi rendelkezésre álló eszközt, akkor igenis tehető valami az ipar érdekében. Csak hogy nálunk a kormány nem igen akar. Egy példát fel tud hozni mégis s ez a cukoripar. Felhozza a textilipart, mely téren Ausztria legjobban nyom benntünk. Kérdi, vajon emlékedett-e a multban a textilipar az osztrák verseny mellett. Nálunk összesen 25.000 orsó működik, míg a reichenbergi kamara területén körülbelül 1 1/2 millió orsó működik. A textilipart oly módon, mint ez a javaslat kontemplálja, nem lehet fellendíteni, de még csak talpraállítani sem. Van-e valaki a Házban, aki azt meri mondani, hogy a magyar ipar fejlődhetik, mikor oly fejlett osztrák iparral áll szemben? Elítéli a kormány oly iparpolitikáját, mint amilyen a javaslatban nyilvánul. Ez nem is tekinthető iparpolitikának, mivel azonban a szegény, segélyre szoruló iparosok némiképp mégis segítünk e javaslattal, azért elfogadják. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Gróf Serényi Béla: Felfogása szerint az adók leengedésével az ipari és mezőgazdasági viszonyok valami nagy segítségem nem fog történni, de az értékesítési viszonyok javulnak e törvényjavaslat által. Hibának tartja, hogy a kormány a mezőgazdasági szeszgyáraknak a kilátásba helyezett szeszkontingent nem adta meg. Majd áttér az ország legfejlettebb iparára, a malomiparra. A malomipar igen hosszú évek óta igen nagy válságban van. Behatóan foglalkozott az iparral és úgy találta, hogy a gazdasági közönség nagy része az őrlési forgalomban vélte feltalálni az árak csökkenésének okát és azt hitte, és ma is meg van róla győződve, hogy az őrlési forgalom eltérése az árak tetemes emelését idézte elő. Pedig az őrlési forgalom nem árcsökkenést, hanem ár-emelést idézett elő. Elő fog állani az az eset, hogy a pesti malomok nem fognak tudni exportálni a vámkülföldre és konkurrálni fognak az egyedüli jó és jelentékeny fogyasztási helyen, Morvaországban és Csehországban a vidéki malomokkal. És így be fog állani az az év, hogy a vidéki malomok gyakran budapesti árakat fizetnek. Minden eszközt meg kell ragadni arra, hogy a belfogyasztás tetemesen emeltesse.

A iparfejlesztésnek általa kontempált módja idegen tőkének állami garancia mellett való bevondásában állana. Az idegen tőkéhez feltétlenül ragaszkodni kell, az ország tőke-szegény és tőkének nagyobb mérvű mobilizációja esélyeg igen veszedelmes következményekkel járhatna. Az idegen szakértőkre is szükség van.

A állami kamatgaranciát kétféle módon lehetne eszközölni. Egyik módja az volna, hogy egyszerűen azt mondanák annak a tőkepénzesnek, hogy bizonyos értékesítéskor-leírások után egy bizonyos időre, öt vagy tíz évre, visszafelé mindig csökkenő kamatot garantizálna neki az állam. Ez által lehetővé tenné az állam azt, hogy az illető ipar a maga gyermekbetegségein, az első stádiumon könnyebben átessen és könnyebben is szívesebben vállalkozna.

Őriási fontossággal bír az iparnak kelő elhelyezése is. Ebben a tekintetben egyetért a miniszterrel, aki nagyobb vidéki városokat, a lehetőség szerint, a megyei székvárosokat akarja központokká tenni.

Meg van győződve arról, hogy minhelyt sikerül előállítani olyan ipari cikkeket, amelyek minőség tekintetében a külföldiekkel versenyeznek, a magyar publikumban lesz annyi szovinizmus, nemzeti szeretet, hogy dacára annak, hogy az áru valamivel drágább lesz, hozzányulnak a hazai árúhoz. Németországban is így volt. A francia háború előtt nagyon gyengén állt az ipar és csak a francia háború után fejlődött erősen és fejlesztette azt ki a nemzeti szovinizmus. Ez nálunk is meg fogja hozni gyümölcsét. A törvényjavaslatot elfogadják. (Élénk helyeslés.)

Major Ferenc: Magyarország a végbukástól csak ugy menekülhet elő, ha a kormány és a társadalom karöltve viszik meg az iparfejlesztés ügyét. Az eddigi kormányok handlé-politikát űztek, s ezt nemcsak a közigazgatási, hanem az ipari viszonyok is megcsinálták. Ez tette tönkre a kisipart is. Hosszasan foglalkozik azokkal a módokkal, amelyekkel a jelen iparviszonyon segíteni lehet s arra a konkluzióra jut, hogy a gyári géopontokat decentralizálni kell, mert ez által egyes vidékek is életképesek lesznek, s a fővárosi iparnak minőség tekintetében is konkurrenciát nyújthatnak. Nem fűz vérmes reményeket a törvényjavaslathoz, de elfogadják azokat, mint egyik uttorjót azon üdvös politikának, amelyet a kormány ezután követni fog.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: A vámkérdésrel nem foglalkozhatunk most, mivel a vámközösségről szóló törvény törvényerőre emelkedett. Kérdendő pont csakis a mai helyzet lehet. A jövő zenéjével nem foglalkozik. Abban mindnyájan egyetértünk, hogy a mai egyeduralu gazdasági helyzetétől el kell tavolodnunk, sőt a nagy többség — azt hiszi — meg abban is egyetért, hogy ez csak természetes módon történhet. Sem a kereskedelemről, sem az ipartól

nem szabad egyetlen tényezőt sem elvonni. (Ugy van! Helyeslés jobboldalon.)

Nem kell a dolgokat egyoldalúan nézni és folyton azt hangoztatni, hogy csak mezőgazdasági állam vagyunk. Nézzék meg az adatokat. Már nagyon jelentékeny gyáriparunk van, melyek nemcsak a belfogyasztás számára dolgoznak, hanem versenyképes kivittet is produkálnak. Oda kell hatnunk, hogy iparunk, a gyár- és kisipar egyaránt fejlődjön, a nélkül, hogy a mezőgazdaságnak hanyatlani kelljen. Az eddigi hasonló törvényjavaslatnak hatása eléggé figyelemreméltó és ha ezen az uton haladunk energiával és tervszerűséggel, a jövőben még nagyobb eredményeket érhetünk el. Az eszközök hatását hatványozni kell. Komjáthyval szemben megjegyzi, hogy maga a képviselő ur is elismerte, hogy bizonyos tereken mutatkoznak haladások. Ilyen mutatkozik a cukoriparnál. Az eddigi tapasztalatokat batorításul kell venni. Igaz, hogy küzdelem az, melyet folytatunk, de ez a küzdelem fokozza buzgóságunkat. A miniszter a törvényjavaslattal és azzal kapcsolatos akcióival többet akar, mint a mennyi eddigi elerettét. Ez nem akar szemrehányás a multtal szemben lenni. Ő nem akar mást, mint hogy Magyarország egy részét annak, ami most külföldre vonul magyar pénzben, azt hazai termékekre adja ki. Nem erőszakos rendszabályokkal szabad a fogyasztó közönség izlését megváltoztatni, de az ipar izlése alkalmazkodjék a fogyasztó izléséhez. Vannak oly gyártói anyáink, melyek egyszerűen felelnek meg az izlésnek.

Hentaller Lajos: Mert nem tudja a közönség, hogy hol vezgye.

Hegedűs Sándor: Igaz! Ez igaz! Az a sok újságíró, melyen olyan sokszor kinyomtatják: *Éljen a hazai ipar*, az külföldről szeretik be; azt a borospoharat, melylyel annyit tösztot mondanak a hazai iparra, azt is külföldről veszik, pedig igen jó gyáraink vannak. Ha nem tudják hol, jőjenek hozzám, én majd megmondom, hogy hol. Ha ezt föl fogják ismerni, és tényleg ithon veszik, ami ithon vehető, ez többet fog érni minden törvényről és akciónál. A javaslat a kisipar fellendítésére is nyújt némi előnyt. A kisiparnak főleg két irányban kell fejlődnie, a szakképzésben és műzilésben. A kisiparnak azt a teret kell biztosítani, ahol nem kell neki a gyáriparral versenyeznie. Erre nézve már most is vannak örövendetes jeleink, ilyen a butoripar, mely igen versenyképes. A közszállításokat kell a honi iparnak biztosítani. Jó példával jár e tekintetben elő a magyar államvasut, mely igen nagy igényeket kielégítő szűkségeitnek 96 százalékat Magyarországon szerzi be. A házipar fellendítésére is sulyt kell fektetni. A miniszter célja, hogy a nép kapjon kenyeret, ne pedig csupán a szállítókat gazdagodjanak meg. Egyébként a gyakorlati élet fogja legjobban kitanítani, mit kell az iparfejlesztés érdekében tenni. Állami kedvezményekkel főleg hazai munkaszorultat képzését akarja elérni. Erre fektetik a szerződésben a fősulyt. Biztosítanunk kell munkás törzskart, amelylyel önálló ipart létesíthetünk.

Radikális megoldáshoz egyelőre legalább nem folyamodik és azért azt az eszmét, hogy *kamatgarancia*val hozunk be idegen tőkét, illetőleg egyes vállalatoknak kamatgaranciát adjunk, ezt az eszmét nem osztja. Látnak, hogy a vasutak terén milyen következetesek voltak a kamatgaranciának, hogy a visszaélések fészke éppen ebben rejlett. És hogy főleg a minuciózus foglalkozású gyáriparnál milyen őriási tömegben fognának felbujazni ezen ellenérzhetetlen akciónak nyomai, azt fejtgetni sem kívánja, mert erről mindenki meg van győződve. (Helyeslés.) De nemcsak e szempontból, hanem magának a célnak érdekében is egyszerűbbnek, természetesebbnek és biztosabban sikerre vezetőnek tartja azt, amit a törvényjavaslat foglal magában: mert ezen egyszerű eszközök nem veszik le az illető vállalatok vállairól az iparkodásnak ösztönét, mert az illető maga kell, hogy keresetét biztosítsa és szolid alapokra fektesse gyárának existenciáját. De ha egyszerűen kamatgaranciát adunk neki, akkor nincs meg a felelősségérzete, az ösztön és a szoliditás. De ezeket a szavait ne értelmezzék úgy, hogy az idegen tőkével szemben ellenszenvvel viseltetik. Megradják az alkalmat, hogy ezt a téves nézetet megcáfolja. A tőkének is természete, hogy ahol le van kötve, — és lekötíti a tőkét nemcsak földben, de gyárban is lehet — ahhoz az orszaghoz hozzá van láncolva és annak jó és rossz sorsában egyaránt osztozik. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Mert többet mondok... nemzetisévi is teszi a gyárost.

Rakovszky István: De a kamat!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Kétségtelen, hogy ha idegen a tőke, akkor egyik részét működésének, tudniillik a kamatot, az idegen évei. Igen kívánatos lenne, hogy még ez a kamat is az országban maradjon, de ez a dolognak csak ötdörzése. Ha negyötöd részét biztosítottuk, ez már nagy előnyt hoz az orszagnak. Természetes dolog, hogy minél inkább biztosítjuk a negyötödöt, annál közelebb jutunk a célhoz, hogy az ötödik ötödöt is biztosítsuk. (Helyeslés.)

Rakovszky István: De ha a kamat magas!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Ezáltal honosodik meg a tőke és egyúttal meghonosodik az ember is, aki a tőkét képviseli.

Ne méltóztassék tehát az idegen tőke iránt ellenszenvvel viseltetni, (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) mert az épp annyit volna, mintha gépek irant, vagy mintha vasutakat ellen viseltetnénk ellenszenvvel; ezek nemzetgazdasági szükséges tényezők és minél nagyobb mértékben látjuk el az orszagot ezekkel, annál inkább biztosítjuk felvirágozását. Természetes, hogy tulajdosok és visszaélések ellen óvintézkedéseket kell tenni, azonban a gyáripar terén így vagyunk, és a gyáripar terén e tekintetben sokkal kisebb lehetősége van ennek, mint más tereken.

Ugy, hogy merem állítani, közvetlenebb, termékenyibb, biztosabb és üdvösebb hatása semmiféle terezen az idegen tőkének nincs, mint éppen ezen a terezen. Előszóval, vonalossal kell tehát viseltetni vele szemben és nem ellenszenvvel. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ezekért ajánlom a törvényjavaslatot elfogadásra. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Bakovszky István: Elpanaszolja, hogy éppen a jelenlegi kereskedelmi miniszter alatt mennek tönkre az árvegyei posztógyárosok, akik pedig magyar becsületességgel állították elő árúcikkeiket. Csodálja, hogy Kubinyi Árpád, aki árvegyei képviselő, nem figyelmezteti erre a minisztert. A szeszipar is tönkretette. Tönkretette a kartelekkel dolgozó újabb megalkalmított idegen nagyipar. Nem is olyan régen még egymás mellett állottak a Dunán a vizimalmok: csupa önálló magyar emberek tulajdona. Ma alig maradt egy-kettő belőlük. Tönkretette a nagy malomipar. Nem akarja magára vonni azt a vádat, hogy ő obstruál, s ezért röviden kijelenti, hogy a törvényjavaslathoz hozzá nem járul, mivel az a nagyipar érdekeit szolgálja.

Vissontai Soma: Tekintettel arra, hogy három interpelláció vár válaszra, kéri, hogy beszédét holnap mondhassa el.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Az interpellációkra adandó miniszteri válaszkor a napirendnek csak harmadik vagy negyedik pontját képezik, nem volna hát helyes a jelen tárgyalás megszakításával azokra áttérni. A miniszterelnök különben hajlandó válaszáit ma is megadni, ha a Ház így kívánja. Minthogy azonban maga Barabás is kijelentette, hogy szívesebben veszi, ha hétfőn válaszol, azt hiszi, hogy ebbe a Ház is belenyugodhatik. (Helyeslés.)

Vissontai Soma eláll indítványától s a kereskedelmi miniszter beszédére reflektál. Kéri a minisztert, hogy vizsgálja meg az elődei által benyújtott statisztikai kimutatásokat s akkor meg fog arról győződni, hogy számos gyár az állami segítség dacára tönkremegy. Ez csak azt bizonyítja, hogy az állam által tett intézkedések nem képeznek teljes orvoslást. Kérdezzé meg a miniszter azokat a gyárakat, melyek még fennállanak s állami támogatásban részesülnek, vajjon képesek-e versenyezni közös vámtérület mellett a külföldi gyárakkal. Ilyen módon, mint ez a javaslat célozza, magyar ipart teremteni nem lehet. (Ugy van! a szélsőbalon.) Legyen moogyózdva a miniszter, hogy ha az újságpapírost oly áron meg lehetne kapni itthon, mint a hogy a külföldön, csakis itthon vennének papírost az egyes vállalatok. Az önálló vámtérület által a magyar iparnak nyújtható kedvezmények nem pótolhatók semmiképpen. (Ugy van! a szélsőbalon. Zaj.)

Bartha Miklós: Csendet kérünk! Az előadói székből is csendet kérünk! (Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Vissontai Soma: Gondolja meg végre a miniszter, hogy Magyarország nemzetgazdaságára mily üdvös hatást tenne az önálló vámtérület. E mellett lehetne magyar ipart fejleszteni. Mert nemzetgazdasági elv az, hogy ott szerzi be cikkeket a fogyasztó, ahol előbban kaphatók. Ezeket akarta a miniszter figyelmébe ajánlani.

Kubinyi Árpád: Személyes kérdésben szóval fel Rakovszky István képviselővel szemben. Ugy látszik, Rakovszky nem ismeri Árvegyei viszonyait; ott posztógyár nincs. Gyolcskereskedés van ott, de azt is Morvaországból hozzák be. Rakovszky képviselő ur jobban tette volna, ha saját kerületé, a csornai kerület érdekében szólat volna fel, a helyett, hogy szólat oly ipar védelmére hívja fel, amely nincs és nem volt.

Rakovszky István: Válaszol erre, tudja, hogy Kubinyi Árpád megígerte kerületének, hogy ott többé fel nem lép, ami pe ig azt a megígyszést illeti, hogy Rakovszky a csornai kerület képviselője, ezzel szemben kijelenti, hogy ő nem egy kerület képviselője, hanem az ország képviselője és nem hajlandó egy kerület speciális helyi érdekét az ország érdekeinek alárendelni.

Kubinyi Árpád: Soha a néppárt érdekében olyan könnyelmű ígéretet nem tettem, hogy kerületemben többé fel nem lépek! (Nagy derültség.)

Rakovszky István: Mit mond ehhez a kerület? **Énök:** A vitát berekesztii. A Ház általánosságban elfogadja a javaslatot.

(A részletes tárgyalás.)

A 2-ik szakaszról

Ragy Mihály azt indítványozza, hogy a kedvezmények a bricket-gyárakra is kiterjesztessenek, amennyiben hazai anyagot dolgoznak fel.

Rosenberg Gyula előadó és a Ház a módosítást elfogadja.

Mezei Mór a kedvezményt a gépek megszerzésére és az elsőbbségi kötvények illetékmentességére is kiterjeszteni óhajtja.

Barta Ödön azt indítványozza, hogy a miniszter utak építésére való kedvezményeket is e törvény alapján adjon meg.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter Mezei indítványát pártolja. Barta indítványát azonban nem fogadja el, mert nem ide tartozik. Az utépítés ügye itt szabályozást nem nyerhet.

A Ház a szakaszt Mezei Mór módosításaival fogadta el, Barta módosítását pedig mellőzte.

A 4-ik pontnál

Bojár Ferenc a hadiszereket gyártó, már létező vállalatokat ajánlja a miniszter figyelmébe. Kéri, hogy e vállalatok, amelyek a hadügyi kormány megrendelésére alakultak, tovább is megtarthassák a kvóta arányában Magyarországon tett megrendeléseiket.

A javaslat többi részét vita nélkül elfogadták.

(Helyiérdekű vasut.)

A Ház azután a szatmár-erdődi vasut engedélyezéséről szóló javaslatokat vita nélkül elfogadta. Elnök: Mindkét javaslat harmadik olvasását a holnap ülés napirendjére tűzte ki.

(Uj törvényjavaslat.)

Szél Kálmán miniszterelnök törvényjavaslatot nyújt be nemely községnek, pusztának és telepnek más választókerületbe történt átszételéről, valamint egy jelentést az állandó országához építéséről, Az előbbi a közigazgatási, az utóbbit a pénzügyi bizottsághoz utasítja.

(A holnap napirend.)

Elnök: Indítványozza, hogy a holnap ülés napirendjére tüssék ki a ma elfogadott két javaslat harmadzari olvasása s a mai ülésről elmaradt többi tárgy, kivéve a miniszterelnök választait.

Komjáthy Béla: Indítványozza, hogy a zárszámadást vizsgáló bizottság jelentése és 1898. évi zárszámadásról vétekkék le a napirendről, s ne tárgyalják addig, míg az 1897. és 1898. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről szóló törvényjavaslatot a Ház le nem tárgyalta.

Szél Kálmán miniszterelnök ehhez hozzájárul. Elnök: Ennek kihirdetése után az ülést 1/43 órákor berekeszti.

BELFÖLD.

A magyar delegáció tagjai ma délután fél ötkor a képviselőház olvasótermében kijelölő értekezletet tartottak. Jelöltettek: Elnöknek: Gróf Szapáry Gyula, alelnöknek: Szilágyi Dezső; jegyzőknek: Münnich Aurél, báró Rudnyánszky József és gróf Teleki Sándor; háznapy: báró Wodianer Albert.

A küliségvetési albizottságra: Báró Wodianer Albert, Szerb György, báró Rudnyánszky József; a napidőbírói albizottságra: Flnger Károly, Gáll József, Kristóffy József, Kussevich Szeptozár, gróf Teleki Sándor;

a külügyi albizottságra: gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Berzevicz Albert, Brankovics György, gróf Esterházy Mihály, Falk Miksa, Gáll József, Gyurkovics György, Holló Lajos, Kristóffy József, Klobusiczky János, Láng Lajos, Lukács Béla, Mohay Sándor, báró Nikolics Fedor, Papp Géza, Samassa József, Spevec Ferenc, gróf Szatáry Nep. János, gróf Tisza István, Tisza Kálmán, gróf Zichy János;

a pénzügyi albizottságra: báró Bohus Zsigmond, Dókus Ernő, Flnger Károly, Francisci Henrik, báró Harkányi Frigyes, Szerb György, báró Wodianer Albert;

a hadügyi bizottságra: gróf Apponyi Lajos, Bolgár Ferenc, gróf Cziráky Antal, Daniel Gábor, Ernuszt Kelemen, Gajári Odön, Hieronymi Károly, Horánszky Nándor, Josipovich Imre, gróf Keglevich István, Lukács Antal, Miklós Odön, Münnich Aurél, gróf Nákó Kálmán, Pulszky Ágost, báró Rudnyánszky József, Szabó István, Szerb György, gróf Széchenyi Imre, Szilágyi Dezső, Tolnay Lajos, Ugron Gábor;

a tengerészeti albizottságra: gróf Bánffy György, Bolgár Ferenc, báró Daniel Ernő, Kussevich Szeptozár, Pallavicini Ede őrfő, Rakovszky Géza, Rosenbergy Gyula, gróf Teleki Sándor, gróf Thoroczkay Miklós, gróf Zichy Ágost.

A magyar delegáció tagjai holnap reggel utaznak Bécsbe. Velük megy Szél Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Fejérváry honvédelmi miniszter is. A miniszterelnök bevárja ott a külügyminiszter exozéját, aztán a delegátusokkal együtt vasárnap este, vagy hétfőn reggel visszátér Budapestre a kvóta-javaslat képviselőházi tárgyalására.

A választókerületek kilgazítása. A képviselőház mai ülésén Szél Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be néhány községnek és pusztának más választókerületbe való beosztásáról. E beosztást nagyrészt az illető községek önállóságának megszűnése tette szükségessé. E törvényjavaslat értelmében

1. A Kolozsvár sz. kir. városba bekebelezett Kolozs-Monostor község a Kolozsvár városi I. választókerületbe bekebelezetik át;

2. A Komárom sz. kir. várossal egyesített Uj-Szöny község a Komárom városi választókerületbe,

3. A Székely-Udvarely rendezett tanácsú várossal egyesített Szombatfalva község a Székely-Udvarely városi választókerületbe.

4. Az Abauj-Torna vármegyei Falucska község határából Stósz község határába átköbelezett Bodska pusztá a szépsii választókerületbe.

5. A Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyei Kun-Csorbai község a török-szent-miklósi választókerületbe.

6. A Kolozs vármegyei bélesi Jósika füzés-telepnek Marisel község határából Magyar-Valkó községhez átszételt része a bánffy-hunyadi választókerületbe.

7. A Kraszó-Szőrény vármegyei Igazfalva község a fasoti választókerületbe.

8. A Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye Kis-Harta község határából Dunapataj község határába átszételt Bojár és Mikla puszták a dunapataji választókerületbe. Ugyancsak a Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vár-

megyei Félégyháza r. t. várostól Pusztá-Péteri községhez átszételt Gátér pusztá a fülöpszállási választókerületbe.

10. A Somogy vármegyei Kadarkuth községtől Mike községhez átszételt Győcsi pusztá a nagy-átádi választókerületbe.

11. Ugyancsak a Somogy vármegyei Kisasszond községtől Szomajom községhez átszételt Póstelek pusztá a lengyeltői választókerületbe.

12. A Torontál vármegyei Ferencszállás község a nagy-szent-miklósi választókerületbe.

13. A Vas vármegyei Meggyes községgel egyesített Balozsa, jelenleg Balozsa-Meggyes község a sár-vári kerületbe.

A tanítóképzők. Az országos közoktatásügyi tanács állandó bizottsága e hó 28-án dr. Bóthy Zsolt elnökletével ülést tartott és két havi tárgyalás után befejezte a tanító- és tanítónőintézetek tantervének revizióját. E revizió alapján azok a tantervek szolgáltak, amelyeket a tanács még 1894-ben készített és a közoktatásügyi miniszter jóvá is hagyott, de életbe nem léptetett. Az állandó bizottság a kétféle képzőintézet tantervét egységesítette, a tanítás anyagát pontosan részletezte s a heti óraszámot és vele együtt a néhol súlyos követelményeket leszállította. A tanács munkába vette még a tantervi utasításokat is, amelyek elkészítésével, — felkért szakférfiak munkálkodásai alapján, — külön szakbizottság foglalkozik. Ugyanabban az ülésben foglalkozott az állandó bizottság a népiskolai helyesírás szabályozásának kérdésével, amely ügyben a közoktatási miniszter véleményes jelentésére hivta fel. A szabályozást sürgetően szükségesnek jelentette s a külföld példájára hivatkozva ajánlotta annak kormányrendelettel való végrehajtását. A szabályozásnak azonban nem szabad csupán a népiskolákra szorítkoznia, hanem ki kell terjednie az összes középiskolákra és középfoku tanintézetekre. Legközelebb az állandó bizottság a felsőbb leányiskolai tanterv revizióját kezdi meg.

Barabás Béla interpellációja. Szél Kálmán miniszterelnök a jövő hétfőn válaszol Barabás Belának a Hier ügyében hozántéztett interpellációjára.

Az országgyűlési szabadelpvűpárt elnöksége felkéri a párt tagjait, hogy a képviselőház holnap délelőtt 10 órákor kezdődő ülésének már elején lehetőleg nagy számban jelenjenek meg.

Az ellenzék kivonulása.

— A kvóta-javaslat a bizottságban. —

Budapest, november 29.

Több napi nagyszabású tanácskozás után a képviselőház pénzügyi bizottsága ma végre befejezte a kvóta-törvényjavaslat tárgyalását és részleteiben is minden változtatás nélkül ajánlja a Ház plénumának a javaslat elfogadását. A részletes tárgyalás megkezdése előtt Komjáthy, Barta és Kossuth ismételték kérték azoknak az adatoknak előterjesztését, amelyek, mint azt a miniszterelnök már az általános tárgyaláson hangsúlyozta, egyáltalán nem nyújthatnak tájékozást a két állam gazdasági erejéről, de különben sem hozhatók kapcsolatba a kvóta-kérdés anyagával. Ezt felelte a miniszterelnök ma is a függetlenségi párt képviselőinek, de az ellenzék a férfias, nyílt válaszába nem nyugodott bele, hanem tüntetőleg kivonult a részletes tárgyalás elől.

Az ellenzék e kivonulásának parlamenti körökben semmi jelentőséget sem tulajdonítanak, már azért sem, mert az általános tárgyalás alatt az ellenzék szónokai oly messzemenő fejtegetésekben bírálták a javaslat részleteit is, hogy a vita a részletek tekintetében is kielégíthette a legulzóból szélsőbali álláspontot is. Így fogta föl Komjáthyék kivonulását a bizottság többsége is, amely az incidensre ügyet sem vetve simán letárgyalta a kvótajavaslat részleteit. De maga a függetlenségi párt sem tekintti Komjáthyék mai lépését olyanak, amely megzavarhatná a kvóta-javaslat nyugodt tárgyalását. Arra igen is számítanak, és teljesen érthetőnek és megokoltnak tartják a szabadelvű pártban is, hogy a hétfőn meginduló képviselőházi vita széles mederben fog megindulni, de a tanácskozás megmarad a parlamenti komoly munkálkodás határai közt.

A pénzügyi bizottság mai üléséről felhivatalosan a következőket jelentik:

A képviselőház pénzügyi bizottsága báró Daniel Ernő helyettes elnökletével tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről Szél miniszterelnök és

Lukács László pénzügyminiszter volt jelen, részletes tárgyalás alá vette a kvóta-törvényjavaslatot.

A részletes tárgyalás megkezdése előtt Komjáthy Béla kijelenti, hogy az előterjesztési kulcs alapján nem tartja lehetségesnek helyes számítások megtételét, miért is javaslatba hozza, hogy az általa a tárgyalás kezdetén kért adatok terjesztésének elől, amely jogos kéreése ha nem teljesítetnék, kénytelen a részletes tárgyalásban való részvételt megtagadni.

Szél Kálmán miniszterelnök tüzetes fejtegetéssel mutatja ki, hogy a Komjáthy által kért adatok legnagyobb részének összeállítása azzal a pontossággal, amely a fennforgó kérdés alapos megvilágítására szükséges, nem is lehetséges, részben csak oly kombináció alapon történhetnék meg, hogy azokból az erők összemérése szempontjából helyes következtetéseket állg lehetne levonni.

Komjáthy Béla ismétli, hogy ha a kívánt adatokat nem terjesztik elől, nincs azonnali helyzetben, hogy teljesíttesse a kötelezettségét s ennél fogva nem vehet részt a további tárgyalásban.

A bizottság mellőzte Komjáthynek azt az indítványát, hogy a kormány az általa kívánt adatok előterjesztésére felhívassék.

Barta Odön ugy véli, semmi sem áll útjában annak, hogy azok az adatok, amelyeket ő kért s amelyek nélkül a két állam erje és teherbírása helyesen nem mérhető meg, előterjesztésnek. Valószínűnek tartván, hogy az ő kéreése nem fog méltányosabb elbánásban részesülni, mint a Komjáthyé, aminek folytán ő sem fog a részletes tárgyalásban részt vehetni, megjegyzi még, hogy helytelen elírás volt az 1896. és 1897. évek zárszámadási adataival az osztrákok kezeibe fejezvert szolgáltatni, továbbá, hogy a jelen törvényjavaslat közjogi szempontból sem állja ki a próbát, mert oly kérdésben, amely csak törvénynyel szabályozható, Ausztriában helyét enged annak, hogy a törvénynek megfelelő határozatok hozathassanak.

Szél Kálmán miniszterelnök kimutatja, hogy előtte szóló tévedésben van s az ő aggályai egyáltalán nem alaposak. Maga a törvényjavaslat 1. §-a határozottan kimondja, hogy az arány, amelyben a közös ügyek költségei a két állam által viselendők, azon módon állapítatik meg, amelyet az 1867. XII. törvények 20. §-a megszab. A törvényjavaslatnak befejező rendelkezése is, amely szóról szóra meg egyezik az 1887-ikivel, kétségtelenül teszi, hogy ez a törvény csak akkor lép hatályba, ha a monarchia másik felében is megfelelő parlamenti megállapodások jönnek létre. Még ha mindezek nem is lennének világosan kimondva a törvényjavaslatban, a kormányok maguk is abban állapodtak meg, hogy ha Ausztriában megfelelő parlamenti megállapodások nem jönnek létre, ebből a javaslatból nem lesz törvény.

Az 1896. és 1897. adatokra nézve a Barta által emelt váddal szemben megjegyzi, hogy 1896-ban csakugyan nem lehetett számitasba venni ezeket az adatokat; most azonban e két év már a hátunk mögött van, azoknak zárszámadási adatait a törvény értelmében nem ignorálhatjuk; annak pedig, hogy Magyarország a két évben kedvezőbb eredményeket mutat, csak örvendünk lehet. Nem is származott ebből reánk nézve semmi kár. Ami pedig a Barta által kívánt adatokat illeti, azokra nézve is kimutatja, hogy összeállításuk és előterjesztésük részint lehetetlen, részint felesleges és nem szükséges, miért is kéri a bizottságot, hogy ezen adatok előterjesztésétől mentse őt fel.

Barta Odön a felmerült közjogi aggályokkal szemben kívánatosnak tartja, hogy a miniszterelnök mostani felszólalásának megfelelő része, amely meggyőzte szőlőt arról, hogy a miniszterelnököt nem vezette olyan intenció, hogy az osztrák kormányt lehetővé téssek a megállapodásoknak más természetű törvényes határozatokkal való életbeleptetése, a bizottsági jelentésbe felvetessék.

Szél miniszterelnöknek nincs az ellen kifogása, ha a bizottság azt szükségesnek tartja.

Kossuth Ferenc kéreséket terjesztett elől oly adatok előterjesztése iránt, amelyek pár hét alatt össze lettek volna állíthatók, de a miniszterelnök még csak nem is reflektált a kéreésre. Ami a törvényjavaslat befejező részét illeti, szőlő nem tud megbarátkozni avval a formulával, hogy valamely törvényünk csak akkor lép hatályba, ha Ausztriában is megfelelő törvényes határozatok lépnek életbe. Szőlő nagyon szeretné, ha a magyar törvényhozás csak akkor hozna törvényeket, amidőn tudja már, hogy azok feltétlenül életbe lépnek. Helyteleníti továbbá, hogy 1886-iki és 1887-iki éveket kihagyták a számitásból s csak a következő tíz év eredményei alapján csináltak meg a számitást.

Szél Kálmán miniszterelnök utal arra, hogy tegnap Kossuth felszólalásának minden részére adta meg a választ, figyelemtelenséggel tehát nem vádolható. Ami a törvény végrehajtási záradékát illeti, Kossuth erre nézve egészen ellenkező állásponton van, mint Barta.

Ily különböző kívánságok közt valóban nehéz eligazodni. Amíg bilaterális szerződéses lesznek, nem lehet másként eljárni, mint úgy, hogy a törvény hatálya attól tétetik függővé, hogy a másik fél is azonos megállapodásokat hozzon létre. A Kossuth által kívánt adatok is olyanok, amelyek részben ismeretek, részben nem vitetnek bennünket közelebb azon célhoz, amely szemünk előtt lebeg.

A bizottság mellőzte ezek után Barta és Kossuth indítványait. Komjáthy erre kijelenti, hogy a határozat következtében ő és elvtársai nem vehetnek részt a további részletes tárgyalásban.

A bizottság ezek után változtatás nélkül elfogadja a törvényjavaslat egyes szakaszait.

A pénzügyi bizottság előadója dr. *Neményi* Ambrus a Ház holnapi, esztörtöki ülésén terjeszti elő a kvótajavaslatról készült jelentését. A Ház elnöke azt fogja javasolni, hogy a jelentés hétfőn délelőtt 10 órakor tartandó ülésén kezdje meg a törvényjavaslat tárgyalását. A *szabadulópárt* előző nap este 7 órakor tárgyalja a javaslatot.

A függetlenségi és 48-as párt erősen készül a kvótajavaslat képviselőházi tárgyalására. Az elnökség levélben szólította fel a párt minden egyes tagját, hogy már a hétfői tárgyalásra mindegyik okvetlenül megjelenjen. Számítanak is arra, hogy kevés kivétellel valamennyi vidéken időző képviselő feljő és hétfőn legalább negyvenen lesznek a Házban. A vitarendező bizottság biztosra veszi, hogy a vitát januárig mindenesetre kihúzzák.

A néppárt csak a jövő héten határoz arra nézve, hogy a kvótajavaslatot még általánosságban is elfogadják-e? A legtöbben egyáltalán nem akarják a felsorolt kvótát megszavazni, ha még is a párt így határozna, ez csupán azért történne meg, ne hogy együtt kelljen szavaznia a függetlenségi párttal, amely a kvótát perhorreskálja.

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet.

Budapest, november 29.

A csehekkel való alkudozások egy pillanatra megfeneklettek abban, hogy egyik párt sem akarja megragadni az egyezkedő konferencia egybehívására a kezdeményezést, sem maguk a csehek, sem a német ellenzék, sem a többségi pártok, de maga a kormány sem. Nyilván ez a kis fennakadás szülte a mai képviselőházi ülés megkezdése előtt azt a hirtelenséget, amely különben csakhamar cáfolatra talált, hogy a Clary-kormány beadta lemondását. A kezdeményező lépést, mint már említettük, Windischgrätz herceg, az urakháza elnöke fogja megtenni s a konferencia ama javaslatok alapján fog tanácskozni és megállapodni, amelyet a jobboldali pártok végrehajtó-bizottságának erre a célra kiküldött albizottsága most dolgoz ki. A jobboldal pártolja a cseheket s nyilván meg fogják nekik tenni azt, amit követelnek, hogy a cseh nyelvnek Cseh- és Morvaország cseh területeiben hivatalos belső kezelési nyelvvé avatása rendeletti uton történjen meg.

A jobboldali pártok végrehajtó bizottságának erről a tegnapi üléséről egyebiránt azt jelentik a *Národní Listy*nek, hogy az a teljes egyetértés, amelyet a jobboldali pártok végrehajtó-bizottsága által kiadott kommüniké az összes jobboldali pártokra és az ifju-csehekre vonatkozólag hangsúlyoz, abban is nyilvánul, hogy Kozlovsky képviselő a tegnapi nap folyamán azt mondta, hogy a lengyelek mindig megszavazták az államszükségeket. Az összes jobboldali pártok — folytatta a szónok — most is úgy gondolkoznak, de az államszükséglet jelenleg abból áll, hogy a jobboldali pártok szolidaritását fenntartsák; minthogy azonban ez csak az ifju-csehek részvétele mellett történhetik meg, a jobboldali pártok feladata a csehek támogatása. Az ülésen a szlovének és a katolikus néppárt tagjai szintén rokonszenvének adtak kifejezést az ifju-cseh klub aspirációival szemben.

Bécs, november 29.

A mai ülést *Fuchs* elnök fél tizenkét órakor nyitotta meg.

A beérkezett iratok között van *Janda* képviselőnek egy sürgős indítványa a Csehországban elhelyezett idegen csendőrök rögtöni visszahívásáról, mert a csehek nem tudják csendőreit otthélni a lakosságot.

Az elnök bejelenti, hogy a Ház valamennyi osztálya, egynek a kivételével, amely határozatképtelen volt, megválasztotta tagjait a rosszaló bizottságba.

Berks (szlovén) indítványt tesz a még hiányzó választásra nézve és a rosszaló bizottság megalakulása végett félórát szünetet kér.

Hosszabb vita után *Berks* indítványát elfogadják és az ülést felfüggesztették.

A rosszalást kifejező bizottság ezalatt két óráig tárgyal. *Fuchs* elnök a tanácskozások menetét ismételtén megszügezte. A tanácskozások alatt számos képviselőt is hallgattak ki. Végre két óra után az elnök újra megnyitja az ülést és közzéteszi a rosszalást kifejező bizottság határozatát.

Herbst tudtul adja a Haznak, hogy a rosszalást kifejező bizottság *Steiner* József és *Bernreiter* szociáldemokraták eljárása feletl rosszalást kifejezését indítványozza. A mi *Kinger* szociáldemokrata képviselőt illeti, azt javasolja a bizottság, hogy a Ház a rosszalástól tekintsen el. mert e képviselő

eljárása felindultságában találja okát. Indítványozza továbbá a bizottság, hogy a Ház mondja ki, hogy *Brzanovszky* ifju-cseh képviselő nem mondott huzugságot.

Elsőnek szól az indítványhoz dr. *Verkauf* szociáldemokrata, aki hosszabb beszédben tárgyalja *Kinger* esetét; ő és társai nincsenek ez indítványnyal megelégedve, mert *Kingernek* azzal még nincs elégtétel szolgáltatva. Ami a sikkasztásokat illeti, a mellékkel *Kinger* vádolják, azt indítványozza, hogy kérje be a bizottság az illető törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvét, amely ezen ügyre vonatkozik és ezután tárgyaljon újból a bizottság ez ügyben.

Dr. Gessmann keresztény-szocialista visszautasítja dr. *Verkaufnak* a bizottság részrehajlatlanságára vonatkozó állításait és azt indítványozza, hogy a Ház vegye tudomásul a bizottság határozatát.

Brzorad ifju-cseh elmondja Brzesnovszky szavait és konstatálni akarja azt, hogy Brzesnovszky szavai nem involválnak sértést.

Revel szociáldemokrata dr. *Verkauf* álláspontjára helyezkedik és pártolja indítványát.

Stransky az ifju-csehek álláspontjára helyezkedik.

Beszélték még *Schlamer*, azután *Steiner* Lipót (keresztény-szocialista), *Berner* (szocial-demokrata), *Wohlmayer* (keresztény-szocialista), akik mindnyájan csatlakoznak a bizottság véleményéhez.

Wolf az egyedüli, aki saját, de nem pártja nevében csatlakozik *Verkauf* indítványához, tudniillik bővebb vizsgálatot kíván. Erősen támadja képviselőtársait, miert is az elnök többször rendre utasítja.

Steiner keresztény-szocialistának a szociáldemokraták támadó beszéde alatt több ízben heves szóváltás támadt a keresztény-szocialisták és a szociáldemokraták között.

Több helyreigazitó fölslólás után a ház *Verkauf* indítványának elvetése mellett elfogadta a bizottságban azt az indítványát, hogy *Berner* és *Steiner* József ellen rosszslását fejezi ki.

A Ház végül a beteg *Herold* helyett *Kaftant* választotta be a delegációba, mire az elnök berkesztette az ülést.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, november 29.

Ma a parlamentben az a hírterjedt el, hogy gróf *Clary* beadta lemondását. Ez a hír teljesen légből kapott. Ellenkezőleg ma gróf *Clary* folytatta tanácskozásait az ifju csehek vezéréivel, *Engel*el, *Pacakkal* s másokkal és fíradózásainak ma egész pozitív eredményük is lett. A jobb oldal ugyanis beleegyezett abba, hogy a többséggel és a baloldallal a kormánybelegyezősével, de ennek közreműködése nélkül közös tanácskozásra lépjen. Ezt az akciót már holnap akarják határozott alakba önteni. Már ma este volt az első összejövetel a többség képviselője *Bilinski* és a németek megbízottja *Funke* közt, és holnap tartják meg az első tanácskozást a németek vezérei a többség képviselőivel. A tanácskozás fő tárgya a nyelvkérdés fogja képezni, valamint hogy meg fogják beszélni azokat az intézkedéseket is, melyeket a parlament akcióképességének biztosítására tenni kell. De ezeknek a tárgyalásoknak nagy szkepticizmussal néznek eléje, mert a csehek még mindig obstrukciós taktikájukhoz ragaszkodnak, pedig ha komolyan akarnák a békét, legalább a tárgyalások tartama alatt megszüntetnék obstrukciójukat.

Bécs, november 29.

Az uralkodó ma *Koerber* osztrák belügyminisztert egyórái kihallgatásán fogadta.

(Zavargások.)

Prága, november 29.

Voelakov, *Königsaal*, *Rokitán* és *Milin* községekben a napokban néhány zsidónak bevették az ablakait, másoknak pedig vérrrel mocskolták be a házukat, Ratschitzban egy dohánytözsderől létepték a kétéfűjü sasz.

A háború.

Budapest, november 29.

A harcétről ma lehetőleg még kevesebb nevezetes hír érkezett, mint az utóbbi napokban. Ami Nataban történik, ahol *Buller* és *Joubert* fognak közelebb szemtel szembe állani, mélységesen hallgat a krónika, a nyugati harcétről pedig csak utólagos böngészés gyánant érkezik egy-egy részleteke s a graspani csatáról, a 9-es dísidőkről, míg végre apránként kitünik, hogy az angoloknak ez a másodszeri diadala sem ér föl egy fél-meddig tisztességes győzelemmel. Ugy a natali, mint a nyugati események csak bizonyos idő múlva lesznek majd érdekesek. Egyelőre csak a hadiírat elbosvánvósodását jelzik a táviratok.

(Harcetri hírek.)

London, november 29.

A graspani ütközetről a Reuter-ügynökségnek még a következőket jelentik *Oranje-River*ből tegnapelöltti kettelt: *Mikor* a boerokat elzavarták a graspani magaslatokról, szép rendben visszavonultak. A 9. *lancier-czred* el akarta vágni utjokat. Sikerült is az ellenséget elérnie, de *kénytelen volt visszavonulni*, mert egy magaslatról erősen lövdöztek rá. A boerokra, akik *Cronje* parancsnoksága alatt állottak, további visszavonulásukon gránátokkal lövdöztek az angolok. A boorok vesztesége valószínűleg igen nagy.

Egy hivatalos fokrárosi távirat jelenti: *Kekewich* ezredes, *Kimberley* főparancsnoka azt jelenti, hogy 18-ika és 25-ike között több jelentékelten csatározása volt a boerokkal. Két tiszt és három katona megsebesült. Az egészségügyi állapot jó, víz bőven van. A boerok eltűntek *Kimberley* környékéről. Ugy látszik, mintha az ellenség folyton változtatná állását. Egy másik hivatalos távirat jelenti Fokrárosból: *Gatacre* tábornok tegnapi reggel zászlóalj gyalogsággal és lovastott gyalogsággal megszállta *Bushamshoekot*. Főhadereje *Putters-Kraal* mellett áll. Az ellenség visszavonult *Molteno* felé.

Buller tábornoknak a hadügyi hivatalhoz intézett távirata szerint *Methuen* tábornok modderiveri távirata e hó 8-ikáról jelenti, hogy hadereje reggel 5 órakor érkezett az ellenség hadállása elé. A boerok erősen eláncolták magukat *Modder-River* mellett. Minthogy a folyóvíz állása igen magas volt, nem lehetett az ellenséget megkerülni. A harc 5 óra 35 perckor kezdődött. a tüzérség támogatása mellett. A boerok egész hadereje, mely vagy 8000 emberből állott, résztvett az ütközetben két nehéz és négy más ágyúval. A harc igen elkeseredett volt és 10 óra hosszat tartott. Az angol csapatok víz és élelem nélkül harcoltak a nap hevében és *kényszerítették az ellenséget, hogy hadállását adja fel*. *Carew* tábornoknak sikerült egy kis osztalet átívni a folyón. *Methuen* tábornok az ütközetben részt vett összes csapatok, nevezetesen a tüzérség magatartását, melegen dicséri.

London, november 29.

Hivatalos távirat jelenti, hogy *Methuen* tábornok *Modder-River* mellett megütöközött a boerokkal és ott egész haderejüket megsemmisítette.

(A külföld.)

Köln, november 29.

A *Kölnische Zeitung*nak rendesen jól értesült pétervári levelezője jelenti, hogy Oroszország intőző körei nem gondolnak arra, hogy megváltoztassák az Angolországgal szemben való viselkedésre vonatkozó s ez év tavaszán éreft megfontolás után megállapított tervet. De ha Anglia, jólreismerve a tényleges hatalmi viszonyokat, valami kellemetlen módon ellene akarna szegülni Oroszország perzsi terveinek, vagy ha éppenséggel háborús fogásokkal fenyegetőznék, vagy ebből szükségképpen oly hangulat fejlődhetnék ki, amelynek Anglia nagy kárát vallaná és amely abban az esetben, ha a *délafrikai háború tovább elhúzódna*, semmint remélték, ez még fokozni fogja az Anglia ellen való elkeseredést.

Frankfurt, november 29.

A *Frankfurter Zeitung*-nak jelentik New Yorkból, hogy az angol kormány az Egyesült Államoktól a boerok hadseregeibe való toborzások betiltását követelte, minthogy a toborzások eddig igen eredményesek voltak.

London, november 29.

Vilmos császár elutazása előtt ötezer márkát adományozott a Dél-Afrikában harcoló és az ő nevével viselő testőr-dragonosok osaládjainak.

New York, november 29.

Egy *Tailcoup* nevű volt szabadalmi hivatalnok az *Utes* hercegnő által rendelkezésére bocsátott pénzön önkénteseket toboroz a boer hadsereg számára.

(Balfour a háborúról.)

Dewbury, november 29.

Balfour a konzervatív egyesület tegnapi ülésén tartott beszéde folyamán gnyosan beszélt arról, hogy *Transvaalt* Irországgal akarják összehasonlítani, ahol a legtágabb gyülekezési szabadság és parlamentáris képviselet van, holott *Transvaalban* az uitlanderekek minden ígéret ellenére sem gyülekezési joguk, sem illő parlamenti képviseletük nincs. Anglia nem tűrheti, hogy valamelyik dependenciájában saját físalval úgy bánjanak, mintha alsóbb rendűek volnának. Nézete szerint a két köztársaság hadüzenete nem kétségbeesett szabadságharc, hanem uralomra való merész törekvés. Tudták, hogy a hadjárat páratlan hadi-expedíciót kíván meg és mód fölött kedvező stratégiai helyzetben vannak. Európai intervencióra számítottak a maguk érdekében, szerencsére ez a föltevésük téves volt s

s azonkívül bíztak az angol pártviszonyokban, de nem gondolták meg, hogy a pártok egyakarattal egyesülni fognak, ha a birodalom érdekeit veszedelm fenyegeti. Nincs itt az ideje most, mondja Balfour, megjósolni a jövődőt vagy azokról az intézkedésekről tanácskozni, amelyek a háboru szerencsés befejezése után lehetőségek lesznek; de soha sem fogjuk megengedni, hogy birodalmunkban egy magunk alkotta köztársaság fejlődjék, amely a részünkről megadott szabadságokat arra fordíthatja, hogy országát ellenünk fegyveres táborra változtassa. Nem tudom, meddig tarthat ez a vizsály, de tudom, mi lehet a vége. Ha majd arról kell határozni, milyen politikát kövessen a győző, remélem, nem fogunk megfélemlíteni arról a nagylélekségről, amely hozzáknak mint győztesekhez illik; de másrészt gondolni fogunk arra is, hogy a legutóbbi hónapok eseményei többé ne ismétlődhessenek. Balfour végül dicsérrel halmozta el a gyarmatokon küzdő katonákat s annak a reménynek adott kifejezést, hogy *nemsokára meglesz a béke*, amely hibetöleg az összes dél-afrikai ellenséges elemek tartós megnyugvását fogja meghozni.

HIREK.

Budapest, november 29.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *József Ágost* főherceg és felesége ma Bécsből Kis-Tapolcsányba utazott. — *Mária Terézia* főhercegnő ma délelőtt Lussinból többnapos tartózkodásra Poibába érkezett. — *Samassa József* egri érsek ma Bécsbe érkezett.

— Az orléanski herceg Budapestén. Fülöp orléanski herceg ma Alesuthról a fővárosba érkezett s előre értesítette az Országos Kaszinót, hogy ott fog reggelizni. A herceg délben érkezett feleségével, *Mária Dorottya* főhercegnővel és kíséretével a Kaszinóba, ahol báró *Atzél Béla* fogadta. A reggeli elköltése után a vendégek Kis-Tapolcsányba utaztak.

— *Mária Terézia* emlékezete. Ma délelőtt tíz órákor gyászmise volt az egyetemi templomban *Mária Teréziának*, az egyetem új alapítójának emlékeztetőre. A szanktuárium közepén díszes katófalk állott, amelyen bíboros vánkora s királyi jelvényekkel helyezett el. Az első padosorokban *Ponori Theorenk* Emil rektor, a dékánok és az egyetemi tanárok ültek. A templomot egészen megtöltötte az ifjuság. A katófalk előtt a pedellusok álltak sőt *Mária Terézia* korabeli díszruhában. A gyászmisét dr. *Várossy Gyula* pápai prelatus mondta. Az énekkar régi magyar gyászdalokat énekelt.

— *Taliani nuncius* lekötésének. Rómából jelentik: A pápa megkérte *Talianit*, hogy a tavaszig még maradjon meg állásában. A pápa elhatározta, hogy a legközelebbi decemberi konzisztóriumában nem szaporítja a szent kollégium tagjait és így *Taliani* csak a tavaszi konzisztóriumában kaphatja meg a bibornoki méltóságot.

— Magyar nemesség. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Diappa Gedeon* nyugalmazott alezredesnek és törvényes utódainak a magyar nemességet a *Zvonigradi* előnévvel díjmentesen adományozta.

— A német főkonzul távozása. Berlinből táviratozzák, hogy a félhivatalos *Nordd. Allg. Zeitung* mai jelentése szerint *Hohenlohe* herceg budapesti német főkonzult *darmstadtii* követnek szemelték ki.

— A római sindaco halála. Rómából táviratozzák, hogy Róma város polgármestere, *Ruspolti* herceg, szenátor ma este meghalt. Az elhunyt egyike volt az olasz közélet legkiválóbb és legnépszerűbb alakjainak, aki nagyszabású alkotásokkal gazdagította a modern Rómát. Kedvence terve volt, hogy Rómában világhírlírási rendezéssé, de fájdalommal látta, hogy ez az eszméje hazájának zilált pénzügyi viszonyai miatt nem talált a közvélemény általános helyeslésére. Előkelő gondolkodását, szeretetreméltó egyéniségét tapasztalták azok a magyar újságírók is, akik a tavalyi újságíró-kongresszus alkalmából Rómában jártak. Annak a páratlan vendégszeretethez, amelylyel az olasz főváros akkor a világ minden részéből egybegyűlt hírlapírókat fogadta, a sindaco volt a lelke, aki fáradságot nem ismerve, mindenben készséggel segítségére volt a római fogadó-bizottságnak.

— Ismeretterjesztő előadások. A közönség nagyon megszerette tavaly azokat az ismeretterjesztő előadásokat, a melyeket a Nemzeti Múzeum, az Iparművészeti Múzeum és az Országos Képtár rendeztek a művelt közönség számára. Az előadásokat az idén is megtartják a múzeumokban és a sorrendet most állítják össze.

— Jelentés az új országházáról. Évenként egyszer jelentést terjeszt a kormány a képviselőház elé az új országház építéséről. Ennek a kötelességének ma felelt meg a miniszterelnök. A terjedelmes jelentésben sok olyan adat van, amely képet nyújt a magyar parlamenti épület nagyszerűségéről. Megtudjuk a jelentésből, hogy az új országháza 1902-ben lesz átadható rendelkezésnek. Az építés kezdete óta 11,603.982 forint költöttek a palota építkezésére, tehát már eddig nagyobb összeget, mint amennyibe a reichsrath és a német birodalomgyűlés háza került. A jelentés legérdekesebb része felveti azt az indítványt, hogy *Munkácsy Mihály* „Honfoglalás” című képe, amely 92.000 frton a palota képviselőházi ülésterme számára készül, szépművészeti szempontból vonassék el eredeti rendeltetéséről, mert ez „a festmény csak rontana a terem művészeti architektúráján, de felállítását folytatn több képviselőnek nem lehetne ülőhelyet berendezni, vagy pedig nem látnának az illetők az elnöki pódiumra.” Tudvalevő, hogy a palota tervezője *Steindl Imre* kezdetből fogva élénken ellenzte, hogy a „Honfoglalás” képe a gótikus architektúrájú terebben helyeztessék el és csakis gróf *Tisza* Lajos határozott kívánására utólag szorított helyet a festménynek. *Munkácsy Mihály* festménye tehát mégis csak máshová kerül, alkalmasint valamelyik melléképület falát fogja díszíteni.

— Az új felügyelő beiktatása. Páparól táviratozzák, hogy *Ihász* Lajost, a dunántúli ágostai evangélikus egyházkerület új felügyelőjét tegnap iktatták be méltóságába. Pápa városa ez alkalomra logobódiszt öltött. A vendégek közt voltak: *Baltik* Frigyes és *Zelenka Pál* ágostai evangélikus püspökök, *Antal Gábor* evangélikus református püspök, báró *Prónay Dezső* egyetemes főfelügyelő, *Laszkány Gyula* egyházkerületi felügyelő, *Bauer Antal*, *Kemény Pál*, *Purgly Sándor*, dr. *Hegedűs Loránt*, dr. *Fischer Sándor* országos képviselők, *Kolozsváry József* Veszprém vármegye alispánja, *Czike* Lajos királyi tanácsos, Veszprém vármegyének összes vezető férfiai és az összes dunántúli megyékből egybesereglett ágostai evangélikus egyházi és világi képviselők. A beiktatási ünnep az ágostai evangélikus egyház szép templomában folyt le. A beiktató kerületi közgyűlésen *Ihász* Lajos tette az esküt, mire *Gyurácz* püspök és *Barcza* felügyelő üdvözlöttek. *Ihász* székfoglaló beszédében a köszönet szavai után kegyeletesen emlékezett meg elődjéről, szentmártoni Radó Kálmánról, nagyszabású programot adott, melyben hangzott az egyházi hitélet erősítését, a hűvek anyagi terhének könnyítését, a papnevelés előmozdítását, a tudományos képzés emelését, a nőnevelés fokozottságát és a felekezetek békéjének szükségét. Beszédét a templomtól zsufolásig megtöltő díszes közönség tetszésnyilvánításokkal fogadta. Erre a ker. főgyűlés felolvasta *Ihásznak* a püspökhöz intézett az a levelét, mely szerint a kerületi alap részére évi 1000 és a kerület egyéb céljaira évi 1000 koronát biztosít felügyelője idejére. A közgyűlés után küldöttégek tisztelegtek, mire háromszáz teríték banket volt. Az első felköszöntőt az új felügyelő mondotta a királynak. Táviratilag üdvözlöttek az új felügyelő *Hegedűs* és *Darányi* miniszterek, *Zsúsi*nkj államtitkár, *Hollán* altábornagy, *Jókai* Mór, *Fenyvessy* főispán stb.

— Visszaélés a bizalommal. *Osolin* Dragutin, a zágrábi törvényszék kebelében felállított kiegészítő hivatal igazgatója, miután elsikasztotta a gondolatai bizott pénzeket, levelet írt *Rakodczy* Sándor törvényszéki elnöknek, melyben bocsánatot kér azért, hogy visszaélt a bizalommal. Megható az az udvariasság, ami *Osolin* Dragutin sikasztó eme sorában megnyilatkozik. A megtért bűnös iránti szánalom maidhogy el nem ragadja az embert. Hát még a levél vége. A szokásos záradék, amely ma már minden megtért bűnösnek az utolsó remédmuma: Elnök ur! Meguntam az életemet, öngyilkos lettem. Az elnök kérésére a rendőrség rögtön nyomozni kezdett s a megtért bűnös vadásztöltényt meg is lelte a Száva partján. A rendőrség azonban nem akarja elhinni, hogy *Osolin* a Szávába ugrott, mert az igazgató urnak csak van annyi esze, hogy nem most emésztje el magát, mikor olyan jól megszede magát. Ilyen nagyon megtért bűnöst nehéz elképzelni.

— Választások az orvosgyetemen. Az egyetem orvoskari tanártestülete a napokban tartott ülésen választotta meg az egyes tanszékekhez a tanáregédekét, illetőleg a gyakornokokat. Tanáregédek lettek: *Tóth István*, *Scholz* Kornél, *Fenedéki* Henrik, *Lengyel* Loránt, *Bezzef* Armin doktorok. Díjazott műtőnövénydek lett: dr. *Halka* Lajos, díjazott gyakornok pedig: *Szöke* Gyula, *Török* Ervin, *Pécsi* Henrik, *Poór* Ferenc, *Cseréy* Zsigmond és *Widder* Bertalan.

— Adomány az újságírók segítő alapjának. *Vézi* Józsefhez, a *Ludapesti Újságírók Egyesületének* elnökéhez *Kunossy* Frigyes nyomdatulajdonos abból az alkalmából, hogy ma fia született, száz forintot küldött az egyesület segítő alapja javára.

— Magyarok védelme Párisban. Az *Agence de Paris*, ez a magyar emberek által szerkesztett párisi újságállalat, a világhírlírási idejére egy magyar irodát szervezett, amely a magyar utasoknak tanácsokkal szolgál majd és a Párisban való tartózkodásukat minden tekintetben meg fogja könnyíteni. Akik hozzája fordulnak, azoknak lakást szerez, utmutatással szolgál az étkezésre nézve, magyarul beszélő vezetőkről gondoskodik és a város nevezetességeinek, valamint a kiállítás csudáinak megtekintését is természetesen beosztással elő fogja segíteni. Az *Agence de Paris* egyik főelőja az is lesz, hogy megvédelmézzze a magyarokat mindennemű zsarolás ellen, amely a világvárosokban, főképpen ilyen különös alkalmakkor üzletszerűen kiszákmányolja az idegeneket. Sokan, akik még nem voltak Párisban és sem a francia nyelvet, sem a párisi viszonyokat nem ismerik, némi aggodással gondolnak a világhírlírási meglátogatására. Most, hogy az *Agence de Paris* magyar irodája (6, rue Grange-Batelière) szervezve van, több megnyugvással kereshetik fel a franciák fővárosát magyar honfitársaink. Az *Agence de Paris* hazafias és közérdekű dolgot vélt cselekedni magyar irodája szervezésével.

— Késő szerelem. A Rovigo melletti Pontebbia nevű faluban egy *Alessandro Casazza* nevű nagyon gazdag földbirtokosnak már régóta viszonya volt egy gyönyörű szép parasztlánnyal. A szerelmes ember ötvenöt esztendő volt, s lány pedig tizennyolc. Azért csak volt, mert meghaltak mind a ketten — ugyanazon az egy napon. A leánynak ugyanis kéréje akadt, aki azt mondta, hogy elfelejté a multat s elveszi a leányt, ha szakít a szeretőjével. A leány hajlandó is lett volna erre, de a szerelmes ember hallani se akart arról, hogy egyedül maradjon. A kastélyba szállta a leányt s aztán bezárta egy szobába. A leány fölrogt az ablak párkányára és segítségért kiabált. Kiáltását éppen az apja hallotta meg. Félrohant és beverve az ajtókat, kiszabadította a fogságból a leányt. Kézen fogva mentek lefelé a lépcsőn, mikor hátul egyszerre lövés dördült el s a leány halálosan találva rogyott össze. A szeretője lött utána a lépcső teteféről. A leány apja erre iszonyu dühvel felrohant, hogy bosszút álljon gyermeke gyilkosán. A birtokos azonban akkorra már bezárkózott. Mire a felbőszült ember betörté az ajtót, már halott volt ő is. Revolverrel a szájába lött.

— Az alezredes fia. Kalandos multu embert keres a rendőrség. *Mihánovics* Gyula belovári születésű 36 éves háziaszolgá az illető, aki *Dutel* Frigyes asztalosmestertől 155 forintot elikkasztott és azután megszökött. *Mihánovics* valamikor jobb napokat látott, atyja alezredes volt, aki nagy gondnal neveltette. A vásóti fiu azonban megszökött hazulról és teljesen elzöllött. Kalandor életre adta magát és többször bejárta az 8t világrész. Legutóbb ismét Budapestre jött és *Dutel* Frigyes asztaloshoz szegődött háziaszolgának. Tegnap a gazdája 155 forintot adott át neki, hogy vigye a közgyűléshez. *Mihánovics* elment és azóta nyoma veszett. Megszökött a pénzszel. *Dutel* ma délelőtt jelentést tett a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. *Mihánovics* intelligens kinézésű, magas termetű, erős testalkatú, arca hosszukás, markáns vonásokkal, halvány, haja szőke, szemé szürke, bajusza szőke, szakállja nincs.

— Orosz példa. A pétervári esetekről óvatossan kell ugyan tanulni, de az a terv, amelyet a városi tanács tegnap vetett fel, mivelénk is üdvös reform volna. A tanács ugyanis azt határozta, hogy fölkéri a köztit lovasút-társaság igazgatóját, hogy a gyerekeket szállítsa ingyen az iskolába. A nagy hidegben messze utat tesznek meg szegénykéek és sok kőhőgés, sok gyerekhalál lett már abból, hogy soknak nincs villamosra való hat krajcárja. Villamos? Hat krajcár? Hisz nem Budapestről van szó!

— Ujabb pestiskonferencia. *Visconti-Venosta* olasz külügyminiszter ma küldte szét az egyes kormányokhoz a meghívást egy újabb pestiskonferenciára, amely ismét Velencében lesz.

— Halálhír. *Ruh* Henrik budapesti magánzó neje, született *Küszler* Nina tegnap este hosszas szenvedés után 44 éves korában meghalt. Az elhunyt urasszonyt széles körökben ismerték és szerették. Elhunyt több tekintélyes budapesti család szíriatja. Temetése holnap, esütörtökön, délelőtt 10 órákor lesz az Akadémia-utca 9. szám alatt lévő halottasházban.

Weber Samund született *Steiner* Mária, *Weber* Samu ág. hitv. evang. esperes-lelkész neje, 56 éves korában meghalt Szepes-Bélan.

— A maia. *Milanóból* táviratozzák: A államügyész a Palizzolo-pör tárgyalásának az elhalasztását fogja kérni és egyszersemind felhatalmazást kér az igazságügyminisztertől, hogy eljárasson *Palizzolo* képviselő ellen. Több milanói lap azt jelenti, hogy *Palizzolo* eltűnt *Palermóból*. Azt hiszik, hogy Görögországba menekült el egy vitorláshajón.

— **Tilos a csárdás.** Nagyon komikus dolog lehet az például egy francia előtt, hogy Magyarország egész esomé olyan hely van, ahol veszedelemben van annak az életnek, aki magyar dalt énekel s magyar táncot táncol. Pedig hát ez úgy van. Például O-Szent-Annán bált rendeztek két oláh tanító s miután a bála magyarokat is meghívtak, azok között olyan vakmerő is akadt, aki csárdást akart táncolni. Erre azonban a rendezők kijelentették, hogy tilos, tiltja az oláh nemzeti becsület. Azok azonban mégse akarták elengedni a táncot s elmentek egy másik terembe és egy muzsikális fiatal ember hegedűkísérete mellett magyar nótákat énekeltek. Az oláhok erre belétek az ablakon, aztán beesdültek a terembe s csak a jegyző tapintatos felépülésének köszönhető, hogy nagy botrány vagy talán még emberölés is nem esett meg — a csárdás miatt. Komikus ez nagyon — az idegennek. Nekünk több annál, szomorú.

— **Puding a katonáknak.** A reklámhajtászat érdekes módon végül Angliában a hazafisággal. Londoni levelezőnk néhány épp oly mulatságos, mint megható esetről értesít. Egy nagy londoni cég tízezer kiló plumpudingot ajándékozott a hadügyi minisztériumnak, hogy ossza szét a Délafrikában harcoló katonák közt. Minden puding külön kis edénybe van csomagolva. Az edényeken ez a fölírás van: „Boldog karacsont! Jöjjetek vissza szerencsésen minél hamarabb!” Sok fotográfus fölajánlotta a katonáknak, hogy elutasának előtt ingyen lefotografálja őket, s képeiket elküldi szüleiknek, feleségüknek vagy gyermekeiknek. A legszebb ajánlatot azonban a butorkereskedők szövetsége tette. Kijelentette, hogy minden angol katoná, aki épen jön vissza a háborúból, egy teljes szobaberendezést kap. Aki elesik, annak a szobáját özvegye vagy árvái kapják.

— **Rettenetes kolostorok.** Iszonyu dolgokat mondott el a francia kamarában a belügyi tárcza költségvetésének tárgyalásakor Fournier szocialista képviselő némely apáca kolostorokról, amelyekben árvaleányokat dolgoztatnak. A vádak Turorianaz nancy-i püspök ellen szólanak voltaképpen, mert az ő egyházmegyéjében bának az apácák olyan teljességgel nem istenesen a gondjaira bízott gyermekekkel, ahogy azt mi perverz hajlandóságokkal nem rendelkező közönséges emberek el se tudjuk képzelni. A „Jó pásztor” apácakolostorban kötnek és varnák az árvák — ingyen, élelmességük elégtelen és ha munkaképtelenek lesznek, kidobják őket az utcára.

Engedelenség esetén veréssel és börtöléssel büntetik a szegény teremtéket. Fournier a gyalázatos bánásmód illusztrálására oly rettenetes dolgokat hozott fel, hogy még Guérard abbé is szigorú büntetést követelt. Fournier szerint egyik kolostorban egy mellbeteg leánytán hideg, nedves rongyokat raktak a fejére, úgy, hogy másnap vért hányt és meghalt. Az egyik apáca kolostor „fejedelemasszonya” egy engedetlen leányt, miután kihévezett, ekstremitumokba mártott kenyéret adott enni.

És mindezeket a szörnyűségeket a legnagyobb titokban tartották, mert az állami munkafelügyelőknek egy ezelőtt hét esztendővel kiadott dekretum értelmében nem szabad a zárdákba betenni a lábukat. Fournier parlamenti ankét elé akarja vinni az apácák dolgait s attól vár igazságot.

— **Lángban álló község.** Esztergomból táviratozza tudósítónk: Szölygén község tegnap óta lángokban áll. A tűz egy szalmakazalban keletkezett és a nagy szélben rövid idő alatt harmincöt ház égett le. A tűzet még mindaddig nem tudták eloltani, mert a szélvihar egyre tart.

— **Megsemmisített választás.** Edmondo de Amicis, a nagynevű olasz író Turin város első kerülete képviselővé választotta. A parlament igazoló bizottsága azonban — mint Rómából jelentik — megsemmisítette de Amicis mandátumát. Hogy miért, arról nem ad hírt a táviró.

— **Dinamitrobbanás Nagyváradon.** Nagyváradról táviratozza tudósítónk: Ma hajnalban a város legnépesebb utcáján Busch Dávid városi főmérnök háza előtt dinamitrobbanás történt. A fölrobbant dinamit bezúta a főmérnök házának az összes ablakait, de emberéletben szerencsére semmi kárt sem okozott. A dinamitot egyik földszinti ablakba helyezték el. A tetteseket a rendőrség nyomozza, eddig azonban minden eredmény nélkül.

— **Harcias asszonyok.** A Sziv-utcában lévő Propeller-szálloda nagy háborúságnak volt tegnap a színhelye. Szabó Lidi és Schutich Verona takarítónők összeveszekedtek. Eleinte csak szóval folyt a harc, amely csakhamar tettlegességgé lajut. Egmás hájat és fület rancigáltak egy darabig, amig Schutich Verona kést kapott fel s azzal homlokot szurta tarsnóját. A

sulyosan megsebesült takarítónőt a Rókus-kórházba vitték, a harcias asszony ellen pedig a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Inas gyerek.** Aradon agyonverték egy inas gyereket. Müller Ferenc lakatosmestert gyanúsítják avval, hogy olyan nagyon bele akarta verni a gyerekbe a nemes mesterséget, hogy a nagy buzgóságban halálra verte. A vád valószínűnek mutatkozik s a lakost le is tartóztatták. A mesterség nemes le-vel, de jó kézbe kell adni azt is!

— **Gyógyszer a pestis ellen.** Rómából táviratozza tudósítónk, hogy dr. Baccelli, a római klinika hírneves tanára, a jelenlegi közoktatásügyi miniszter, feltalálta egy gyógyszert a pestis ellen. A gyógyszer: higanyszulfidat befecskendezés, amelyet Baccelli egyelőre állatokon próbált ki és nagyszerű eredményeket ért el.

— **Elfogott rabló.** Csontos János levélhordó november 3-án az alsó Erdősor-utcában lévő Zöld koszorúhoz címzett vendéglőben mulatott, amikor hozzacsatlakozott egy intelligens külsejű fiatal ember, aki egyre kínálta Csontost az itallal, amíg a levélhordó le nem részegedett. Amikor már tele volt itallal, a fiatal ember ajánlkozott, hogy hazakíséri Iza-bella-utcában lévő lakására. Csontos elfogadta a kérését. Együtt haladtak egy darabig, amikor az ismeretlen egyszer csak megtámadta Csontost, kést fogott rá s elrabolta 36 forint készpénzét, óráját és láncát. Tegnapi napról Pacik-Kertész Lujza koronaherceg-utcai dohánytözsdéjében tartóztatták le egy fiatal embert. A rendőrségnél kiderült, hogy Schwartz Jenőnek hívják s a Csontos által adott személyleírás teljesen rá il-lik. Schwartz bankhivatalnok volt, de fokról-fokra súlygyorsult s az utóbbi időkben széhhámoskodott. Az el-züllött fiatal embert a rendőrség átadta az ügyész-ségnek.

— **Csernuckinak azért még sincs pénze.** Csernucki, a rennesi pörben szerepelt széhhámosok között is számot tevő svindler, pört nyert a napokban. Az apóstát, valami Ferrurier nevezetű gróftól pörölte be száztözeven frank miatt, amit az nem fizetett ki neki a hozomány fejében. S meg is nyerte a pört. Azonban csalódik az, aki azt hiszi, hogy most már van neki pénze. Nincs. A csinos summát nem fizették ki neki, hanem a bíróság kezeli az asszony javára. Azért hát ha valakinek valami nagyon piszkos dologban tanu kell, csak forduljon hozzá.

— **Életunt katoná.** Sopronban, ahol az utóbbi időben oly gyakori a katonai öngyilkosság, az éjjel Ambrus Gyula 48-ik gyalogezredbeli közkatona a Ferenc József-kaszárnyában agyonlötötte magát. Azt mondják, hogy a katonai szolgálat terhei miatt unta meg az életét.

— **Megosipett utonállók.** Említettük, hogy Kocsis János napszakosmót vasárnap éjjel, amikor hazafelé tartott, a Csángó-utcában többen megröghanták és óráját láncostul kitépve a zsebéből, megroggtak. A rendőrség az utonállókak ma kinyomozta és letar-tóztatta Major József budapesti születésű 20 éves, Zanicsek Béla szépesi születésű 20 éves, Fojics Mátyás budapesti születésű 19 éves. Szófiák József budapesti születésű 17 éves és Szalady József budapesti születésű 19 éves napszakosmók személyében, akik közül a három utolsónak már többször meggyült a baja a rendőrséggel.

— **Az iparosok számláinak kifizetése.** A kereskedelmi miniszter átiratlag értesítette a többi minisztériumot, hogy különösen az építő-ipar a fő-városban mily válságos helyzetbe jutott. Az egyes minisztériumok ez erösítést következtében intézked-tek, hogy az iparosok számláit késedelem nélkül fizessék ki. Eddig a teljesített szállítások vagy munkák után járó pénz kiutalása hónapokba került, míg most a számlákat azonnal kifizetik.

— **Életunt pénzárósnő.** Mészáros Jolán pénzárósnő a Nefelejts-utca 19. számú ház első emeletéről az éjjel az udvarba vetette magát és sulyosan megsebesülve terült el a kövezeten. A segítségül hívott mentők sebeit bekötözték és azután lakásán hagyták. Végzetes tettenek okát nem tudják.

(x) **Válódi Jaeger tanár-féle** normál alsóruhákát (Beuger gyártmánya), kötött és szövött gyapjauaru-kat ajánl Helyek Adóli, Szervita-tér, a Vadasznőhöz.

(x) **Akácia-arcokrém.** 1 forint, Akácia-szappan 50 kr. Akacia-poudre, fehér, róza vagy krém színben 50 kr. E kiváló arcsejítő és tisztító készítmé-nyek törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógy-szertárakban. Főraktár: Krieger Gy. gyógyszerüzára Budapest, Kalvintér.

(x) **Weiner Mátyás** közkedvelt nődivat árúháza (Andrássy-ut 3.) minden hölgynek, aki ott 5 to-rinért bevásárol, Flammarion Camille a Világ vége fenyves kötési képes művét ingyen adja, Bővebbet a mai hirdetésben.

(x) **Fratelli Delsinger** kávé- és tea behozatali cég Fiumében, óvja tisztelt vevőit a kávé drágulása folytán divatba jött festett kávétól.

(x) **Ürmös esszencia,** amelyből egy perc alatt a legiobb és legerőszebb ürmösbor állítható elő, a Müller J.-féle híres ürmösbor. Ára tüvegen-kint használati utasítással 10 kr., 60 kr., 2 frt és 3 frt 70 kr. Kapható a készítőnél, Müller J. Kispeszt, Eötvös-utca 4. és Budapesten a legtöbb fűszer- és csemege-kereskedésben.

(x) **Eredeti Mikulások**

Kertész Tódornál.

Az esperes kalandja.

Budapest, november 29.

Az *Esztergomi Lapok* nagyon furcsa esemény-ről tudósítja olvasóit. Ha valami jóízű humoreszkben olvastuk volna, azt mondanók rá: jól van kitalálva. Mivel azonban a legnagyobb humorista, az élet esin-álta, itt adjuk kronologikus sorrendben, úgy, ahogy megtörtént.

I.

A hercegprimás megkérte az esztergomi egy-házmegegye egyik esperesét, hogy egy plébánost, aki-nek sulyos idegbaja van, helyezzen el valamelyik budapesti intézetben.

Az esperes megígérte. Vonatra ültek, s meg is érkezett szerencsésen Budapestre az elmebajos plé-bánossal.

II.

A Hungária szállóban vettek szobát. Hogy job-ban vigyázhasson rá, az esperes ugyanegy szobában lakott a plébánossal. Közben tudakozódott, hogy be-teg papártást melyik intézetben helyezze el. A *Schwarzer*-féle intézetet ajánlották neki. Este oda is telefonozott, kérve, hogy a plébánosért másnap reg-gel küldjenek belegszállító kocsi.

Azzal, mint aki jól végezte dolgát, aludni tért.

III.

Kora hajnalban ébredt föl.

Első pillantása a plébános ágyára esett. Az ágy üres volt, mi sem volt természetesebb, mint hogy a beteg plébános az éjszaka folyamán megszökött.

A szegény esperes a haját tépte kétségbeesé-sében. Lerohant az utcára, s a környék minden koc-sisát, hordarát megkérdezte, nem látták-e valamre a szerencsétlen papot.

A válasz mindenütt ez volt:

— Nem.

IV.

Amint így szalagált, tudakozódott, egyszerre csak megállott a Hungária előtt egy zárt kocsi. Egy atlétatermetű ember ugrott ki belőle s egyenesen az esperes felé tartott.

— Jó reggelt, tisztelendő ur!

— Jó reggelt, fiam.

— Egy kérdésem volna a tisztelendő urhoz.

— Rajta, fiam, halljuk.

— Nem Esztergomból való a tisztelendő ur?

— De igen, fiam. Onnan jöttem, s képzeld, mi-csoda baj ért!

Azzal szépen elmesélte neki esetét, úgy, ahogy megtörtént. Az idegen kissé mozzolódott. Alig fejzte be mondókáját az esperes, így szólott hozzá:

— Sebaj tisztelendő uram, üljön föl a kocsimra s egy-két óra múlva megtaláljuk a plébánost!

— Nem mehetek — szabadkozott az esperes.

De a nyárias idegen nem habozott sokáig, kapta magát, átnyalabta az öreg esperest és beültette a kocsiába. A kocsi s a lovak közé csapott, s áthajtott Budára, a Schwarzer-intézetbe.

V.

— Bocsánatot kérek... nekem semmi bajom sincs... egy plébános barátomat hoztam föl Pestre... megszökött tőlem... azt kellett volna idehozni!...

Igy szabadkozott a szegény esperes, de az ápolók nyugodtan mosolyogtak. Ismerik ök már ezt.

Az esperes azonban egyre energikusabban tiltakozott a dolog ellen. Erre az ápolók ajkáról eltűnt a mosoly, kezükben feltűnt a kényszerzubbony, s az esperest úgy bezárták egy cellába, hogy gyönyörű-ség volt nézni — például egy bohózatirónak.

VI.

Schwarzer Ottó nemskóra hazaérkezett. Elő-hozta az esperest és megvizsgálta. Ugy találta, hogy valóban semmi keresnivalója nincs az intézet-ben, bocsánatot kért tőle és hazabocsátotta.

VII.

A rendőrség előkerítette a megszökött plébá-nost, és elhelyezte a Schwarzer-intézetben, abban a cellában, ahol nemrég az esperes „lakott.”

VIII.

Az esperes pedig állítólag megfogadta, hogy elmebajos embert soha többé nem hoz Budapestre.

Andrényi bor-pincéjében

Budapest, Váci-körut 46. sz. alatt
Kiváló borok kaphatók: palackokban, utcaán át és poharaként
kimerve. Megrendelések házhoz szállítanak.

ARBEJZÉK KIVÁNTA KÜDÉTIK.

Öngyilkos nábob.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Szabadka, november 29.

Aki valaha megfordult Szabadkán, ismernie kellett az öreg Vuics Bozsidiát. Tipikus alak volt, akit úgy külseje, mint viselt dolgai ismertté tettek mindenki előtt. Hatalmas, elhízott alakjához jól illett öblös hangja, amelylyel minden közügyben igénykelt a maga eszméinek hangulatot csinálni. Drágaköves gyűrűi, amelyek husos kezének minden ujján fündökölték és nyakába akasztott vastag aranyláncá elárulták a bácskai nábobot, aki nem ismeri a gondot s akinek zsirtól csurgó szántóföldjei annyi jövedelmet biztosítanak, hogy abból — bácskai néphagyomány szerint — ezres bankóval terítheti meg asztalát.

A mellett Bozsidi bátya — így hívta őt mindenki — testestül-lekестül bunyevác volt a szónak szabadkai értelmében. A bunyevác nyelv volt az anyanyelve s egész életében küzdött a szláv ábrándokért. A bunyevác-szerbek kulturális és anyagi jólétéért mindig sikra szállt s nem igen tudott beletörődni az új Szabadkának teljes elmagyarosodásába. Az ő lelkében a nagy bunyevác Szabotócsának (Szabadka neve szerb nyelven) képe élt, amely egyaránt ápolja az ősi hagyományokat és bunyevác nyelven neveli gyermekeit.

Legnagyobb csatáit a városi közgyűléseken vívta, ahol értelmes mondásaival és naiv nézeteivel minden közérdekű kérdéshez hozzászólt a maga szláv irányú szempontjából.

De azért nem haragudtak Bózsó bácsira. Végtelenül jó szívéért mindig megbocsátottak neki s az egész városnak amolyan öreg ember nem vén emberje volt, akinek örökifju kedélye nem ismerte a szomorúságot. Nagy műbarát is volt s vendégszerető otthonában mindig nyitott ajtóra talált a hozzája forduló művész. Különösen a zenét szerette; de akkor volt igazán elemében, ha szerb színtársulat vetődött Szabadkára s ő Mecénásuk lehetett.

És Vuics Bozsidi, a duszagad ember hírében álló városi képviselő ma öngyilkossá lett. Még nincs kiderítve, hogy mi vitte a szörnyű tettre, de anyagi zavarokbar keresik öngyilkosságának okait. Senkit sem tudott visszatartani, aki kéréssel fordult hozzá s váltokezeséget vállalt derűre-borura. Persze mindenki helyett neki kellett fizetnie. Az bizonyos, hogy pár nap előtt is nagy összeget fizetett ki kezesség címén. De azért maradt még nagy vagyona, úgy hogy gond nélkül élhetett volna haláláig.

Az öngyilkosság gondolatával már napok óta foglalkozott. Napos vendég volt homok-utcai házában, s az ott lakóknak fel is tűnt magaviselete. Az öngyilkosságra szolgáló alkalmat kereste. Ma délután ismét elment ebbe a házába s bérlőnőjét borért küldte, de jó messze, hogy az alatt a szándékát végrehajthassa. Míg az asszony a borért jár, az alatt fejfel lefelé a kutba ugrott.

A borral visszatérő asszony kereste házígazdáját. Láta, hogy télikabátja a szögére van akasztva, keztyűi az asztalon vannak, botja a sarokba van támasztva. De a gazdát nem találta. Ijedten indult keresésére, s mikor sehol sem találta, gondolt arra, hátha öngyilkos lett? A kutba nézett s ott pillantotta meg lábait a víz fölött. A megrémült asszony összeszédítette a szomszédokat. Dedákn Miklós könyvnyomdászsegéd volt az első, aki egy létrán lement a kutba s segített kötelek segítségével felhuzni a holttestet. Az előhívott orvos, dr. Bartha Antal s az elősiető mentők már csak a halált állapíthatták meg. A holttestet nem boncolták föl s már belvárosi házában a ravatalon fekszik.

Öngyilkossága előtt leveleket irt barátainak, melyekben bucsut vesz tőlük.

Egyik levelében a következőket írta:

A kereszténységhez.

Kérem jó barátaimat a kereszténység nevében, ne tessenek el engem pompával. Négy deszkából összerovott koporsóban tessenek el. Családi sírboltba helyezzenek.

Oh! Nagy isten, nagyok és csudálatosak a te tetteid, melyeket e világban teremél.

Bozsidi Vuics.

Vuics Bozsidi 58 éves volt. Régebben postamester is volt s mindig élénk szerepet vitt a város közéletében. Egy időben elnöke volt a szabadkai szerb hitközségnek is, s most tagja volt a bácskai püspökségi konzistoriumnak. Csak nemrég érte az a kitüntetés, hogy a magyar kertészek egyesülete az elhunyt gróf Tisza Lajos helyébe disztagál választotta meg.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Színház-avatás. Munkácsról írják: A munkácsi Nemzeti Színházat tegnap avatták föl ünnepélyesen. A színház a nagy piacon áll, a homár már este hat órától kezdve özönlött a közönség. A csinos épület belseje nappali fényben ragyogott a villamos lámpák szüzeitől. Az egész városban még csak itt van villamos világítás. A villamosságot külön gépépít termeli a színházhoz épített emeletes bérház udvarán. Maga a nézőtér körülbelül ötszáz embert fogadhat be. A színház formája hasonlít a Végzsinházhoz. Középen széles erkély választja el az emeleti páholyokat és a karzat az erkély fölött emelkedik. A földszinten tíz páholy van két oldalon és a támlásszékek kényelmesen tágasak. Az egész színház piros posztószövettel van bevonva. Építője magyar ember: Voyta mérnök, aki nagyon ügyesen végezte földadatát. A szinpad is kényelmes, tágas és az új dekorációk szépek. A zenekar mélytve van, mint a Végzsinház orkesztere. — Kunhegyi Miklós szingazartó társulata nyitotta meg az új színházat illusztris fővárosi vendégek közreműködésével. Budapestről a délutáni vonattal érkezett Ábrányi Emil és Pálfi György, a Nemzeti Színház tagja, akiket a pályaudvaron a polgármester, Fazekas rendőrkapitány, Széll Kálmán főorvos, Szántó Soma főgimnáziumi tanár és az egész színházi bizottság fogadott. A megnyitó előadás fél nyolc órakor kezdődött. A zenekar nyitánya után Ábrányi Emil lépett ki a szinpadra, akit a zsufolt színház lelkes ünnepelt. Ábrányi Emil avatta föl a színházat nagy tetszéssel fogadott Prologójával. (Mai tárcánkban közöljük.) Percekig zuggott a taps a kötetény elszavalása után és az orkeszterből grönnyörű babérszuszor adtak át a költőnek. Ezután Bánk bán második felvonása következett, ahol a munkácsi közönség Pálfi György lendületes, hatalmas deklamációját részesítette szünni nem akor óvációkban. A harmadik szám a Felhő Klári második felvonása volt. Ebben V. Szathmáry Zsuzsi, aki évekket ezelőtt visszavonult a szinpadtól, lépett föl mint vendég és temperamentumos játékkal, szép énekével záros tapsokra ragadta a közönséget. Végtül a társaság rendes személyzete a Citerás operette egy felvonását adta elő. Előadás végén az egész közönség elkezdte énekelni a Himnusz és ezzel a szent dallal vonult ki a színházból. Az egész ünnep rendkívüli lelkesedéssel folyt le. A nézők sorában ott volt Hagara Viktor főispán a családjával és Munkácsnak egész intelligenciája a környék előkelőségeivel együtt.

** Indispozíció. Az Opera vendég-tenoristáját, Warmuth Ignác urat üldözi a fátum, valahányszor a budapesti Operában kell művészetét bemutatnia. Ismeretes, hogy amikor először jött Budapestre vendégszerelés céljából, annyira berekedt, hogy föl se léphetett. Ése ime, most másodszer, meghült az uton. Az orvosa azt tanácsolta, hogy ne énekeljen, hanem utazzék el rögton a Rivierára. A vendégművész a közönség iránt való tiszteletből nem mondott le, hanem — több ambícióval, mint fizikai erővel — eljátszotta a szerepét. Nem lámpaláz volt tehát, ami a hangját megfosztotta a természetes terjedelmétől és erősségtől, hanem indispozíció. A vendégvendégjátéka befejeztével a Rivierára utazik, orvosi tanácsára.

** Perotti a berlini Wintergartenben. Perottinak nagy érdeklődéssel várt berlini vendégszerelésében egy újabb — meglepetés állt be. A Magyar Királyi Opera volt tenoristájának, tudvalevőleg, a berlini Theater des Westensben kellett volna fellépnie s fellépésére már ki is volt tűzve a Trubadur. A tenorista azonban, mint egy berlini táviratunk jelenti, lemondott erről a vendégfellépésről és a Wintergarten-nek nevezett variétés-szinpadon fog bemutatkozni a berlinieknek. Táviratunk szerint a német császárvárosnak ez a nagyszabású orfeuma fényes feltételek mellett lépteti fel Perottit.

** Szilágyi Arabella az Operánál. Egy könyvmatos tudósító arról értesül, hogy a Magyar királyi Operánál az az eszme merült fel, hogy Szilágyi Arabellát, az intézet volt drámai primadonnáját, újra meghívják az Opera szinpadára. A művész az Operától való visszavonulása óta szorgalmasan tanul és most művészetének tetőpontján áll. Az Opera kitűnő énekesnő és elsőrangú színésznő nyerne benne.

** Az újságírók matinéjének rendező bizottságához tömegesen érkeznek levelek, melyekben meghívót kérnek. A bizottság ez uton teszi közzé, hogy meghívókat a matinéra egyáltalában nem ad ki; jegyet válhat bárki a Budapesti Újságírók Egyesületében (Kerepesi-ut 17. sz. I. emelet). A matiné fényes programja különben újabb érdekes számmal gazdagodott. Közreműködik Jászai Mari, Komáromi Mariska, Eötvös Karoly, Raskó Géza és Tarnay Alajos, a kiváló fiatal zongoraművész.

** Új eredeti vígjáték. A Nemzeti Színház három felvonásos eredeti vígjátékot fogadott el előadásra Karcza Vilmostól. A darab címe: Az igaz.

** A Népszínház Párisban. A párisi Folies-Dramatiques igazgatója, Sylvestre ur tegnap Budapestre érkezett, hogy a Népszínházban a jövő kiállítás évi alatt Párisban tervezett vendégjátéka tárgyában az illetékes tényezőkkel értekezze. A terv szerint a Népszínház a jövő évben teljes két hónapon keresztül játszanék Párisban és pedig július és augusztus havában, amikor a színház itt zárva van. Az előadásokban az egész népszínházi ensemble részt venne Blaha Lujzával, Hegyi Arankával és Küry Klárával egyetemben. A Folies-Dramatiques igazgatója, akivel alkalmunk volt ebben a tárgyban beszélni, azt óhajtja, hogy a Népszínház kizárólag magyar és angol énekes darabokkal állítsa össze párisi repertoírját. Különös szült helyez azonban a magyar darabokra s ezek között a népszínház. A párisi igazgató ma este végignézte a Népszínházban a kis szökevény előadását s az előadás alatt nyert benyomásai után most már egész biztosra veszi a vállalkozásnak ügy művészi, mint anyagi sikerét.

— A Népszínház ma esti előadása egyszerűen meglepett. Elképzélheti, hogy ha elhatároztam magamat erre az utra, akkor már Párisban is nagyon sok kedvezőt kellett hallanom az önk operett-színházáról, de az, amit láttam és hallottam, még így is messze felülhaladta minden várakozásomat. Ilyen operett-ensemble-t sehol nem hallottam s nem restellem bevallani, hogy fölötté áll a párisi operett-előadásoknak. Azt hiszem, hogy az önk Népszínháza a világ első operett-színháza. Ami a párisi vállalkozást illeti, én annak a sikerét egészen biztosra veszem. Nálunk olyan nagy a magyarok iránt való szimpáthia és érdeklődés, hogy önknek fogalmuk sem lehet arról. A Népszínház párisi vendégszerelése, ha sikerül létesíteni, ami tisztán csak az anyagi kérdéseknek a rendezésétől függ, nagy dicsőséget fog hozni a magyar szinpadnak.

** Hangverseny. A Hubay-Popper-kvartett ma este tartotta második kamarazeno-hangversenyét a Royal disztermében. A kvartett nagy hatást ért el Bendel vonónégyesével, amelynek különösen a két középső száma tetszett. Schumann egyik triójában (D-moll) Basch-Mahlerné urnó játszotta a zongorarészt a művészet egyszerű, nemes eszközeivel. A program harmadik pontja Mozart G-moll kvintettje volt, amelyben Mambrini Gyula nagy sikerrel működött közre hegedűn.

** Új Osztrigás Mici. A Végzsinházban ma este Varsányi Irén játszotta az Osztrigás Mici címszerepét. A fiatal művésznő eleven, ötletes játéka kitűnően beilleszkedett a színház ensembeljébe. A közönség az új Osztrigás Mici-t a többi szereplőkkel együtt többször kitapsolta.

** Hangverseny a gyermekeknek. A Telefon Hírmondó holnap (csütörtök) gyermekhangversenyét kivételesen Zörgő bácsi, a Nemzeti Színház egy kitűnő művésze fogja rendezni. Zörgő bácsi iparkodik magát a gyermekekkel megkedvelteni s ezért a mellett, hogy 6 maga szebbnél szebb meséket fog mondani a kicsiknek, a műsor többi számát is igen változatosan állította össze. Énekelnek, muzsikálnak és mesélnek még a hallgatónak: Burger Ilona, Könyv René, Kun Mariska, Szemerény Matild, Balog János, Csemere Lajos, Latabár Kálmán. A program egyik érdekes száma Rónaszi Gusztáv, a Végzsinház jeles komikusának az Együgyű paraszt című felolvasása lesz. Kezdeté délután 5 órakor lesz. — Este a felnőttek szórakoztatására az Operaházból a Fegyverköves és a Rocco előadását, ezután pedig a rendes katonazenét és cigánymuzsikát közvetíti a Hírmondó.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Kisfaludy Társaság ülése. A Kisfaludy Társaság ma délután öt órakor tartotta rendes havi ülését az Akadémia üléstermében. Az elnöki széklet Vadnay Károly mint korenök foglalta el. Bejelentette Péterfy Jenő halálát a társaságnak, Varga Gyula betegsége következtében a titkári széklet Radó Antal foglalta el.

Beöthy Zsolt főtitkár megható gyászbeszédet mondott Péterfy Jenő fölött, aki hazajától távol nyugosza örök almat. Meltatta irodalmi munkásságát, amely mennyiségre kevés ugyan, de tartalomra nevé mély és nagyrétékű. Gyulai Palé az érdem, hogy ezt a mély tudomány esztetikust felfedezte. 1887-ben megválasztották a Kisfaludy Társaság tagjainak sorába, ahol ugyanaz év március 30-án foglalta el széklet. Utolsó műve is a társaság előtt hangzott el: Aristophanesről. Indítványozza, hogy a társaság faldalmát jegyzőkönyvben fejezze ki és hogy kiadványainak számát gazdagítsa Péterfy összegyűjtött munkáinak a kiadásával.

Az indítványokhoz Heineich Gusztáv hozzászól, hogy az idegenben nyugvó író holttestének hazahozataláról a társaság gondoskodjék.

A titkár ezután a lejart pályázatokról számolt be: A Lukacs Krisztina-féle alpból, a magyar könyv-illusztrációra kiűzött jutalmótételre egyetlen pályamű sem érkezett.

Ugyanazon a Lukács Krisztina-féle alpból: Petőfi jellemzése szónoki formában, kiűzött pályatételre 13 mű érkezett.

A Bulovszky Gyuláné-féle pályadíjra kisebb költői elbeszélése 43 darab művel pályáztak.

A Somogyi-pályázatra 6 mű érkezett.

Jelentette a titkár, hogy Barkassu Géza unoka-

KÜLÖNFÉLÉK.

Valamikor . . .

Valamikor, szép hajnalon,
Virág nyílt az útamon,
Harmat reggett a levelem,
Rám mosolygott a szerelem . . .

Most szomorú alkonyaton,
Vérző tövis az útamon,
Mélyebb sebet, mísem vághat
A tövis: a késő bánat.

Fülei-Szántó Lajos.

† **A virág a politikában.** Sehol egy föl nem használják a virágot a politikában, mint Franciaországban. Ismeretes, hogy a royalisták a fehér szegfűt, vagy a rose de Franceot dugják agomblyukba. A bonapartisták virága az ibolya, az antisemitáké a kék buzavirág, az anarkistáké — ó borzalom — feketére festett virágokkal pompáznak, Loubet hívei a háromszínű bokrétaoskákhoz ragaszkodnak. A szocialisták, akik két pártra oszlottak, új virágdívaltal csatlakoztak a politikai demonstrációk e poitikus módjához. A vad, az engesztelhetetlen szocialisták Gérault-Richárd indítványára a vadrózsát választották szimbolusnak, s a Triomphe de la République ünnepén tűzték föl először tömegesen. Mérsékeltabb elvtársai a régi szocialista virághoz, a vörös szegfűhöz maradtak hívek.

† **Ex is kereset.** Monte-Carló játéktérmeiben egy idő óta feltűnt egy rendkívül elegánsan öltözött csinos demimondaine. Nem játszik ez a fiatal hölgy, de azért nagyon szép jövedelmet rak zsebre. Szóval mindenképpen nyer. A titka a legegyszerűbb. Szerencsét kíván az előkelő játékosoknak s ezért részt kap a nyereségből. Nemrégiben egy muszka herceg, aki rendes látogatója a monte-carlói játéktérmeinek, egy csomó bankjeggyel a kezében közeledett az egyik trente-et-quarante asztalhoz. A parfum felhőzetekbe brnkolt hölgyecske egy kecses mozdulattal oda lebbent a nagy urhoz.

— Herceg — így szólott hozzá — ha öt perccent ad a nyereségből — szerencsét kívánok önnek. Mosolyogva felelte a herceg:
— Ön kissé drága, kedvesem. De ha csakugyan szerencsét hoz nekem, szívesen adok harmadfél perccentet.

Áztán nyert tizszer egymásután és végül a kilakodott perccenteket, amelyek nagyon tekintélyes összeget tettek, leolvasta a finom keztyűbe szorított kis kézbe.

† **Hosszu katonák.** Olyan hosszú katonája talán egy hadseregnek sincs, mint a porosz hadseregnek. A potsdami gárdaezredhez vonult be most őrszel ez a Dabelenke nevű őriás. Földműves és a hossza két méter és hét centiméter. Az utána következő őriás katonája az első számu gyalogos gárdaezredben szolgál és a hossza két méter és 5 cm. Ugyanabban az ezredben van egy rekruuta, aki két centiméter híján két méter. A legelőli említett Dabelenken kívül az idén egyetlen rekruuta sem üti meg a két méteres nagyságot. A német hadsereg leg-hosszabb katonája a királyi bajor gyalogságnál szolgál. Két méter és tizennygy centiméteres.

† **Transvaal megmérgezése.** Az angol-boer háborúnak a csodavirága az, amelyet a Times of Natal feltalál az olvasóinak. Szól pedig ez a csodavirág a következőképpen:

Transvaal különböző központi helyeiből az egész országot elarasztották ciankálival és pedig avégből, hogy az angol csapatokat, bármerre menjenek is, megmérgezzék. Egyszerre az óvintézkedések következtében nem igen kell még féltetni ettől a gonosz merénylőtől csapatainkat, de mi lesz a jövőben? Ha rá gondolunk arra, milyen kevés adag kell ebből a méregből egy egész ezrednek az elpusztítására, akkor csak rémülettel gondolhatunk arra, hogy most zsák-számra küldözgetik szét a ciankáltat az országba. Ezeket a zsákokon valószínűleg nincs cím és nincs megnevezve bizonyára a tartalmuk sem, azért ha nem fogják tudni azok, akiknek a kezéhez jutnak, hogy mi van bennük, egyszerűen el fogják dobni ezeket a zsákokat. Mivel pedig a ciankál nagyon könnyen oldódik, az eső mindenfelé elterjesztheti, beviheti a csatornába, a patakokba, kutakba. Ha nem tesznek egészen rendkívüli óvintézkedéseket, akkor Transvaal elfoglalása után még hónapokig hallanunk kell majd tömeges mérgezésekről.

† **Rudyard Kipling, az elefántbűvölő.** A nagy angol-indiai író csatolhatja a nevéhez ezt az utójelzőt. A minapában szerezte meg magának, amint angol lapok elmondják, a következőképpen: A Regent-Parkban lévő állatkert nemrégiben egy elefántot kapott Indiából. A vastagbőrű sehoggy sem tudta bele találni magát új helyzetébe és keservesen ordított egész nap. Nem tudtak vele mit csinálni, eldugták a kert legmesszebb eső zugába. De azért ott is csak ordított, hogy a többi állat majdnem bele siketült. Hát egy nap Rudyard Kipling vetődik az állatkertbe a barátjával és hallja a rémes ordítást. Elmondták neki az esetet, mire odavezette magát az elefánt ketrecéhez.

— A fickónak honvégya van — mondotta egyszerűen és egészen odalépett a ketrec rácsaizatóhoz. Azután a rábámszódo elefánthoz kezdett beszélni szeliden, okosan. Hogy ne bolondozzék, ne ordítson, mert ennek a csökönyös viselkedésnek

semmiféle célja nincs, az állatkert igazgatóságá amugy sem bocsátja haza Indiába. Jó sokáig beszélt így becézó hangon Rudyard Kipling, közbe egy csomó kedveskedő szót kevert indus nyelven. Az elefánt a fülét hegyezte, nagyon jól esett fülének a hazai hang, úgy hogy egyszerűen megfedkedezett az ordításról. Amikor a jeles író távozott végre, megígérte, hogy nemsokára újra el fog jönni. Az elefánt eltűnődött egy kicsit, aztán barátságosan utána ordított néhányszor. De akkor végre elhallgatott és nyugodt maradt, úgy hogy az örök, amikor délben fölkeresték, hogy megetessék, nem akartak hinni a fülüknek.

† **A megbabonázott piramis.** Az elhunyt Werner Siemens beszéli el a következőket:

— A Cheops-piramison Kairó mellett alkalmam volt arra, hogy megfigyeljem a sivatag szeleinek az elektromos sajátságait. Amikor feltartottam az egyik ujjamat, éles, zugó hangot hallottam, az ujjamban pedig bizsergést éreztem. Amikor egy boros palackból inni akartam, könnyű elektromos ütést éreztem. Ennek a különös jelenségnek rögtön megértettem az okát. Nedves papírossal beburkoltam egy teli palackot, amelynek fémmel volt bevonva a nyaka és megvált a leydeni palack, amely rögtön megtelt, mihelyt a fejem fölé tartottam. Ezt bizonyították az erős szikrák, amelyeket kicsalhattam belőle. Az arabok azonban, akik a társaságot vezették, varázslatnak nézték a dolgot és féltették a kenyerüket. Azt hitték, hogy megbabonáztam a piramisokat. Azért egy kicsit le akartak hajigálni a piramisról. Nem vesztettem el a lélekjelenléteimet, egy boros palackot megtöltöttem hirtelen s oda tartottam az arab seik orrához, akit az erős elektromos ütés lesujtott. Arra ordítva menekültek el az arabok.

† **A cél érdekében.** Oroszországban tudvalegőleg szintén befogadják a nőket az egyetemre, csak azt parancsolja rájuk a törvény, hogy mielőtt beiratkoznának, menjenek férjhez. Így esik meg azután, hogy a hölgyek a paragrafusnak eleget teendő, hozzámennek valamelyik kollégájukhoz, akit sohasem láttak azelőtt, s akivel soha az életben nem fogtak többé találkozni, mert az ilyen házasságokat a tanulmányok befejeztével fel lehet bontani. Sokkal gyakrabban esik meg azonban az, hogy az ilyen házasságból komoly dolog lesz. Így történt Corvin-Krukowski-Kowalewsky Zsófiával, a híres matematikussal is. Hogy elvégezhesse az egyetemet, férjhez ment Kowalewsky Valdemár paleontológushoz, később aztán Berlinben tanult és 1874-ben Göttingában promoveált. 1884-ben a stockholmi egyetemen a felsőbb matematikai tanszékot nyerte el és ugyancsak Stockholmában halt meg 1891-ben.

REGÉNY.

A verebek.

(65)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

Észre sem vette, hogy abba az utcába vedődött, ahol az öreg Varju lakott.

Az a kis barna könyv fészkelődött azonban: — Itt vagyok én, kis gazdám! Új cél vagyok, új álom vagyok! S én nem foglak megcsalni. Dél óta szorongatsz a kezében és még át sem lapoztál. Pedig megígérted, hogy gondomat viseled s én már az első perében hálás voltam érte. Vagy nem én feleltem el véled a te nagy tragédiádat? Nem én töltöttem meg a szíved új álmokkal, új reménységekkel? Nem én kísértelek ezen a nehéz uton és nem én hoztál vissza az életbe? S még át sem lapoztál. Oh gyere velem, kis gazdám, odaviszlek, ahol nyugodalom, boldogság vár. . . .

Korniss Géza csöngetett a kis bérház kapujában és kábuló fővel ment föl a holt költőhöz. Ott akart virrasztani a halott mellett.

— El fogok válni! — gondolta a lépcsőkön — s már vigasztalta magát, hogy nem ő az első, az utolsó sem, aki elvált a feleségétől. Az ifjuság szép álmait eltemetni bizonyára nem nagyon kellemes, de ha az ember eltemetheti az ifjuságát, vele temetheti az álmait is. És Angéla — több volt-e vajjon, mint annak az ifjuságnak egyik szép álma? Szép volt, boldogító volt, de csak álom. Elszállt, ahogy jött: véletlenül. Hiszen sohasem volt az övé lélekben és talán átkozni sem szabad, amiért nem akart egy életlen keresztül hazudni. Ha rossz volna, mint a többi: csak nazudik, csak játszsza a nagy komédiát és a kénytelen hallgatás még megszerzi a titkos szerelem fűszerét. Miért árulta el magát? Miért

futott ő hozzá titkával? Oh, nem lehet Angéla bűnös. Csak boldogtalan ő is, mert mást szeret. El van rontva az élete, mint a másé is. Könnyet neki, nem átkot.

Ahogy magával megengesztelődött, már Angélának is meg tudott bocsátani. S mialatt a maga jövőjét rajzolgatta ki magának, már szinte belenyugodott, hogy Angéla sem lesz örökké boldogtalan.

A halottas szobából zajt hallott. A verebek megelőzték és mind ott virrasztott a halottnál. Mintha csak a régi esték folytatódának, a verebek most is a kérdések kérdését bolygatták s az öreg Varju talán most sem hallgatta kevésbé az érdekes vitát, mint máskor szokta. Akkor behunyta a szemét és a köpenyegébe burkolózva aludt; most feketé lepellet volt leboritva és talán valamivel mélyebben aludt. A verebeket ez a csekélység már nem zavarta, sőt az igazi halott s az igazi halál még inspirálta is vitájukat. A temetőben talán még a verebek is komolyabban csiripolnak.

Mikor Korniss a szobába lépett, Putnok Dénes hozzá ugrott:

— A lakásodon voltam, kerestelek!

Korniss arcán kibujtak a szereplők. Izgatottan nézett a kis hivatalnok-verebe.

— Van egy újságíró-barátom, aki mindenáron meg akarta tőled szerezni a Varju naplóját. Azért mentünk a lakásodra, de nem találtunk.

— A Dunaparton sétáltam.

— Angéla sem volt otthon.

— Tudom — mondta Korniss, de úgy érezte,

mintha a lábai megremegnének. Lelkében megint vadul kezdett dolgozni a harag, a féltékenység. De nem szólt, csak elfordult.

Putnok mégis tovább beszélt:

— A cseléded mesélte, hogy este tíz órakor Wéber néni eljött Angélaért és magával vitte. Történt valami nálatok?

Szédulet kapta el Korniss Gézát. Ebben a pillanatban szakadt ki szívéből az utolsó gyökérszál, mely a multat még hozzákötötte. Egyetlen

örületes percben átélte újból az egész tragédiát és le is számolt vele. Nincs Angéla! Nincs mult! Nincs Szaplanczay! Semmi sincsen. Sirmi és torporékolni szeretett volna, de ahogy körülnézett a halottas szobában és látta barátait, akik a bálvány ravatala mellett lecsüggesztett fővel virrasztottak és látta azt a különös, félhomályos szobát, amelyben a holt költő szinte csendre és mérsékletre intett: ő maga is erőt vett magán. S mintha valami nagyon közönyös dolgon kellene átésznie, azt felelte Putnokynak:

— Elváltak a feleségemtől. De ki fog ilyen napon a maga kis bajáról fecsegni!

A vitaköz verebek közé sietett és erős tudott maradni akkor is, amikor Putnoky sorra szólította el Novákot, Boronkayt, Dombrádyt, hogy a nagy újságot nekik megsugja. Korniss csak beszélt a kérdések kérdéséről és körülötte lassankint valamennyi veréb elszomorodott, mintha ők vesztették volna el Angélat. . . .

III.

A költő temetése után Korniss Géza beadta a válókeresetet és abban a kis hónapos szobában, amelybe még a temetés előtt költözött, lázasan merült el a Varju-hagyaték rendezésébe. Tavaszzi zsendülés idején már tele volt a Varju György hatalmas gondolataival és ha estenden elment a verebek közé, a kávéházba, valami csodálatos, szerelmes hangon áradozott:

— Oh micsoda versek, micsoda gondolatok! Ugyanolyan megalkodás, boldogsággal vicselt szolgaság és édes elmerülés fűzte már a holt költő verseibe, mint valamikor szívének leányához. És már mondogatta olykor a kávéházi szobában:

— Ha majd elkészülök a munkámmal! És talán megijedt volna, ha akkor valaki a fülébe sugja, hogy egykoron éppen ilyen édes vágyakozással emlegetett bizonyos szalont, amelyben az irodalmi és művészeti világ fog találkozni. . . .

(Folytatás következik.)

Osókarverés. A londoni Palace-színházban a háborúban elesett katonák özvegyeinek és árvaiknak a fölsegélyezésére matiné rendeztek művészi programmal. Annál nagyobb volt az emberek meglepetése, amikor a program utolsó pontjául valami szokatlan művelvezet következett. Ez a művelvezet nem volt más, mint — osókarverés. A tudósítás szerint Miss Mabel Lowe osókja öt font sterlingért kelt el, egy másik csók négy font sterlingért. Változottság kedvéért akadt egy hölgy, aki azért az élvezetért, hogy a matiné rendezőjét megcsókolhassa, öt font sterlinget adott. Ami a osókarverést illeti, az bizonyára fontos újítás. Végre is életbevágó kérdés egy jónévelésű leányra nézve, hogy mennyit ér a csókja. Ámbár vén szakértők vélekedése szerint a legedesebb a legolcsóbb osók.

Összehasonlítás. A bíró: Vádolt, maga tehát azt állítja, hogy mindent a cinkostársra követett el... Jó, de hát az a gazfickó megszökött... Adja meg legalább a személyleírását...

A vádolt (némi habozás után): Hát... hát... körülbelül olyanforma, mint a tekintetes bíró ur.

Akinek nem kell a muzsika.
A.: Reményem, el fog jönni a hangversenyemre?
B.: És baj lesz, ha nem jövök el?
A.: Bizonyára! Jó jegyet fogok önnek küldeni.
B.: A hangversenyteremben nincs jó hely, mert mindenütt hallani a zenét.

Hindu mondások.

— A Fritze-gyűjteményből. —
Ha meglátsz egy ebet,
Hogy megdobbasz, nincsen köved.
S ha van köved elé,
Kutya nem jön elé.
S ha kutya is jön, kő is van,
Hogy könnyen dobhatnál reája,
Biztos, hogy — a király kutya.
Meeszik ez néha-néha...
No mibe fogsz? Ez probléma!

Tengert a zápor nem dagasztja,
A jóllakottnak nem kell étel,
Gazdag előtt a pénznek nincsen ára.
Hős ne aggasson ékszerét magára.

Mit ér, ha régi és nemes családod?
Legyen bármennyi híres ösöd is,
Gondolkodj kissé és belátod,
A rózsá közt is nő tövis.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, november 30. — Római katolikus András ap. — Protestáns: András. — Görög-orosz: (november 18.) Plátó. — Zsidó: Kiszlov 28. — A nap két órával 12 perccel. — Nyugszik délután 3 óra 54 perccel. — A hold két órával 12 perccel. — Nyugszik délután 2 órakor.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A közös hadsereg utellenőrzési szemléje a dragonyos és zászlás ezredokhoz, valamint a vadászcsapatokhoz tartozó legénységgel.

Értekezlet a kereskedelmi minisztériumban délelőtt 10 órakor a dunaparti villamos vonal ügyében.

Szabad Lyceum. Dr. Póner Ödön: Magyarország és Ausztria közjogi viszonyáról, délután 7 órakor a magyar tanítók kaszinójában (József-körút 8.)

A fűggyelenségi és 48-as párt értekezlete, amelyen a két ujjonc-törvényjavaslatot s a kapcsolatos miniszteri jelentéseket tárgyalja.

Népszerű felolvasás a Toldy Ferenc-utcai főreáliskola diástermében délután 5 órakor. Felolvas Kumiik Emil: „Az újságírás” történetéről.

A magyar heraldikai és genealógiai társasági ülése d. u. 5 órakor.

Nemzeti múzeum: Természettörténeti gyűjtemény nyitva délelőtt 9 óráig délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglehetnek.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknológiai iparművészeti nyitva délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 óráig délután 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Académiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakosodó-osztály Kerepesi-ut 22. szám l. emelet. Hivatalos órák 9 óráig 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusítását is eszközözi) a Városligeti Iparcsarnokban nyitva délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-10 délután 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

A magyar kir. Állami központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Szórakozó helyek.

Allakert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.
Folles Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.
Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torokóli hus és horthagyói gulyás.
Miskits M. bor és sörösmarkosa az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zenecstély. Saját termésű borok.
Fáris szálloda. Váci-körút. Éttertermek. Elegáns kávéház. Látnyavosság: Bachus-pince.
Ehm János éttermeiben (ezelött Szikszay Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.
Futzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlő-tak hangversenye.
Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.
Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkifűnőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.
Margit-híd-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.
New York-kávéház éttermei esténként honvédzenekar hangversenye.
Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kerekpárterem.
Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarnak hangversenye és Schreier művésze.
Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarnak hangversenye. Minden este Szulamit.
Hegyesi József műszakács kitchin konyháját helyben és vidéken ajánlja jounokra.
Bodega-pince. Ujjonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.
Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Ujjonnan berendezett fényes étterem.
Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.
Dobranszki étterme és sörösmarkosa, Teréz-körút 4. Kifűnő villásreggeli.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A munkástörvény az Alföldön. Simitska Endre, a Szabolcsmezei Gazdasági Egyesület titkára érdekesen nyilatkozik arról a határról, mely a munkástörvénynek két éves életbelépte óta Szabolcs vármegye volt a szociális mozgalmak fészke, ahol a munkások vonakodtak munkásigazolványukat kiváltani, sőt egyes helyeken a munkások elégtelensége forrongásban is jelentkezett. Azonban a törvénynek két éves életbelépte óta, hogy a munkások megismerkedtek a törvény rendelkezésével, nem fordult elő már ez évben egyetlen eset sem, mely hatósági megtorló intézkedést tett volna szükségessé.

Az Országos Ipari egyesület ipartestületi és kisipari szakosztályai tegnap délután Rath Károly elnök-tele ülést tartottak. Az elnök ismertetve a kolozsvári ipartestületi kongresszus lefolyását. Mezey Péter székesfehérvári bizottsági tag a tanoncoktatás újraszervezésére vonatkozó indítványának Thék Endre alelnök volt az előadója, aki határozati javaslatot terjesztett be, hogy az Országos Ipari egyesület intézen felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez a tanoncoktatás szervezése iránt. Mezey Péter hozzájárult az indítványhoz. Az elnök javaslatára Gelléri Mór igazgató, Molnár Mihály és Ernst József hozzászólása után a szakosztályi elhatározta, hogy albizottságot küld ki a kérdés előkészítése végett.

A budapesti arany- és ezüstműves ipartestület beadványban kérte az egyesület közbelepését a zálogház tulajdonosok visszaélései ellen. Dr. Soltész Adolf előadó a beadványban foglalt panaszokat jogosultaknak ismervé el, javasolta, hogy az egyesület fölterjesztésben kérje fel a kereskedelmi minisztert, hogy a zálogházakról szóló törvény alapján kibocsátott rendeleteket a zálogházak ellenőrzése tekintetében szigorúan hajtassa végre s amennyiben ezzel minden visszaélésnek elejét venni nem lehet, újabb rendelettel egészítse ki, amely az arany- és ezüstműves iparosokat a zálogház tulajdonosok visszaélései ellen megvédi; továbbá amennyiben az iparhatóságoknál kétség merült fel az iránt, hogy az ékszereknek az arany és ezüst értékén alul való kinalata az ipartörvény 58. §-ába ütköző kihágást megállapítja-e, felkérendő a miniszter, hogy ezt az iparhatóságokhoz intézendő rendeletben kihágásnak minősítse. Pütyös István, az arany- és ezüstműves ipartestület titkára hozzájárult a javaslat-hoz és az előadónak az ipartestület nevében köszönetét fejezte ki. A szakosztályi egyhangulag elfogadta az előadó javaslatát.

Gelléri Mór igazgató ismertetve a budapesti könyvkötő stb. ipartestületének beadványát, amelyben a könyvkötő ipar különböző sérelmeit panaszolja fel. Az előadó javasolta, hogy míg az ipartörvény revizója lehetővé teszi a sérelmek orvoslását, kérje az iparegyesület fölterjesztésben a nyilvános pályázatoknál a könyvkötőipar érdekeinek figyelembe vételét. Molnár Mihály és Lessák Károly köszönetet mondtak az előadónak és csatlakoztak javaslatához. A napirend megállapítása után az ipartörvény 50. §-ának módosításáról szóló törvényjavaslat tervezetét tárgyalták. Gelléri Mór igazgató ismertetése és az elnök hozzászólása után a szakosztályi egyhangulag helyesli a javaslat intencióit.

Déli Vasut. A magyar államvasutak kartell egyezsége a déli vasutal az év végén lejár. Az egyezsége megújításának dolgában a déli vasut vezető emberei tárgyalásokat folytattak a kereskedelemügyi miniszterrel. A tárgyalások értesítésünk szerint befejeződtek a legkedvezőbb eredménnyel. Ujévtől kezdve ugyanis minden olyan szállítmányt, amelyet a déli vasut magyar vonalairól Fiuméba feladnak, nem mint eddig Pragerhofon keresztül, hanem Károlyvárosra át, tehát végig magyar területen keresztül fognak Fiuméba szállítani. Az új egyezségnek az a haszna lesz, hogy a Fiuméba irányuló díjtételek ezen- tül nem lesznek az osztrák kormány felülbírálásának alávetve és végre ebben a relációban is a magyar kormány tarifája fog zavartalanul érvényre jutni. Az eddigi megállapodás egyéb lényegesebb határozma- nyain nem történt lényegesebb változás.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Kus- bauch Mária kereskedőné Bécs, Feuer Manó keres- kedő Jász-Apáti, Hochstädter Mór kereskedő Keszthely, Prebil Antal I. kereskedő Klanjac, Chajoss Lipót kereskedő Budapest (Kerepesi-ut), Miko Károly rövid- áru kereskedő Budweis, Leinkauf és Presser cég Budapest (Király-utca 15.) Zadrobilek és Seyfried cég Kuklony, Rösler József és Róza cég Meran, Böhm Albin kereskedő Budafok, Bauer Jakab kereskedő Műding, Brandenburger Vilmos kereskedő Teplitz, Schwarcz Károly kereskedő Lang-Enzersdorf, Jelenz Alajos kereskedő Berndorf, Stern Adolf kereskedő Pleternica, Leibel Márkus kereskedő Wadowice, Hasenfeld Gyula kereskedő Szirák, Klein József keres- kedő Ungvár, Zak József cipész Bécs, Dane Eubelic cég Bihac, Lustbader Jakab kereskedő M.-Ostrau.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda- pesten 18.— forint pénzben, 18,50 forint aruban. Bécs- ben a nyersszesz ára 19,60 forint pénzben, 19,70 fo- rint aruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskon- zumvásár árjegyzéke 1899. évi nov. 28-án. Készlet 767 darab. Érkezett 846 darab. Összesen: 1613 darab. Eladatott 793 darab. Maradt 820 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 39—41 — krajoárig, 220—280 kgr. sulyban 37—41 krajoárig, 320—380 kgr. sulyban 38—42 — krajo. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 38—40 krajoárig. Malacok 28—32 krajoár kilónkint. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 29.

Valamivel kedvezőbb hangulat mellett 12.000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan áron. Más gabonaneműekben a forgalom csekély volt és az árak nem változtak.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81 k. 8 frt 42½ k, 500 mm. 80 k. 8 frt 25 k, 100 mm. 80 k. 8 frt 25 k, 200 mm. 79 5 k. 8 frt 10 k, 100 mm. 79 k. 8 forint 35 krajoár, 100 mm. 78 8 k. 7 frt 75 k, 3050 mm. 78 k. 8 frt 07½ k, 500 mm. 75 9 k. 7 frt 40 k.
Pest megyei: 100 mm. 79 k. 7 frt 90 k, 200 mm. 78 k. 7 frt 95 k, 200 mm. 78 k. 7 frt 70 k, 500 mm. 77 5 k. 7 frt 62½ k, 200 mm. 77 k. 7 frt 65 k, 200 mm. 77 k. 7 frt 75 k.
Tolna megyei: 2300 mm. 75 7 k. 7 frt 72½ k.
Fehérmegyei: 1500 mm. 76 k. 7 frt 80 k.
Erdélyi: 400 mm. 78 k. 7 frt 85 k, 106 mm. 78 k. 7 frt 85 k, 200 mm. 79 k. 7 frt 50 k, 100 mm. 79 k. 7 frt 50 k, 100 mm. 77 k. 8 frt 50 k, 100 mm. 76 k. 7 frt 50 k.
Szerbiai: 500 mm. 76 k. 6 frt 50 k, 150 mm. 75 5 k. 6 forint 42½ k.
Buda i: 100 mm. 78 5 k. 7 frt 50 k, 100 mm. 79 k. 7 frt 50 krajoár.
Mind 3 hónapra.
Zab: 200 mm. 5 frt 40 k, 100 mm. 5 frt 10 krajoár.
Köles: 1000 mm. 5 frt 40 k.
Rossz: 500 mm. 6 frt 15 k, 100 mm. 5 frt 90 krajoár.
Lucerna: 20 mm. 38 frt 50 k.
Készpénzfizetés mellett.

A kászárú hivatalos jegyzéke a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	klóse	100 kilogramm ar.		100 kilogramm árs		
		trétől	tréig	trétől	tréig	
úszvidéki	0	76	7,06	7,70	8,06	8,20
"	"	70	7,10	7,70	8,00	8,40
"	"	74	7,26	7,90	8,10	8,40
fehérmegyei	0	73	7,05	7,70	8,05	8,20
"	"	76	7,70	7,80	8,30	8,60
"	"	77	8,80	7,80	8,10	8,40
"	"	78	—	8,10	—	—
pestvidéki	0	75	7,60	7,65	7,9	8,15
"	"	76	7,65	7,75	8,10	8,25
"	"	77	7,75	7,85	8,15	8,30
"	"	78	7,75	7,85	8,15	8,30
dánászi	0	76	7,65	7,70	7,9	8,15
"	"	78	7,70	7,75	8,10	8,25
"	"	77	7,75	7,85	8,15	8,30
"	"	78	7,85	7,95	8,15	8,30
bácskai	0	73	7,25	7,65	7,9	8,10
"	"	74	7,70	7,85	—	—
"	"	76	7,85	7,95	—	—
"	"	70	7,85	8, —	—	—

Egyéb gabonafajták		kilo	100 kilogramm ár	
			frt	fillér
Rozs	uj eladrendű	—	6.26	6.26
	másodrendű	—	6.08	6.08
Arpa	elsőrendű	—	5.80	5.80
	másodrendű	—	5.56	5.56
Zab	elsőrendű	—	6.25	6.40
	másodrendű	—	5.35	5.45
Tengeri	elsőrendű	—	6.30	6.30
	másodrendű	—	11.60	12.10
Repece	elsőrendű	—	—	—
	másodrendű	—	5.30	5.80

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.92—7.94—7.88
Buza (1900.) okt.-re	8.10—8.12—8.08
Rozs áprilisra	6.44—6.41
Zab áprilisra (1900.)	5.06—5.05
Tengeri 1900. májusra	4.93—4.91—4.90
Repece augusztusra	—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.90	pénz	7.91	ár
Buza októberre (1900.)	8.09		8.10	
Rozs áprilisra (1900.)	6.42		6.43	
Tengeri (1900.) máj.-ra	4.91		4.92	
Zab (1900) áprilisra	5.05		5.06	
Repece augusztusra	11.70		11.80	

Délután fél 5 órakor a következő árak állapultak meg:

Buza áprilisra (1900.)	7.87—7.88
Buza októberre (1900.)	8.07—8.08
Buza szeptemberre (1900.)	0.—0.—
Rozs áprilisra (1900.)	6.41—6.42
Zab áprilisra	4.91—4.92
Tengeri májusra 1900.	5.04—5.05
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktőzsde.

A két hitelrészvény emelkedő irányzata külföldön is visszhangot keltett s a tegnapi estéli berlini és frankfurti tőzsdék zárlatai egyöntetűleg igen szilárdak, mindazonáltal a mai előtőzsdén a javulás további előmenetelét nem tett, főleg mert a coulisso jónak látta az elért tetemes nyereséget biztonságba helyezni. S minekután áru mutatkozott a piacon, az árak megállapodtak.

Az előtőzsdén Közútiakban volt élénkebb üzlet, amely értékekben egy helybeli nagy spekuláns vételei csaknem 6 forint emelkedést idéztek elő.

A zárlat nyugodt volt. A déli tőzsde kedvező külföldre kellemes irányzatban, de némileg alacsonyabb árfolyamok mellett folyt le. Vasértékek gyengébbek voltak, ellenben államvasutak, fedezésekre, némileg emelkedtek.

A helyi piacon tartott irányzat, de mérsékelt forgalom volt észlelhető.

Valuták és ércváltók változtalának. Az előtőzsde: tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 378.—279.30. Osztrák hitelrészvény 377.50—378.80. Osztrák-magyar államvasut részvény 332.—333.40. Koronajáradék 95.10—95.15. Jelzálogbank 236.—236.50. Közúti vasut 343.75—347.75. Salgó 311.—forint.

A déli tőzsde: nyugodt. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 377.75—378.50. Osztrák hitelrészvény 377.10—378.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 332.15—333.40. Koronajáradék 95.10—95.15. Jelzálogbank 236.—236.50. Rimamurányi vasúti részvény 331.75—332.75. Közúti vasut 346.75—347.25 forint.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 377.50. Magyar hitelrészvény 378.—. Leszámitoló bank részvény 255.—. Rimamurányi vasúti részvény 332.75. Osztrák-magyar államvasut 333.—. Közúti vasut 347.50. Villamos vasut 187.— forint.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 42.—46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.—60.— forint. Vörös erélyi — Vörös bánási 70.—78.— frt. Középszemű 64.50—68.—. Nagyszemű 70.—78.— frt. Disznózsír: budapesti 49.50—60.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — városi 4 darabos 40.50—41.— forint, 3 darabos 41.—41.50 forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos — forint, 100 darabos 20.50—21.— forint, 85 darabos 28.50—29.— forint szonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.—12.50 forint, 100 darabos 19.50—20.— forint, 85 darabos — forint. Szilvazsír: szlavóniai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) **Jegyzetek:** Tavasz buza 8.13—8.14—8.01—8.11.

Tavaszi rozs 6.75—6.74. Tavasz zab 5.38—5.39. Tengeri május—júniusra 5.24—5.20. Repece augusztus—szeptemberre 11.85—11.95 forint.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a bankok jobb vételkedvet tanúsítottak, miáltal az irányzat szilárd volt.

A déli tőzsdén az árfolyamok emelkedtek. Bányapapíroknak nagyon szilárd volt az irányzat.

Zárlatok külföldre csendes az üzlet, az irányzat valamivel gyengült.

Bécs, november 29. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjádék 116.80. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 137.50. Magyar vasút kölcsön erőtben 99.50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.25. Magyar leszámitoló és pénzügybank 254.—. Rimamurányi vasútrészvény 331.50. Magyar koronajádék 95.25. 4% os Magyar földtőherm. kötvény 94.30. Magyar hitelbank részvény 377.50. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy 159.60. Kassa-oderbergi vasúti részvény 181.50. Magyar kereskedelmi bank 140.5.

Bécs, november 29. (Osztrák értékek zárlata.) 4% papírajádék 99.40. 4% os osztrák aranyjádék 116.80. 1860-iki sorsjegy 136.75. Osztrák hitelsorsjegy 202.75. Angol-osztrák bank 150.—. Bécsi bankgyűléslet 276.—. Osztrák-magyar bank 907.—. Déli vasut 71.25. Dunagőzhajózási részvény 358.—. Dohányrészvény 134.50. Császári és királyi arany 5.69 1/2. Német bankváltók 59.05. 4% os ezüst járadék 99.15. Osztrák koronajádék 99.50. 1884-iki sorsjegy 204.75. Osztrák hitelintézet részvény 377.50. Unionbank 310.50. Osztrák Länderbank 238.25. Osztrák-magyar államvasut 233.—. Elbavölgyi vasut 251.—. Alpesi bányarészvény 277.50. 20 irankos arany 9.57 1/2. Londoni váltóár 120.70. Bécsi Tramway —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 377.82 Magyar hitelrészvény 378.50. Angol-Osztrák bank 150.25 Union bank 276.50. Länderbank 311.—. bankgyűléslet 238.50. osztrák-magyar államvasut részvény 333.—. északnyugati vasut részv. 251.25. elbavölgyi vasut 238.—. dunagőzhajó részv. —. alpesi bányarészvény 134.75. májusi járadék 332.— osztrák koronajádék 277.75. magyar arany. 99.45. magyar koronajádék 95.25. német birodalmi márka készpénz 59.70. ultimóra 59.06. török sorsjegyek —. rimamurányi vasúti — déli vasut — dohányrészvény —. Napoleon d'or 9.59 1/2 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, november 29. (Tőzsdéi tudósítás.) A tegnapi külföldi tőzsdék kedvező irányzatának hatása alatt itt is szilárd volt a tőzsde. Különösen keresettek voltak a kohó-részvények, azok közül leginkább a bochemiak és a dortmund-grenauiak. Készpénzrészvények is jól tartottak magukat. A járadékok közül a spanyolok keresettek voltak Párisra, olaszok pedig a pénzügyi expozé kedvező méltatása következtében. Olasz vasutak élénkek. A második tőzsdéoránban a forgalom mérsékelt volt. Magánleszámitolási kamattól 6 1/2 %.

Berlin, november 29. (Zárlat.) 4% os papírajádék —. 4% osztrák aranyjádék 98.90. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajádék 95.—. Osztrák-magyar államvasut 141.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.10. Magyar vasut beruházási kölcsön 101.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 104.90. Általános villamosági Edison 254.50. Gelsenkircheneri 201.70. Laurakohó 257.50. 4% os ezüstjádék 98.75. 4% os magyar aranyjádék 97.75. Osztrák hitelrészvény 238.25. Déli vasut 32.40. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.60. 4% os új orosz kölcsön 99.50. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 162.80. Harpeni 208.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 29. (Zárlat.) 4% os ezüstjádék 98.70. 1860. sorsjegy 140.40. Déli vasut 32.25. 4% osztrák aranyjádék 99.—. Osztrák hitelrészvény 238.10. Osztrák-magyar államvasut 141.75. Olasz járadék 94.—. 4% os magyar aranyjádék 97.65. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 29. (Zárlat.) 4% os papírajádék 99.—. 4% osztrák aranyjádék 98.60. Magyar koronajádék 94.90. Osztrák-magyar bank 151.10. Déli vasut 32.30. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.12 Bécsi bankgyűléslet 137.60. Villamos részvény 145.—. 3% os magyar aranykölcsön 81.—. 4% os ezüstjádék 98.75. 4% os magyar aranyjádék 97.80. Osztrák hitelrészvény 235.80. Osztrák-magyar államvasut 141.70. Északi vasut —. Bécsi váltóár 169.15. Párisi váltóár 808.95. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 279.70. Az irányzat szilárd.

Páris, november 29. (Zárlat.) 3% os francia járadék 100.40. Olasz járadék 94.65. Osztrák-magyar államvasut 718.—. Francia törleszt. járadék 99.60. 4% os magyar aranyjádék 99.30. Török dohányrészvény 287.—. Osztrák Länderbank 515.—. 3 1/2 % os francia járadék 101.90. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjádék —. Otomanbank 571.—. Párisi bankrészvény 1108.—. Alpesi bányarészvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 28. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) **Hízott sertések ára:** I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 40—41— krajcár. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2— krajcár. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 43—43 1/2— krajcár. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 43—43 1/2— krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Staebl): Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 290 kilogramm felüli súlyban) 41 1/2—42 1/2— krajcár. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő

jedő súlyban) 42—42 1/2— krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 40—41— krajcár.

Sertésüzlet 1899. nov. hó 27. napján volt készlet 30.581 darab, 1899. november hó 28. napján felhajtott 176 darab, 1899. évi november 28. napján elszállított 718 darab, 1899. november hó 29. napjára maradt készletben 30.039 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 29. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter kinevezte: lovag Saint-Firmin Oszkár posta- és táviratügyi posta- és távirat ügyfelügyelővé, a VIII. fizetési osztály 2-dik fokozatába: Pongrácz Béla posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a VIII. fizetési osztály 3-dik fokozatába: Havadtói József, Chavarré Sándor és Wohlmann Károly posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a IX. fizetési osztály 3-dik fokozatába: Dr. Bucsy László posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a IX. fizetési osztály 3-dik fokozatába: Távirat-ügyfelügyelőként, Nagy Vendel, Kosztich Fülöp, Führer Béla, Andaházy Béla, Stefanovits István posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a távirat-ügyfelügyelőként, La-Borda Gyula, Rudl Rezső, Meisner Kálmán és Kiss János posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a távirat-ügyfelügyelőként, Pásztor István posta- és távirat-ügyfelügyelőként, a távirat-ügyfelügyelőként, Dörwald Milán vezért joghatárat felzetelen miniszteri segédfogalmazóvá, Vásony Lajos okleveles vezgyészt a budapesti állami felső iparisoklához ideiglenes minőségű segédtanárnak nevezte ki. — A vallás- és közoktatási miniszter Hidas Sándort, az Ung vármegyei tankerület önálló vezetésével megbízott kir. segédtanfelügyelőt, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett kir. tanfelügyelővé, Szondi Nándor okleveles tanítót a facsói állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte. — A m. kir. posta- és távirat- és távbeszélő elnök-igazgatója Molter Emil, Eigel Károly, Morvay Emil, Eltér Jenő, Gyula István, Urechia Sándor, Ujváry Imre, Varga Gyula, Liebhart Imre, Halász Géza, Kontros Tivadár, Rüdlimayer János, Dián Ferenc, Cziczak Mihály, Engert Ferenc, Stromp Rezső, Lamza Zoltán, Hornyay János, Nessel Zoltán, Benyács Alajos, Bárdos Ferenc (zentai), Hasza István, Loncsar Mihály, András István, Kovács József és Lőrincz József a posta- és távirat-tisztképző tanfolyamnak végzett és alapvizsgát tett hallgatóit ideiglenes minőségű posta- és távirat-ügyfelügyelőkként nevezte ki. — A budapesti itélőtábla elnöke Szrobdó József, Hirschfeld Lajos és Dr. Szendrői Ottmár ügyvédelioktet díjas joggyakorlókot nevezte ki. — A nagyváradi itélőtábla elnöke Zubor Andor aradi lakost, végzett joghatárat, ideiglenes minőségű díjas joggyakorlókot nevezte ki. — A kassai itélőtábla elnöke Harsányi József, Dr. Oravetz Andor és Mester Dezső díjtalan joggyakorlókot díjas joggyakorlókot nevezte ki. — Az egri pénzügyigazgatóság Bariska Mihály győnyösi lakost a győnyösi m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakorlókot nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Boldizsár Dénes magyar-derzsi állami elemi iskolai tanítót a barátságai állami elemi iskolához, Kun Sarolta felsőfokú állami elemi iskolai tanítónőt a megyeyi állami elemi iskolához áthelyezte.

Megegyesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szeracsin Ana mehadiai községi iskolai ideiglenes tanítónőt jelen állásában végleg megegyesítette.

Feljegyzések. Algejzói állásra a maros-ludasi járásbírósnágnál 2 hét alatt, segédlelőkönnyvezetői állásra a gödöllői járásbírósnágnál 2 hét alatt, Irmoki és hivatalosigai állásra a maros-vásárhelyi kir. ügyvezetésnégnél dec. 23-ig, fogalmazói állásra a varasdi pénzügyigazgatóságnál dec. 25-ig, algejzói állásra a kőhalmi járásbírósnágnál 2 hét alatt, számgyakorlókot állásra a rimaszombati pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt, albirói állásra a tenkei járásbírósnágnál 2 hét alatt, adóosztályi állásra a belvárosi kir. adóhivatalnál 14 nap alatt, iróosztályi állásra a maros-vásárhelyi kir. ügyvezetésnégnél 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, november 29.

A légnyomás helyzet változatlan. A magas nyomás ma is Európának majdnem egész délnyugati felét borítja és maximuma Franciaország felett van, míg az alacsony nyomás északkeleten tartózkodik.

Az idő ennek következtében a kontinens délnyugati felén derült, száraz; északkeleti felén pedig jobbra szeles, felhős és csapadékos. A hőmérsékleti viszonyok keveset változtak.

Hazánkban az idő tulajdonban száraz és általában enyhe. Csapadék az utóbbi huszonegy órában is csak az északkeleti határmegyeekben fordult elő. A szelek élénkek, itt-ott viharosak, így Budapesten is az éjjel viharos szél uralkodott.

Küldés: Tulnyomon derült, száraz idő várható éjjeli fagyokkal és legfeljebb az ország északkeleti részén némi csapadékkal.

Vizállaás.

	nov. 29.	nov. 28.	nov. 27.	nov. 26.	nov. 25.
Inn	Schkeiding	0.42	0.40		
Duna	Pannau	1.15	1.13		
	Lina	1.37	1.40		
	Bécs	1.37	1.38		
	Poszony	1.12	1.12		
	Komárom	1.46	1.44		
	Budapest	0.92	0.98		
	Paks	0.38	0.38		
	Mohács	1.12	1.10		
	Gombos	1.28	1.24		
	Újvidék	1.80	0.82		
	Pancsova	1.22	1.16		
	Orsova	1.30	1.18		
Norva	Magyarfalva	0.98	0.98		
Vág	Zsolna	0.50	0.50		
	Trencsén	0.65	0.78		
	Szered	0.94	0.94		
Bába	Sz.-Gothárd	0.40	0.40		
	Sárvár	0.13	0.15		
	Győr	1.00	0.90		
	Pottau	0.40	0.50		
	Zákány	0.64	0.60		
	Bárcs	0.41	0.42		
	Éssék	0.58	0.67		
Mura	M.-Szerdah.	0.90	0.90		
Sáva	Zágráb	0.85	0.85		
	Sziszec	0.43	0.42		
	Mitrovica	1.31	1.29		
Szamos	Dedás	0.80	0.80		
	Szatmár	0.53	0.48		
Kraszna	N.-Majtán	0.85	0.85		
Latorca	Nunkács	0.03	0.11		
Laboreca	Homonna	0.25	0.30		
Ung	Ungvár	0.00	0.00		
Tisza	M.-Szeret	0.41	0.46		
	Tökés	0.32	0.32		
	V.-Námány	0.03	0.14		
	Tokai	0.29	0.38		
	Tisza-Püred	0.29	0.44		
	Szolnok	0.14	0.14		
	Csongrád	0.69	0.69		
	Szeged	0.05	0.06		
	Török-Becs	0.27	0.32		
	Titel	1.01	0.85		
	Bérlás	0.38	0.45		
Ónód	Bérlás	0.38	0.45		
Topolya	Hód	0.99	0.98		
Rodog	Zemplén	1.88	0.70		
Sajó	Zsolna	1.04	1.03		
Hernád	H.-Némoti	0.58	0.11		
Berezgótó	Mazsika	0.42	0.42		
	H.-Uffalva	0.59	0.29		
Kőrös	Causca	0.00	0.11		
	N.-Várad	0.10	0.13		
	Bulányos	0.			

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.
A fegyverkövés.
Vig opera 3 felv. Szövegét és zenéjét írta Lortzing Albert. Magyarra fordította Radó Antal.
Személyek:
Stadinger Ney D. György Kiss B.
Mária Szilágyiné Adolph Hegedűs
Libenau gróf Takáts Imréntraut Válint V.
Utána:
R o c c o.
Ballet 1 felv.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.
A menyem.
Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Fabrice Carré és Paul Bilhaud. Fordította: Adorján Sándor.
Személyek:
Levardier Ujházi Malescot Hetényi
Levardierné Rákosi Sz. Lodoiszka Paulayné
Paul Dezső Honoré Zilahi
Márta Csillag Ferdinánd Latabár
Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.
Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.
Radovics felesége.
Szinmű 3 felv. Irtá Abonyi Árpád.
Radovics Gyenes Livia Márkus
Detre Mihályfi Ernesztin Ligeti
Fáber Vizvári Helén Maróthy M.
Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.
A kis szökevény.
Operett 3 felv. Irták Hicks és Nicholla. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.
Személyek:
Lord Coodie Szerdahelyi Gray Küry Kl.
Lady Coodie Krecsányi Flípper Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmenita Hegyi
Dorothy Radványi Alice Blaha S
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.
Osztrigás Mici.
Bohózat 3 felv. Irtá: Feydeau. Fordította: Béli Izor.
Személyek:
Petypon Hegedűs Corignó Tapolczai
Gabrielle Nikó L. Monticourt Gyöngyi
Tábornok Szathmáry Marollier Bárdi
Clementino Almási L. Viretóné Makróczyné
Osztr. Mici Varsányi Bárné Bálint R.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma a novemberi műsor utolsó estéje.
Holnap, december 1-én nagyszertű speciálítások.
A legjobb artisták a kontinensen.
Szenzációs attrakciók
Fish and Quigg
a legkitűnőbb amerikai excentrique komikusok.
Jeanne Cavally
párisi beauté a francia excentrique énekesnők csillaga.

Alberty
Monstre tableaux vivants
6 hölgy 4 férfi
Marie Beldori Irene Arno
a híres nappolyi szépség, orosz énekes- és táncosnő.

Golleman
dressour fin de siècle
idomított kutyák és macskák,
Molasso Salvady
párisi táncosok

2 hölgy 2 férfi.
The three Wortley
a felülmúlhatatlan légtornások.

a eredeti pantomime-ban
Kock trio Avak lövés
műlövészek

Rigoli akrobaták.
December 2-án:
„Die Circusfee“
bohózat 1 felv.
Minden ünnep és vasárnap két előadás.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöztetik; a gépek Wüsto és Rupprecht gépgyárosok által készítették.
Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-tözsde IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

PETÁNOVITS Metropole-szállója.
Ma **KISS BÉLA** híres dobreceni zenekara játszik. Színház után teljesen este **KISS BÉLA** friss vacsora. Az újjonnan berendezett gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főhóterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

ELITE SZÁLLODA VII., Király-utca 39.
Az újkor igényeinek megfelelően elegánsan berendezve. Mérsékelt szobárák, villamos világítás, fürdők a házban. Telefon. **Mandi Albert**, igazgató.

Maróthid-kávéház Lipót-körút 2. szám.
Angolországból visszaérkezett a pozsonyi közkedvelt **Oláh Sándor** a Prince of Wales udvari cigányzenekara és először hangversenyez Budapesten **Silberer Ede** Margithid-kávéházában Lipót-körút 2.

VANEK kávéháza. Csömöri-ut 13. szám.
Ködfátyolkép-estélyek minden kedden, csütörtökön, vasárnap és ünnepnapon. Ma, csütörtökön „INDIA” építkezési, erkölcsi, szokásai és néptipusai (nagyon érdekes és tanulságos.)
Kezdeté 9 óraker. Minden este hangverseny. Szabad bemenet.

New-York kávéház kitűnő magyar és francia konyha és éttermei erdélyi különlegességei nemzeti ételek. Valódi magyar, valamint külföldi borok, a legjobb minőségű Dréher-féle sörök. Minden este a honvédzenekar hangversenye. — Pontos kiszolgálát. — Mérsékelt árak.
Társasbéd étkezésre előjegyzések elfogadtnak.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében
Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez.
(azelőtt Szikszay Ferenc).
Színház után friss étlap.

Angol Bar
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.
* * * NAPPAL ÉS ÉJJELE NYITVA * * *

Lantos **ERDÉLYI VENDÉGLŐJE** és polgári sörözője
VI., Dalszínház-utca 8. (A m. kir. opera mellett.)
Naponta a legjobb erdélyi szakács-**Borok** kizárólag Teutsch B. József né által készített erdélyi ételek és kücsész. és kir. udv. szállító segésvári lönlégességek. **!Olcsó árak! pincészetből! Pontos kiszolgálát!**
Palaok-borok Teutsch B. József oszár. és kir. udvari szállító segésvári pincészetéből. díjmentesen házhöz szállítatnak.

Putzer György
újjonnan átalakított pincétermében Deák-ter. ma és mindennap **ILLÉS GÉZA** jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hangversenyez. — Borai kizárólag csakis **Putzer Antal** pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

GREGORITS FERENC étterme
Duna-utca és Lipót-utca sarak.
Hetenkint kétszer nagy katonahangverseny.
Szabad bemenet. Kezdeté 7 óraker. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálát.

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a Mátyás királyhoz, az URANIA színház mellett, Kerepesi ut 19., a Népszínház és Nemzeti színház között. Kitűnő magyar konyha. — Saját terméau tisztán kezelt borok. — Pontos kiszolgálát. — Mérsékelt árak.
Naponta friss bajor és udvari sörök csapelasa.
Színház után friss konyha. — Mindennap zenecstély.

Gfelner József vendéglője VIII., ker., József-és Rökk-Szilárd-utca sarak.
zóna reggeli 8 kr.
a mindennapos reggeli étlap szerint.
Első magyar részvény-szerződés udvari és dupla Márciusi sör csapolás, valamint kitűnő asztali- és csamege-borok. Társaságok részére külön helyiségek.
Kérem figyelembe venni!

Királyfürdő Budán Fő-utca 94. szám.
Villamos vasúti megálló **„PALFY-TÉR.”**
!!Ujjonnan berendezve!!
Gőz-, kő-, márvány- és kádfürdők. — A nagy török gőzfürdő ünnep-és vasárnapokon egész nap urak részére nyitva van. Természetes hőforrás.

Hegyesi József mű-szakács, * * * * *
* * * Budapest, IV., Újvilág-utca 15. szám.
Elvállal helyben és vidéken dejeuner, diner, souper, banquet, soirée-és ünneplakomák főzését, magyar és francia konyha szerint, a legünnemőbb igényeknek megfelelő konyha-és asztali készlettel.

Kávé! Németh Viktor Budapest, VIII., József-körút 44. BN. Szállít bárhova bérmentre 4 1/2 kg. gyöngy vagy honduras kávét 6 ft 30 krért, 4 1/2 kg. afr. mocea vagy jáva kávét 6 ft 25 krért. — A postacsomag esetleg vegyes fajokból is összeállítható.

Mindenütt kapható.
Kalodont
Elismert legjobb fogtisztítószer.

UJ! FOLTŰNŐ! EREDETI!
FOLIES CAPRICE

Ma 3 bohózat és pedig
„Der kritische Tag“
Le a hussal!

és
Eine Pfandung im Dampfbad.

Továbbá
Louise Rück
a kitűnő szubrettnek fellepte.
Erdélyi incognito páholyok.
Kitűnő konyha és italak. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

Meinl Gyula
kávéraktára
BÉCS.
Központ és iroda:
BÉCS,
I., Fleischmarkt 7.,
saját házában.

Fiókok: IV., Wiedener Hauptstrasse 16,
VII., Neustiftgasse 28,
VII., Mariahilferstrasse 112,
XII., Meidling, Schönbrunnerstrasse 261,
XVII., Hernalser Linie, Stadthahn-Viadukt 86,
XVIII., Währinger Linie, Stadtb.-Viadukt 118.
Depot: X., Humbergerstrasse 17.
Depot: Hietzing, Wattmann-gasse 15.

Gőz-kávépörkölő és fügekávé gyár
BÉCS, VII., Neustiftgasse 28.
Telefon 3720. Telefon 3720.
5 klg. küldemény díjmentesen.
Vásárlásoknál tessék a címre ügyelni.

KÁVÉ Fiumeből. Modjokerto Jáva **KÁVÉ Fiumeből.**
a kávék királya!
Izre, illatra egyetlen más kávéval sem hasonlítható össze, 1 kg. 1 ft 75 kr. oliváira és bérmentre 4 1/2 kg-os zsákokban.
Az ország legnagyobb illyenmű vállalatánál kaphatók a legkiválóbb és legismertebb kávéfajok, melyeknek finomságát és valódiságát kezesfégy cállattatik.

Közép fajok: Legmegbízhatóbb és az ország legnagyobb illyenmű vállalata.
4 1/2 kg. Santos kávé 4.75 ft
4 1/2 „ Rio „ 8.-
4 1/2 „ Salvador „ 5.60
4 1/2 „ Honduras „ 8.10
4 1/2 „ Portorico „ 6.20

Nemes fajok:
Árlap kívánatra ingyen és bérmentve.
4 1/2 kg. Mokka kávé 6.40 ft
4 1/2 „ Gyöngy „ 6.50
4 1/2 „ Mondo „ 6.75
4 1/2 „ Ceylon „ 6.80
4 1/2 „ Kubalegf. „ 6.85

Tea a kávéhoz esomegható; 1/4 kg. Császárs-keverék 1.40 ft, 1/4 kg. Karavántea 1.30 ft, 1/4 kg. Hinglee 1.70 ft.
Mindent elvállalva és bérmentve utánvételt, vagy a pénz előleges behűlése után kútt a

Fiumei Kávébehozatali Társaság
FIUME.
TEA. Minden háziasszony irjan egy levelező-lapot árjegyzékért. TEA.

CIMBALMOK.
Legújabb acélszerkezettel, 5 évi jószágállással, legjobb hanggal, részletezésre is kaphatók. Saját gyártmányu hangszerek, u. m.: cimbalnok, hegedűk, harmonikák, fuvolák, oltáriának, bőgők stb. — Kitűnő magyar hurok. Számos kitüntetés és elismerés a jó munkáért. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg.
Mogyoróssy Gyula magy. hangszerezéstelepe Budapest, VIII., Kerepesi-ut 71.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtökön, 1899. évi november hó 30-án.

Az asszonyregement.

Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irtá: Reiner Ferenc, zenéjét szerzte: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, karmagy: Hamvas Béla.)

Személyek:

Szerencsy	Rózsahegy	Horiska	Fenyvossi
Északy	Márgó	Annuska	Hében
Mariska	Gombaszögi	Mandi Manó	Sziklai
Juliska	Horváth	Rézi	Láng Etel

Kedvete 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtökön, november 30-án

Küzdelem az északi pólusért.

3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.

Ezt megelőzi

Konkoly Thege Miklós az ó-gyulai csillagda alapítójának előadása

Az órákról. (30 képpel.)

uj italmérési törvényekben

alapos tájékozottsággal akar birni és esetleg elvonásoknak magát kitenni nem akarja, az rendelje meg azonnal a most megjelent, 160 oldal terjedelmű, a törvényt, rendeletet és bő magyarázatokat magában foglaló, szakszerűen feldolgozott

HOFMANN-féle

„Állami Italmérési Jövedék“

című hasznos kézikönyvet. Ara 1 fnt 50 kr. — A pénz elő eszes megküldése esetében portómentesen küldi azt meg az „Adóügyi Szaklap“ kiadóhivatala, Budapest, Andrásy-ut 6.

Nagy olajfestmény-képeladás.

Igen tisztelt vevőimnek és a n. é. közönségnek szives tudomására hozom, hogy alkalmilag nagyobb mennyiségű

valódi olajfestmény-képeket vásároltam,

melyeket bámulatos olcsó árak eladok. Ezen képek között tájképek, állatfestmények, műépítészeti genre, Madonna-képek minden nagyságban találhatók. Nagy választék egyszerű és finomabb kivitelű háló-, ebédlő-, szalon és ural szobaberendezésekben minden stílusban és meglepő olcsó árakon. 2 évi jótállás. Butorárjegyek bérmentve és ingyen.

GÖMÖRI SÁNDOR

Budapest, IV. ker., Váci-utca 11. szám.

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

GYEREKRUHÁT

és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készít

FRIEDMANNÉ

HERZ

IRÉN

Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

A legszebb és legmelegőbb zenélő

ajándéktárgyak

karácsonyra

Sternberg Armin és Testv.

cs. és kir. udvari

hangszergyárosok

karácsonyi kiállításban

Kerepesi-ut 36.

Ariston, Intona, Ariosa

stb. családi hangszerek a

legújtanosabban kaphatók.

Zenélő albumok gyönyörű

kivitelben 7 fntól feljebb.

Zenélő dísz- és phantasiái tárgyak, valamint

dohány-, író- és varrókészletek zenével a

legdusabb választékban.

Fiuméből TEA

1 kgr. törmelék-tea	2.40
1 „ orosz karaván-tea	5.15
1 „ Császár keverék-tea különleges,	6.40
1/2 „ tea csomagolható a kávéhoz.	

KÁVÉ

5 kgr. Rio-lave gyöngykávé	6.13
5 kgr. Portoriko	7.50
5 kgr. Kékjava	8.33
5 kgr. Kuba-kávé	7.06
5 kgr. Mocca kávé valódi	8.33
5 kgr. Menado-kávé	8.33
5 kgr. Ceylon-kávé	8.33

Egy postacsomag összeállítható 2 vagy 3 minőségből. — 4 liter Király-rum hordócskában 7.80.

Az árak minden más költség nélkül értendők.

Árllapot bérmentve küldünk.

Fratelli Deisinger FIUME.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

BUITOR

kizárólag mikészíté-ü minőségekben nálunk nagy választékban legújtanosabban árakban kaphatók.

Vidéki rendelvények vászonban és rekeszekben csomagolhatók. Butortömb 1 fntért bérmentve kapható.

Szabó Ferenc és Társa

műbutor-iparosok

Budapest, Kerepesi-ut 12. sz.

4% MAGYAR KORONA-JÁRADÉK-SZELVÉNYEKET

már a mai naptól fogva minden levonás nélkül beváltak.

Mindeneműi tőkebefektetési értékpapírt és

elsőrangú intézetek 4 1/2% és 4%-os zálogleveleit

a hivatalos napi árfolyamon, nagyobb tételeket

pedig a záloglevelekből a középárfolyamon adok el.

3%-os osztrák földhitel-sorsjegyek

uj szelvényeit beszerzem.

Fuchs H. váltóháza

Budapest, IV. Kecskeméti-u. 1.

Mühlenthal és Társa,

mint a

gázmeztakarító készülékek

előállítására alakult társaság mai nappal kizárólagos magyarországi vezérképviselőségével az

alulírott céget bizta meg és tisztelttel tudatja,

hogy az eddig V., Deák Ferenc-utca 6, (HAA-
pala) al alatt levő irodát felosztatván, a **vezér-**

képviselőség irodái kizárólag Budapest,

V., Váci-körút 78. szám alatt találhatók,

a hol is minden érdeklődőnek a gázmeztakarítási

készülékek magyarországi bemutatásá bármikor

szívesen eszközözöltek. — Az új találmányra vonatkozó

ismertető leírások irodánkban és kívánatra postán

rendelkezésre bocsátatnak.

A vezérképviselőség:

Somló Jakab

Budapest, V., Váci-körút 78. I. 4.

Most jelent meg!

Jukker-leány.

Irtá PEKAR

GYULA.

Ara 1 fnt 50 kr.

Megrendelhető: a

„Budapesti Napló“ kiadó-

hivatalában.

Budapest,

József-körút

18. szám.

huzásra érvényes jótékonycélu sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény a 20.000 kor. stb. ért.

Kivánatra 20% levonással készpénzben kifizetetik.

Első huzás visszavonhatatlanul már január hó 4-én.

Sorsjegyek kaphatók a „Nagy Jótékonyági Sorsjáték“ kezelőségénél a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. I. sz. valamint az összes bankokban, váltóüzletekben, postahivatalokban, dohánytözsdekben stb.

Weiner Mátyás

női divat áruháza, BUDAPEST, Andrásy-ut 3. sz.

Nagy karácsonyi vásárt

rendez mélyen leszállított árak mellett.

6 mtr duplászles Loden 1 frt 95 kr. 6 mtr kockakelme 2 frt 10 kr. 6 mtr duplászles sima chev- viot, tegeth. bordó vagy mint. divatszövet 2,70	5 mtr 120 cm széles női posztó zöld, bordó, szürke, tegett és fekete, sima színekben 3 frt 25 kr.
6 mtr duplászles fekete mintázott szövet 2 frt 90, 3 frt 25 kr. 6 mtr duplászles divat- szövet, szép minták, diva- tos színek 3 frt 60 kr.	6 mtr 120 cm. széles divat- szövet, dúz színválaszték 4 frt 35 kr. 5 mtr 120 cm. széles legjobb minőségű fekete szövet 3,75, 4,50, 5,50.
8 mtr divatbarohet 1 frt 52 kr. 8 mtr Stefania-flanell 1 frt 52 kr. 8 mtr színtartó Levantin 1 frt 90 kr.	8 mtr jól mosható flanell világos színekben 1 frt 52 kr. 8 mtr színtartó levantin 1 frt 44 kr.

Világ
* vége.

FLAMMARION
CAMILLE világhírű
képes műve pompás
kötésben már 5
frtnyi rendelésnél
is ingyen mellékel-
tetik december
végéig.

Duplászles divatszöve- tek méterje 20, 35, 50, 55, 65, 95, 120 és felejobb.	Duplászles, fekete divat- kelmek, sima, vagy ma- tázott méterje 45, 55, 65 krajcár és felejobb.
Fekete mintázott sa- lyomruha méterje 88 kr. Fekete brokát selyem- ruha méterje 1 frt 10 kr. és felejobb.	Ruha-bársonyok minden színekben 58 kr. és felejobb. Miroir selyem, hullámos, minden színekben méterje 88 kr.
Színtartó, jéminőségű bar- chetek méterje 22, 32, 40, 65 kr.-ig. Mosó-flanell méterje 19, 24 kr.	Levantin legjobb minőség méterje 18 krajcár. Stefania-flanell, jól mo- sható, méterje 18 krajcár.

Ezen ruhák tetszetős dobozokban elhelyezve, selyem vagy bársonydiszszel
együtt 40 kr.-tól 75 kr.-ig drágábbak.

Egy ruha megrendelésnél elegendő az óhajtott szín és ár megadása.

Nem tetsző árak kieserülhetnek vagy a pénz visszaadatik.

Minták
vidékre
ingyen és
bérmentve.

Minták
vidékre
ingyen és
bérmentve.

Megrendelhető a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatala által.
Budapest, VIII., József-
körút 18. szám.

Beniczkyne
Rajza Lenke
válogatott regényei

Beniczkyne. Saját ke-
zébe 50
Beniczkyne. Ó az Re-
gény 1-
Beniczkyne. A hegy-
ség tündére 1-
Beniczkyne. Rang és
pénz 1-
Beniczkyne. A vér 50
Beniczkyne. Közvéle-
mény 1-
Megrendelhető a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, bujakó-
ros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyannyira fel-
karolt és hatásában pártatlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befec-
kenedés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
jött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig.
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; eset-
leg gyógyszerkekről is gondoskodva lesz.

!!Karácsonyi Occasio!! Nagy szőnyeg-eladás mélyen leszállított gyári árak mellett

Juta futószőnyeg méterenkint 18 krtól felj.	36	Szalén és asztali szőnyegek remek mintákban:	135/200 Tapestry frt 6.-
Hanilla	65	135/200 Nyírott frt 9.50, 10.-, 12.-	240/175 Nyírott frt 8.50
Cocus	1.10	240/175 Brüssell frt 10.-, 12.-	240/175 Tapestry frt 12.50, 14.50
Tapestry	1.10	200/300 Brüssell frt 11.-	Tapestry frt 16.-
Brüssell	1.80	Nyírott frt 17.-, 22.-	Nyírott
Nyírott (Velour)	1.10	Calpkefüggönyök és Storeok nagy választékban.	
Valód (erdélyi szobapokróc	5 frttól felejobb		
Lótakrok párban	1.20 frttól 3 frt		
1 ablakra való függöny	tisztá-gyapjú 3.50, felejobb.		

Azonkívül butorszőveket, matrac-csinavatók és lészőr legolcsóbb árak mellett.

Stern és Steiner W., Hároly-körút 20.

Kérjük a címre ügyelni!! (Dob-utcával szemben). Kérjük a címre ügyelni!!

Kataphorese-gyógymód

Az ideg- és neml betegségek gyógyítása.

Irtta:
Dr. Mitzger Tivadar.

A mű 3 frészre oszlik.

I. RÉSZ. 1. Társadalmi elköteleződések, mint az ideg- és neml betegségek alapjai. 2. Az ideg- és neml betegségek főbb fajtái. 3. Nemi betegségek. 4. Húgycsőakár. 5. Fehérfolyás. 6. Syphilis. 8. Önfertőzés. 9. Magömlés. 10. Idegbetegségek. 11. Neurasthenia. 12. Epilepsia. 13. Hysteria. II. RÉSZ. 14. Potentia és impotentia. 18. Az impotentia lényege és gyógyíthatóságának kérdése. 19. Az impotentia okai. 20. Impotentia a nőknél. 21. Az impotentia gyökeres gyógyítása. III. RÉSZ. 22. A Kataphorese-gyógymód. 23. A Kataphorese-gyógymód lényege. 24. Néhány érdekes eset. 25. Statisztika az intézetben kezelt betegek körül.

A könyv közel 200 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Ára 2 frt 50 kr. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, VI., Terz-körút 44. I. em. A könyv teljesen zárt borítékban küldetik szét.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsi-
ban és az állomásai helyiségekben elhagyott tárgyak
u. n. bórindók, táskák, kalapok, ruha és fohér-
neműek, botok, napernyők és esernyők stb. az al-
b felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali
kézpénzfizetés mellett el fognak adatni!

Miskolc Állomáson f. e. dec. hó 14-én d. e. 9 órak
Kozlovárpu 22-én 9
Bpest ny. p. u. 28-án d. u. 3
Budapest, 1899. december havában.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak üzemeltetőség Aradon.
30.747/l. szám.

Pályázati hirdetmény.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetőségre az alábbi táblázatban
foglalt és 1900. és esetleg 1901. és 1902. években szükséges kavics és terméskő
mennyiségek szállítását szándékozik biztosítani, mely mennyiségek fele rész-
ben minden év március hó elején fele részben pedig április hó közepén el-
szállításra készen kell állania.

A biztosítási szándékolt anyag megnevezése: Darabolt kavics 14.000 m³,
terméskő nagyobb darabokban 6000 m³, terméskő kisebb darabokban 2000 m³.
A táblázat magában foglalja az évenként előreláthatólag szükségesként
mennyiségeket, zomban a magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetőségeknek
jogában áll a fent kiténtetett mennyiségeket a végleges átengedés alkalmával
50%-kal csökkenteni, avagy a szállítási év folyamán 50%-kal felemelni.

A fenti anyagok ajánlattételéhez szükséges ajánlati írlapok, pályázati
feltételek az alábbi felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és ipar-
kamarkáknál megtekinthetők, míg az általános szállítási feltételek csakis kész-
pénz fizetés mellett a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárártól (Budapest,
Andrásy-ut 75/73. szám) 25 krnyi áron szereshetők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati írlapon teendők.
A szállítás az anyagok szállítására nézve fennálló 129291/99. számú által-
ános, valamint az aradi üzemeltetőségre részéről egyidejűleg kiadott pályázati
feltételek alapján eszközözendő, mely feltételek a pályázati hivatalidig anélkül
üzemeltetőség anyag és leltár beszerzési osztályánál ingyen megszereshetők,
valamint a magyar kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzemeltetősé-
gnél naponként és hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az 50 krajcáros magy. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok ezen
alábbi külccimrel:

„Ajánlat kavics és terméskő szállítására 30747/99. számhoz” 1899. évi
üzemeltetőségeknek általános osztálya főnökéhez vonyújtandók, vagy posta
utján beküldendők.

Bánatpénz grantát az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50%-ka
készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1899. évi de-
cember hó 11-ike déli 12 órájáig az aradi üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál
teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be.

Aradon, 1899. november hóban.

Az üzemeltetőség.

Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv

Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített ki-
adásár: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett.
csak 1 forint 50 krajcár.

Megrendelhető a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában.

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-külön-
legeségek, valódi jótállás mellett. Román
eredetű dobozban, tucatsza 3, 4, 6 és 8 frt.
egyenkénti csomagolva, tucatsza 3, 4, 6, és 8 frt.
Capotek amerikai, rövidi fehér színt, tucatsza 3 és
4 frt. ma amerikai 5 és 6 frt. Viktoria, tucatsza
4, 6 és 8 frt. Hálhólyag (hosszu) tucatsza 3, 4, 6
és 8 frt. Hálhólyag (rövid) tucatsza 4 és 6 frt. Pely
Porus Haase, dróba 2 frt. Pely Porus Menninger,
dróba 2.50 frt. Parafén spongya, tucatsza 4, 6 és 8 frt.
Nő-nek legújabb Dianóv, Teufel-téle-3-8 frt.ig.

Csak a
Pollitzer Mór és Fianál,
Bpest, Deák Ferenc- tca 10.
kaphatók.

„Reuma-szesz”

orvosi tekinélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és
biztos hatásu, a test bármilyen fájdalmát, u. n. reuma,
czema, ischias, légyerény, szagotás, szorda, nyílalás
stb. ellen. Fog- és fejtájást 5 perc alatt megszüntet.
1 üveg ár. 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40
fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárában, ugy-
szintén a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest,
Király-utca 12. sz. és dr. Egger-fele gyógyszerár a
„Nador”-hoz.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezon szerü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 45.—52.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 53.—61.— forint. Vörös erdélyi — Vörös bánági — Középszemü 66.50—71.— Nagyszemü 71.—74.— frt. Disznósir: budapesti 49.50—50.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légenszártított vidéki — városi 4 darabos 40.50—41.— forint, 3 darabos 41.—41.50 forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos — forint, 100 darabos 20.50—21.— forint, 85 darabos 28.50—29.— forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.—12.50 forint, 100 darabos 19.50—20.— forint, 85 darabos — forint. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, november 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavasz buza 8.07—8.09—8.09. Tavasz rózsa 6.70—6.73—6.72. Tavasz zab 5.38—5.37—6.48. Tengeri május—junius 5.19. Repce augusztus—szeptemberre 11.85—11.95 forint.

A bécsi értéktözsde.

Az értéktözsde ismét javult az irányzat külföldi árfolyamok emelkedése folytán.

A déli tőzsdén eleinte kedvező volt az irányzat, később azonban gyengült csendes üzlet folytán.

Zárultak Nagyon szilárd az irányzat külföldi áremelkedések folytán, Hitelrészvényekben élénk volt a forgalom.

Bécs, november 28. (Magyar értékek zárulata.) 4% aranyjárdék 116.60. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 137.75. Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.40. Magyar leszámított és pénzváltóbank 253.—. Rimamurányi vasműrészvény 331.75. Magyar koronajárdék 99.20. 4% Magyar földterem. kötvény 94.—. Magyar hitelbank részvény 377.—. Magyar nyerevény kölesön sorsjegy 159.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 181.—. Magyar kereskedelmi bank 1397.

Bécs, november 28. (Oszták értékek zárulata.) 4% papírjárdék 99.60. 4% osztrák aranyjárdék 116.75. 1890-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelsorsjegy 202.—. Angol-osztrák bank 150.—. Bécsi bankjegyesület 275.25. Osztrák-magyar bank 306.—. Déli vasut 70.—. Dunagőzhajózási részvény 357.—. Dohányrészvény 133.—. Császári és királyi arany 5.69 1/2. Német bankváltók 99.05. 4% ezüst járdék 99.20. Osztrák koronajárdék 99.80. 1884-iki sorsjegy 204.75. Osztrák hitelintézet részvény 376.88. Unionbank 310.—. Osztrák Länderbank 235.90. Osztrák-magyar államvasut 231.—. Elbavölgyi vasut 250.30. Alpesi bányarészvény 278.—. 30 frankos arany 9.57 1/2. Londoni váltóár 120.75. Bécsi Tramway —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, november 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegy 377.50 Magyar hitelsorsjegy 378.—. Angol-Osztrák bank 150.—. Union bank 275.50. Länderbank 310.—. bankjegyesület 236.—. osztrák-magyar államvasut részvény 332.—. északnyugati vasut részv. 250.50. elbavölgyi vasut 237.50. dunagőzhajós részv. —. alpesi bányarészvény 133.50. májusi járdék 332.75 osztrák koronajárdék 278.50 magyar arany. 99.60. magyar koronajárdék 99.20. német birodalmi márcia közpénz 58.60 utimóra 59.06. török sorsjegy —. rimamurányi vasmű —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or —. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, november 28. (Tőzsdei tudósítás.) Az utimóra való készítés és sima rendezése bizalommal töltötte el a spekulációt, aminek következtében élénk üzlet fejlődött helyi értékekben, annál is inkább, mert a kohó- és a bányai helyzetéről érkezett állandóan kedvező jelentések véleményes vásárlásokra késztették a spekulációt. A bank-értékek piacán megint a Deutsche Bank részvényei vezettek. Vasutak szilárdak, de nem nagyon élénkek. A második tőzsdéoránban a forgalom csendesebb volt, mert a pénz drágulása következtében hanyatló londoni bányakurzusok tartózkodóvá tették a spekulációt. Magánleszámlitási kamatláb 5% 1/2, utimópénz 6 1/2%.

Berlin, november 28. (Zárulata.) 4% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 98.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék —. Osztrák-magyar államvasut 141.30. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 194.60. Altalános villamosági Edison 255.50. Gelsenkirchen 198.75. Laurakohó 255.70. 4% ezüstjárdék 98.75. 4% magyar aranyjárdék 98.70. Osztrák hitelsorsjegy 235.90. Déli vasut 31.90. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 218.30. 4% új orosz kölcsön 99.25. Török dohányrészvény —. Olyas járdék 93.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 163.25. Harpeni 204.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 28. (Zárulata.) 4% ezüstjárdék 98.70. 1860. sorsjegy 141.—. Déli vasut 31.70. 4% osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelsorsjegy 236.25. Osztrák-magyar államvasut 141.25. Olasz járdék 93.35. 4% magyar aranyjárdék 97.65. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 28. (Zárulata.) 4% papírjárdék 99.10. 4% osztrák aranyjárdék 98.60. Magyar koronajárdék 94.70. Osztrák-magyar bank 150.80. Déli vasut 31.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.25. Bécsi bankjegyesület 137.40. Villamos részvény 143.69. 80% os magyar aranykölesön 81.70. 4% osztrák ezüstjárdék 98.70. 4% magyar aranyjárdék 97.70. Osztrák hitelsorsjegy 233.40. Osztrák-magyar államvasut 140.80. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 169.15. Párisi váltóár 805.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 279.—. Szilárd.

Páris, november 28. (Zárulata.) 3% francia járdék 100.47. Olasz járdék 94.30. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járdék 99.55. 4% magyar aranyjárdék 99.50. Török dohányrészvény 289.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járdék 101.87. Osztrák földhitelintézet részvény 1250.—. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjárdék 98.50. Ottománbank 566.—. Párisi bankrészvény 1100.—. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 28. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések: I. A) Magyar ois grandin: Öreg néhez (párnikint 400 kilogramm felüli súlyban) 40—41— krajcár. Öreg közép (párnikint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Fialat néhez (párnikint 320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2— krajcár. Fialat közép (párnikint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 42—43 1/2— krajcár. Fialat könnyű (párnikint 250 kilogramm terjedő súlyban) 43—43 1/2— krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (párnikint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párnikint 220—280 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párnikint 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (párnikint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párnikint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachel). Nehéz (párnikint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párnikint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (párnikint 260 kilogramm felüli súlyban) 41 1/2—42 1/2— krajcár. — Közép (párnikint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2— krajcár. Könnyű (párnikint 240 kilogramm terjedő súlyban) 40—41— krajcár.

Sertés létszám: 1899. nov. hó 28. napján laklézet 31.231 darab, 1899. november hó 27. napján felhajtott — darab, 1899. évi november 27. napján elszállításolt 650 darab, 1899. november hó 28. napjára maradt létszétben 30.581 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 28. —

Kinevezések. A földmivélségi miniszter Biró Elekét, a kőrös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat főmérnökét az országos vízügyi igazgatóság személyzeti létszámába műszaki tanácsosá, a temesvári főmérnököt hivatal állandó vezetőjévé Cserenyés Jenő kir. főmérnököt, dr. Széll László tanársegédet gazdasági tanácsost segéd-tanárá a magyar-óvári gazdasági akadémiához, főmivélségi iskolai segéd-tanókká Németh Jenő és Bence Imre ösztöndíjas gazdasági segédeket nevezte ki. — A vallás- és köz-

oktatásügyi miniszter Laczkó Ferenc tankerületi kir. főigazgatósági irnokot tollnokká, Sallak Gábor körjegyzői irnokot tankerületi királyi főigazgatósági irnokká, Török József, Czizka István, Váry János, Nagv Zoltán, Paul Gyula, Fülöp Benjamin, Bodor László, Matolcsi Pál, Geese Teréz rimaszombati községi, Timkó Mihály és Pekete Mihály rimaszombati róm. kath. elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónt a rimaszombati állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé kinevezte. — Az igazságügy-miniszter Bartha Kálmán pancelvasi törvényszéki aljegyzőt a pancelvasi törvényszékhez jegyzővé, dr. Sorly Jenő nagyváradi lakos ügyvédjét az ó-bécsi kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki. — A pénzügyminiszter a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz Gyulav Árpád m. kir. pénzügyi titkárát és címzetes pénzügyi tanácsost pénzügyi tanácsossá, Pincze Rezső végzett akadémiái hallgatót a selmecbányai bányászati és erdészeti akadémiához tanársegédé, Bibács Gusztáv számgyakorokot pénzügyi számtisztá ideiglenes minőségben Deáre és Nesztor Miklós díjtalan számgyakorokot segélydíjas számgyakorokká ideiglenes minőségben Kolozsvárra a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvégszéch, a zágvári pénzügyigazgatósághoz Siprák Miklós végzett joghallgatót pénzügyi fogalmazó gyakorokká ideiglenes minőségben, a székelyföldi fővármihályhoz Zverina Károly vámgyakorokot vámségdíjtalt, Kirschmann Gyula budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorokká nevezte ki a budapestvidéki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvégszéch.

Pályázatok. Aljegyzői állásra a budapesti ker. és váltótörvényszékénél 2 hét alatt; egy irodatisztai, egy irnok és egy hivatalosolga állásra a nagyváradi kir. főügyészségénél 2, illetve 4 hét alatt; fogházrémesteri állásra az egri törvényszéki fogháznál január 5-ig; német tolmási állásra a szombathelyi törvényszékénél 2 hét alatt; egy irodatisztai, egy irnok és egy hivatalosolga állásra a temesvári kir. főügyészségénél 2, illetve 4 hét alatt; albírói állásra a szászrégeni járásbírósnál 2 hét alatt; aljegyzői állásra a nagy-sinkai járásbírósnál 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. —

Budapest, november 28.

A barometrikus maximum Európa délnyugati felére húzódtott vissza, miatt északkeleten az atlanti depressziók egymást követik. Az idő ehhez képest a kontinens déli és délnyugati felében száraz, kődös és hideg, míg északi és északkeleti felében szeles, borús, szórványosan esős és enyhe.

Hazánkban, annak északkeleti megyéiben 5—10 milliméter közötti mennyiségben eső, illetve hó esett, míg egyebütt az idő száraz maradt. Az ég általánosan felhős.

A hőmérséklet északnyugatról enyhült, délnyugaton és északkeleten a fagyponot alatt van.

Budapesten az elmúlt 24 órában csapadék nem volt. Az idő többnyire felhős és reggelre megengyhült; a ma déli órákban a hőmérséklet +13 C-ig emelkedett.

Küldés. A hőmérséklet esélyedése és tulajdonán száraz idő várható, legfeljebb az északkeleti határvidéken esővel.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Nov. 28. m. 6. m., Nov. 29. m. 6. m., Nov. 28. m. 6. m. Lists water levels for various locations like Tisza, Duna, Morva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laboreca, Ung, and others.

4% MAGYAR KORONA-JÁRADÉK-SZELVÉNYEKET

már a mai naptól fogva minden levonás nélkül beváltak. Mindennemű tőkebefektetési értékpapírt és elsősorban infeteket 4 1/2% és 4% os zálogleveleket a hivatalos napj árfolyamon, nagyob teteleket pedig a záloglevelekből a középárúfolyamon adok el. 3% osztrák földhitel-sorsjegyek új hitelvényeit beszerzem.

Fuchs H. váltóháza

Budapest, IV. Keleskomóti-u. 1.

Advertisement for KESSLER-féle Magda-hajkenőcs, a dermatological preparation. Includes an illustration of a woman's face and text describing its benefits for skin conditions like dandruff and hair loss.

Advertisement for Lant és Biblia. Hevess Kornél (szelnoki rabbi) verses könyve. Price: 1 frt 20 kr. Available at Budapesti Napló and József-körút 18.

Advertisement for Bisenius Ferenc Károly. Book: Csak egyedül Bésben L. Singer. II. szállításja legelősebben a legatársabb karácsonyfadíszítéseket, gurlandókat, elégheuten asbesthivat stb., veszélytelen szobatüzijátékot, görög, bengál- és mágnezium-világítást karácsony és Sylvester alkalmából. Árjegyzékek ingyen. Kéretik a címre vigyázni. Pontos széküldés, vidéki megrendeleéseknél 5 frttól feljebb ingyen csomagolás.

Large advertisement for HERCZEG ÉS HORVÁT. Budapest, Kerepesi-ut 52. Adria-szállóval szemben. Selyem- és flanelbluzokban legnagyobb raktár. Őriási divat-áruháza. Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek. Table listing various clothing items and prices.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
Jancsi és Juliska.
Mese 3 képbén. Szövegét írta: Wette Adelaide. Fordította Abrányi Emil. Zenejét írta Humperdinck.
Személyek:
Andris Beck A vasorru baba Berts
Panna Rottler Altató bácsi Lambinger
Jancsi Várady M. Harmat bácsi Kovalek.
Juliska Payer
Utána:
Babatündér.
Látványos ballad 1 felvonásban. Szerzették Hassreiter és Gaul. Zenejét írta Bayer.
Személyek:
Játékereskedő Smeraldi Tíróli baba Kranner I.
Mindenesé Zolnay Beszélő baba Fuchs
Segédje Revéro Polichinello Carbone
Plumsterhire Gáborhelyi Mogyó baba Pini
L. Plumsterhire Führemső Szerecsen baba Monori
Japán baba Gászner Csikós Hauptmann
spanyol baba Reiss Magyarbaba Hautmann
A babatündér Hajdu Khinai Jeszenszky
Dobverő baba Kiss Jockey Reck A.
Kezdeté 5 órákor. (Mészkelt helyárrakkal.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
Délután 2 órákor ifj. előadás
Lear király.
Szomorujáték 5 felvonásban Irla. Shakspeare, fordította Vörösmarty Mihály.
Lear Szacsavay Edmund Gyenes
Francia király Horváth Aggastyán Csabi
A fejedelem Császár Orvos Abonyi
Cornwal Hetényi Bolond Vizvári
Alban Somló Curan Faludi
Kent Beresényi Goneri Jászay M.
Gloster Egressy Regan Szacsavay
Edgard Mihályi Cerdélia P. Márkus
Este:
Francillon.
Vígjáték 3 felvonásban. Irla Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede.
Személyek:
Riverolles Beresényi Célestin Faludi
Riverolles L. Gyenes Inas Narezisz
Grandredon Náday Riverollesné Márkus
Symeux Császár Smithné Helvey L.
Carillac Náday B. Annette Alzegei
Pinguet Zilahy Eliza Keczeri L.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁR-SZÍNHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
Zárva.
NÉPSZÍNHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
A kis szökevény.
Operett 3 felv. Írták Hicks és Nicholls. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenejét szerzették Monkton és Caryll.
Személyek:
Lord Coodle Tollagi Gray Kéry Kl
Lady Coodle Kreosányi Flípper Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmenita Hegyi
Dorothy Radványi Alice Blaha S.
Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
Osztrigás Mici.
Bohózat 3 felv. Irla: Feydeau. Fordította: Bédi Izor.
Személyek:
Petypon Hegedüs Corignon Tapolezai
Gabrielle Nikó L. Montgicourt Gyöngyi
Tábornok Szathmáry Marollier Bárdi
Clementine Almási L. Virettené Makróczyné
Osztr. Mici Varsányi Báróné Bálint R.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerdán, 1899. évi november hó 29-én.
Az asszonyregiment.
Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irla: Reiner Ferenc, zenejét szerzte: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, karnagy: Hamvas Béla)
Személyek:
Szerencsy Rózsahegyí Boriska Fonyvessí
Északy Maggó Annuska Hében
Mariska Gombaszögi Mandi Manó Sziklai
Juliska Horváth Rézi Láng Etel
Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Kerepesi-ut 21.
Szerdán, november 29-én
Küzdelen az északi pólusért.
3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képbén. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.
Ezt megelőzi
Finnországról.
Irla és előadja: dr. Vikár Béla.

BUTOR részletfizetésre!
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházközségek, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szállard gyártmányú asztalos- és kárpitozott butorokat.
Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Arányoskelt 25 kr. levéljegyre beutalással ellen-mentes küld. feletti cég B. osztálya. 6167

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma
JANE PIERNY
bucsu-vendégjátéka
Egy nap egy párisi művész életéből.
Még csak 2 napig a jeles novemberi műsor.
Előkészületben:
„Die Circus-Fee“
bohózat 1 felv.
Péntek, december hó 1-én egész új szenzációs műsor.
Pénztárnyitás 7 órákor. Kezdeté 8 órákor.
Minden ünnep és vasárnap két előadás.
A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.
Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-társaság IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

UJ! FOLTŰNO! EREDETI!
FOLIES CAPRICE
Ma 3 bohózat és pedig
„Der kritische Tag“
Le a hussal!
és
Eine Pfändung im Dampfbad.
Továbbá
Louise Rück
a kitűnő szubrettnek fellépte.
Erkély incognito páholok.
Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

A Kőbányai Királysörfőző
Góliát Maláta-Kávéja
a legtaplálőbb.
Ugyanazon malatából készül, amelyből a hírneves Góliát Malátasör,
melyet Dr. Korányi és Dr. Kétyl budapesti, és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár urak ajánlásai díszének és gyengeségeknél mindenki sikerrel használ.

A Góliát Maláta-Kávé
minden más kávépótléknál jobb, taplálőbb és egészségesebb; megrendelhető:
LANDAUER IGNÁC és FIAI
budapesti nagykereskedő cég vezérképviselői
A Góliát Malátasör
megrendelhető: a Kőbányai Királysörfőző r.-t. gyári irodájában Kőbányán és városi irodájában Budapesten. VII. Kertész-utca 30

WILCOX & WHITE harmoniumok
A legjobb amerikai
ugymint nagy választék új és átjászott zongorák és pianókban.
HECKENAST GUSZTÁV
zongora-teremben
IV., Gizella-tér 2. (a Váci-utca sarkán).
Ehrbar F. Bees és Schied-nayer fia Stuttgart egyedüli képviselője.
— egy kölcsönintézet.
Látványos árak.

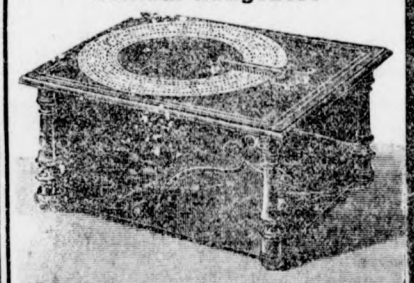
Orvosi szaktekintélyek által
szoptató nőknek
ajánlva:
DUPLA MALÁTASÖR
„Szent István védjegygyel“
a kőbányai POLGARI söröző r.-t. gyártmánya.
Kapható minden fűszer- és csemege-üzletben.

Grand Café Hanusz
Erzsébet-körút 53.
Nagy Katona-hangverseny.
18 billardasztal. — Fényes világítás.
Előkelő családok találkozóhelye.

Arfolyamveszteség elleni biztosítás.
Osztrák-magyar államvasut részvények.
Huzás f. é. dec. 1-én.
Biztosítási díj darabonként 25 kr.
Budapesti közúti vaspálya részvény.
Huzás f. é. dec. 7-én.
Biztosítási díj darabonként 30 kr.
FUCHS H. váltóháza
Budapest, IV., Keckeméti-utca 1.

A legszebb karácsonyi ajándék
egy
INTONA
családi hangszer.

A közkedvelt hangszereken el lehet játszani a legszebb és legújabb magyar vagy bármely más tetszés szerinti nótát, korlátlan számban, minden zeneismeret nélkül.
Ára 10 frt. Nagyobb alaku 12 frt.
A kóták darabja (érből) 30 krajczár.

Sternberg Ármín és Testvére
cs. és kir. udvari hangszergyárosok
Általános hangszerekraktár és
karácsonyi kiállítás
Kerepesi-ut 36. sz.
Zongoratermek: Kossuth Lajos-utca 22. sz. Károly-körút sarkán) Zenepalota. — Számos képpel illusztrált árjegyzék (minden eikről külön) ingyen kapható, csak megnevezendő, hogy mely hangszerről kívánatlik az árjegyzék.

Szerkeszti: HEVESI JOZSEF
Budapest.
„Otthon“
gyönyörű folyóirat
1/4 em 24 kr.
Évenként 12 Vastag kötet.
A legjobb írők művei.

Szerkeszti: HEVESI JOZSEF
Budapest.
„Otthon“
gyönyörű folyóirat
1/4 em 24 kr.
Évenként 12 Vastag kötet.
A legjobb írők művei.

Szerkeszti: HEVESI JOZSEF
Budapest.
„Otthon“
gyönyörű folyóirat
1/4 em 24 kr.
Évenként 12 Vastag kötet.
A legjobb írők művei.

Szerkeszti: HEVESI JOZSEF
Budapest.
„Otthon“
gyönyörű folyóirat
1/4 em 24 kr.
Évenként 12 Vastag kötet.
A legjobb írők művei.

Szerkeszti: HEVESI JOZSEF
Budapest.
„Otthon“
gyönyörű folyóirat
1/4 em 24 kr.
Évenként 12 Vastag kötet.
A legjobb írők művei.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó egyszeri beiktatása postá-
betükből 2 kr. Címmelett ellátott hi-
r-detéseket külön 30 kr. kintostár-
nyelgdíj jár.

A hirdetésre díjmentesen ad fel-
világosítást a kiadóhivatal: József-
körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvétetnek a

BUDAPESTI NAPLO

részére

a kiadóhivatalban

József-körút 18.,

váramtát a következő dohán-

tözsékben:

Breuer nővérek, Teréz-kör-

út és Podmaniczky-utca

sarok.

Nemecek-féle tőzsde Pe-

tőfi-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-

utca 1.

Benda József, Andrásy-

út 58.

Schwartz hirdetési iroda

Marokkói-utca 2.

Soprony V., dohány-nagy-

tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksa, Andrásy-

út 38.

Szántó Mór tőzsdéjében

Kecskeméti-utca 14.

Ella

25-iki levelét megkaptam.

4-iki express leveletem Ön

kapta-e meg? M.

Ideálm!

Most este 6 óra után

írom e sorokat, mikor

már nincs reményem

hogy értesíteni fog. Va-

lami akadályba üti őt az

utazás? Minden este

szertűnk felvilágosítást

már csak megnyugtató

végett is. Egyébként úgy

is látom, hogy nem így

örökök velem. Üdv...!

Menyecske 21.

Nagyszerűségem volna

már, hogy valami nyu-

gobalms helyen alaposan

kihasználhassék magunkat,

mivel a nézeteltérések és

féltékenységek oly felerlő-

dak már, hogy csak sze-

mélyesen intézhetjük e-

gyezveket nélkül ter-

mészetesen. Egy kissé

megint megsértett feltöve-

sével — gyanújával s már

igazán jobban ismerhet-

em, mint ahogy ismer. Mikor

láthatom? Csoklaja kezét

bolondja.

A fehér rózsza

édes levelét élvezettel ol-

vastam. Forró vágyódom

a viszontlátásra. Ez val-

amely szombaton teljesül.

Addig gondolataim mind-

ig ott vannak. Kérem

pénteken üzenetet küld-

deni. 5310

Ki volna

hajlandó velem ismeret-

séget kötni? Oly hölgy

ismeretségét keresem, ki

nemcsak csinos, hanem

Kocsi

Orvosi titárom folytán, 2

hétig tartózkodnom kell

az odajövetelből. Ez után

ör esitem a felszabadulást.

Üdvözlő H. 5208.

Nevelőnőket

észak-és dél némethonia-

kat zene és nyelvismeret-

tel, vagy a nélkül, angol

és francia nőket, bonneokat,

önönöket, idegen nyelv-

masterőnőket lelkiismerete-

szeretők ajánlok, magyar ok-

leveles tanítóknak zene és

nyelvismerettel, vagy a

nélkül sürgősen keresek

Szegheóné S. Lujza

Budapest, VI. ker., Des-

sewffy-utca 22. sz. I. em.

Körjegyzőség- nek ajánlok

erőteljesített egyetemi

hallgató, ki tanításban is

gyakorlott. Szives ajánla-

tok „Török-vó” jege alatt

a kiadóhivatalba kéret-

nek. 5309.

Dohánytőzsde

mely 2200 ft. jövedelmez

az Átiratását biztosítva

átadandó. Cim a kiadóhi-

vatalban. 5311.

Köhögésnél.

nehédségéknél vegyen 30

kr. Rétb-féle pometa-

facukorkát.

Csinos fiatal

leány hűletbe pénzátro-

sónak vagy elárulónak,

ki mint ilyen már

alkalmazva volt, ajánlok.

Cim a kiadóhivatalba.

2641

Másolatokat,

címírókat elvállal egy

előkelő cégnél lévő intel-

ligens hivatalnok Cim a

kiadóhivatalban. 2665.

Fiatal

intelligens, özevny növ-

remelk keresek szerény

díjazás mellett foglalko-

zó. Üzleti jártassággal,

valamint néhány szót fr

ővadásokkal rendelkezik.

—Közvetítők s ivessen di-

zárják. Cim a kiadoban

megudható. 2630

Jelens

érettségizett

technikus házitanítói áll-

ásat, másolat vagy más

egyéb teendő ellátását

szervény feltételek mellett

elvállalja. Gyorsírásban

jártas. Ajánlatot „Tech-

nikus” címen kér a ki-

adóhivatalba. 2659.

Kereskedelmi

iskolát végzett (valamint

a „Yost-féle gépirást)

fiatal leány állást keres,

a legszerényebb feltételek

Lakás

és üzlethelyiség Kris-

tóftér 2. 4. esetleg

5 utcai szobás lakás

azonnal, ugyanott egy

üzlethelyiség 1906.

évi május elsejére

kiadó. 5208.

Elegánsan

butorozott utcai szoba kül-

lön bejárattal, a Kerepesi-

uton, a Nemzeti színház

közelében 1-2 urnak

azonnal vagy december

elsejére kiadó. Cim a ki-

adóhivatalban. 2642

Dijnoki, felügyelői

vagy irodaszolgái állást

keres egy szegénysorsú,

szomorú és sújtó viszony-

ban álló egyén, ki több

éven át mint bányá biz-

tosító és vasuti hivatal-

nok működött. Kéri a

nemesszivű urakat, nyujt-

sanak neki valami állást,

hogy a megélhetésre ké-

pes volna magát fenntar-

tani. Jó akaró ajánlato-

kat „Hálás D. A.” jel-

lővel a kiadóba kér. 2657

Ebédkosztót.

esetleg teljes ellátást kap-

hat 4-6 intelligens ur a

Kerepesi-uton distingvált

családnál. Cim a kiadóhi-

vatalban. 2643

Csinosan

butorozott különbejárta

utcai szoba, fürdőszoba

használatra, urnak vagy

hölgyeknek olson kiadó.

Cim a kiadóhivatalban.

2652

Masseur

és tukszemvágó, ki a

Császárfürdőben sokáig

volt alkalmazva, ajánlja

magát a n. é. közönség-

nek. Cim a kiadóhivatal-

ban. 2648

Butorozott szoba

a Dohány-utóban, a Ke-

repe-si-ut és Népszínház-

hoz közel, elegánsan bu-

torozva, intelligens csa-

ládnál 1 esetleg 2 ur szá-

mára kiadó. 2649

Enek- vagy

zongorákat ad mérsé-

kelten díjazásért egy con-

servatorista hölgy- Cim a

kiadóhivatalban. 5185

Üzlethelyiség

a főváros legelőneke hely-

lén azonnal átadó. Ugyan-

ott egy kis ház eladó. Cim

e lap kiadóhivatalban.

2600

Házvezetőnőnek

ajánlok magányos be-

csületes-kerülőes nő. Ki-

tinű gazdasszony. Cim a

kiadóhivatalban. 2647.

Fő-urak

és birtokosoknak az egész

országban ajánljuk az ősi

és tőli idény beálltával

szolgat személyzetüknek

divatosan és jó méris

olón való kiruházását.

SCHWARZ M. L.

Budapest, V., Váci-

körút 4. sz. kizárólagos

libériakereskedésre, hol

a legnagyobb választék-

ban, minden nagyság-

ban vagy magyar, mint

német bundák valamint

német és francia libériák

raktáron tartanak. Kü-

lönlegesség: himzett

koosiszúr gazdag him-

zessel minden színben és

nagyságban a legnagyobb

választékban.

Cheviot öltöny

kék vagy fekete

16 frt, Loden ölt-

öny minden színben

15 frt, Téli ka-

bát 16 frt, Have-

lokegész gallér-

ral 8 frt, minden

tiszta gyapot.

Rothberger Jakab

cs. és kir. ud-

vári szállítóánál

Budapest, IV.,

váci-utca 23.

Használt ruhák

ujakrakieserel-

telnek esalegma-

gasabb árban be-

számitatnak.

Antik butor,

Egy grófnétől megveti,

Kun László királyt ábrá-

zó antik kép, valamint 1

antik titkári szekrény és